

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 23 ТРАВНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 21 VOL. CX FRIDAY, MAY 23, 2003 No. 21

„Хто їде на тигрі, не хоче злізти"

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – То що – буде Україна міняти свою ще новеньку Конституцію, якій ще намає й семи років? Ажіотаж в цій справі є; якоюсь мірою такий, як на дискотеці „золотої молоді", себто є рух, махання руками, вигуки, але все це – тупцювання на місці.

Йде політична гра, а українські політики ще не вміють добре програвати: замість впав, підвівся і змінив тактику на черговий матч, часто-густо вони, програвши, починають плакати, і казати: „Я ці так не бавлю", і відходити.

Є така, здається, індійська приповідка: той, хто їде верхи на тигрі, не хоче злізати. Леонід Кучма вже майже дев'ять років їде „на українському тигрі" і ... багато політиків хочуть, аби він зліз. Або хочуть змінити правила гри, але не грають серйозно за діючими правилами. Вони вже навіть страшать населення: мовляв, Кучма плянує щераз бути переобраним президентом України.

Нинішна гра зі змінами Конституції почалась торік у серпні, коли Президент Кучма запропонував, серед іншого, перетворити Україну з президетсько-парляментської, на парляментську-президентську республіку. Так, він вихопив і присвоїв ідею кіл, опозиційно настроєних до його влади. Але скажіть, в якій грі – від шахів до боксу – гравець не використовує слабих рухів опонента?

Все це почалось набагато раніше: на початку 2001 року по Україні розвинувся рух, який умовно можна назвати „Україна без Кучми". Далі йшли енергійні заходи опозиції, себто прихильників „УБК", щоб вибори до Верховної Ради відбулись на суто пропорційній системі. Ефективність цього заходу підтвердили самі вибори 31 березня 2002 року: у пропорційній частині голосування бльок Віктора Ющенка „Наша Україна" здобув найбільше мандатів; Комуністична партія перестала бути першою в законодавчому органі країни. А так звані провладні бльоки і партії взагалі виявили мізерну підтримку виборців. Тут стало ясно, чому Президент Кучма три чи чотири рази накладав вето на законопроєкти про виключно пропорційну систему голосування до Верховної Ради – за списками бльоків і партій. Бо якщо б у березні 2002 року населення голосувало тільки за партійними списками, „Наша Україна" мала б більшість в парляменті.

Але, але! У 2001 році Верховна Рада не змогла здолати президентських вето; не знайшлось досить голосів на це. Навіть компромісний законопроєкт, який пропонував 75 відсотків депутатів вибирати за списками, а 25 – за мажоритарним принципом, де мандат дістає кандидат, який зібрав найбільше голосів в даному окрузі, Президент не підписав і Рада цього вето також не подолала. Президент Кучма врешті затвердив законопроєкт, за яким половину місць в парляменті діставали кандидати з партійних і бльокових списків, а половину – мажоритарники, які здобули найбільше голосів у своєму виборчому окрузі. Після виборів так звані провладні політичні керівники ужили різних доступних їм впливів, щоб перетягнути до так званих про-

(Закінчення на стор. 3)

Верховна Рада України визнала голод 1932-33 років актом геноциду проти українського народу

КИЇВ. – Верховна Рада України визнала голодомор 1932-1933 років актом геноциду проти українського народу та терористичною акцією політичної системи сталінізму. Про це йдеться у зверненні до українського народу учасників спеціяльного засідання ВР України 14 травня щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932-1933 років. На підтримку цього звернення свої голоси віддали 226 народних депутатів з 410, заресєстрованих у залі.

У зверненні говориться, що вітчизняна і міжнародна громадськість відзначають 70-ті роковини української національної катастрофи, коли вперше в історії людства конфіскація продовольства була застосована державою як зброя масового знищення її власного населення з політичною метою. „Сьогодні можна з упевненістю твердити, – зазначається у зверненні, – що перші слова правди про голодомор відіграли помітну ролю у національному відродженні, стали одним з важливих чинників здобуття незалежности України".

Учасники засідання вважають, що в умовах незалежної України страхітливу правду про ці роки має офіційно оприлюднити держава, оскільки голодомор 1932-1933 років був свідомо організований сталінським режимом і повинен бути публічно засуджений українським суспільством та міжнародним світовим товариством як один з найбільших за кількістю жертв у світовій історії факт геноциду. „Ми, учасники спеціяльного засідання ВР, чинимо це сьогодні, визнаючи голодомор 1932-1933 років актом геноциду українського народу за диявольським задумом сталінського режиму", говориться у зверненні.

Депутати вважають, що кваліфікація цієї катастрофи української нації як геноциду має принципове значення для стабілізації суспільно-політичних взаємин в Україні, є важливим чинником відновлення історичної справедливости, морального зцілення кількох поколінь від страшного соціяльного стресу, незаперечним доказом незворотности процесів демократизації суспільства, суворим застереженням щодо спроб поновити в Україні нову диктатуру, нехтувати найголовнішим пра-

(Закінчення на стор. 3)

Терористи не мають наміру припиняти свої злочини

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Оголошена Сполученими Штатами Америки війна проти тероризму мала на меті зупинити це небезпечне явище, знищити його джерела, передусім угрупування „Аль-Кайда" його керівництво та цілий ряд терористичних „сплячих" клітин готових до смертоносних дій наказу в цілому світі. Незважаючи на значні успіхи в його викоріненні – затримання підозрілих співпрацівників і вцілілих смертників, військові акції в Афганістані, Іраку, терористичні акції „Аль- Кайди" та інших груп в останніх тижнях почастішали та стали ще жорстокішими.

20 травня вірогідні інформації про можливі терористичні напади в недалекому майбутньому на американські об'єкти за кордоном і на території США спонукали Адміністрацію підвищити стан готовности. Рішення змінити стан готовности з „підвищеного" жовтого до „високого" помаранчевого було затверджене на зустрічі представників, відповідальних за національну безпеку.

19 травня в Ізраїлі в місцевости Афула, здійснено впродовж 48 годин п'яту з черги самогубну терористичну акцію. Цим разом на невеликому базарі вбито троє осіб – сторожа безпеки та двох покупців і поранено 50 осіб. Цим самогубним вибухом завдано нового удару започаткованим намаганням замирення між палестинцями та юдеями. Відповідальність за цей терористичний акт взяла на себе палестинська войовнича організація „Фатаг", а виконавцем, згідно з їхніми твердженнями, була 19-річна студентка літератури Гіба Даражгмег.

День до того, 18 травня, ізраїльський прем'єр-міністер Аріель Шарсн обговорював зі своїм кабінетом дії з приводу останніх самогубних нападів у Єрусалимі. Семеро осіб загинуло і близько 20 дістали поранення, коли палестинський самогубця, переодягнений ортодоксальним євреєм, підірвав себе в автобусі в Єрусалимі. Через кілька хвилин ще один камікадзе детонував свою вибухівку, коли до нього наблизилася поліція. Ці два самовбивчі вибухи приписують войовничому палестинському угрупуванню „Гамас", яке виступає проти будь-якого замирення з Ізраїлем. Палестинська влада засудила напади, але речник ізраїльського уряду заявив, що ізраїльтяни і надалі вдаватимуться до заходів на власний захист, якщо палестинці не припинять насильства.

З уваги на безпеку, уряд Ізраїлю 19 травня оголосив про припинення доступу в Ізраїль для мешканців Західнього берега Йордану і смуги Газа. Цей крок фактично позбавляє всіх палестинців можливости потрапити до Ізраїлю на працю. 16 травня член палестинського кабінету і чільний представник на переговорах з ізраїльтянами Саєб Ерекат подав у відставку – за день до того, як мали розпочатися переговори палестинського прем'єр-міністра Абу Мазена з ізраїльським прем'єр-міністром Аріелем Шароном. Вважають, що С. Ерекат вирішив подати в відставку після того, як Абу Мазен не включив його до складу делеґації, що вирушала до Єрусалиму. С. Ерекат відігравав провідну ролю у переговорах з ізраїльтянами від 1992 року.

Безпека була головною темою на зустрічі 17 травня А. Шарона з новим палестинським прем'єр-міністром Абу Мазеном. Ця зустріч була першим кроком до відновлення мирних переговорів, запропонованих США, під назвою „Дорога до миру". З уваги на згадані події, А. Шарон відклав свою заплановану візиту до Вашінгтону, яка мала розпочатися 18 травня. На зустрічі планувалося обговорити новий плян близько-східного врегулювання. У двох інших спробах самовбивчих нападів жертв не було. Один стався на передмісті Єрусалиму невдовзі після згаданого вибуху в автобусі, а інший – коли 17 травня ізраїльські вояки застрілили двох озброєних палестинців, які

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Почалися допити свідків у справі П. Лазаренка

КИЇВ. – У Генеральній прокуратурі України 19 травня американські адвокати розпочали перші допити українських свідків у справі колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка. Адвокат екс-прем'єра Марина Долгопола, повідомила, що допити усіх свідків з українського боку, яких бажає допитати американське правосуддя „у справі Лазаренка", вестимуться у приміщенні Генеральної прокуратури. Американські адвокати у справі екс-прем'єра України П. Лазаренка прибули в Україну 17 травня. Вони мають намір допитати, як свідків, Президента України Леоніда Кучму, секретаря Ради національної безпеки і оборони Євгена Марчука, народних депутатів Валерія Пустовойтенка, Олександра Волкова, Юлію Тимошенко і колишнього голову правління „НАК Нафтогаз України" Ігоря Бакая. Павло Лазаренко відмовився приїжджати в Україну для допитів. М. Довгопола також нагадала, що Генеральна прокуратура України зверталася до США з проханням, щоб П. Лазаренко приїхав в Україну для надання свідчень. Однак, зазначила вона, для того, щоб це сталося, необхідна, відповідно до домовлености між Україною та США про правову допомогу, згода самого П. Лазаренка.

Україна хоче вступити до СОТ цього року

КИЇВ. – 19 травня у Києві на другому засіданні Державної ради з питань европейської та евроатлантичної інтеграції Президент Леонід Кучма заявив, що Україна повинна домагатися вступу до Світової організації торгівлі вже цього року. Президент закликав також перевести в практичну площину зусилля України отримати статус асоційованого члена ЕС. „Я розраховую, що під час наступної зустрічі представників України та Европейського союзу ми зможемо перевести це питання у практичну площину. Прошу менше говорити про бажання вступити до Европейського союзу чи НАТО, а більше робити реальних кроків, щоб таке членство відбулося", – сказав Л.Кучма, звертаючись до присутніх.

В Україні – День Европи в Рік Росії

КИЇВ. – На 100 метровому відрізку Хрещатика між Майданом Незалежности та Европейською площею 17 травня можна було поспілкуватися з европейськими дипломатами, послухати національну музику різних країн – теперішніх та майбутніх членів Евросоюзу, а також випити віденської кави чи баварського пива. Під час офіційної церемонії відкриття Дня Европи представник Европейської Комісії Нобер Жюстен оголосив звернення голови Еврокомісії Романо Проді до українців. У зверненні зокрема йдеться про те, що ЕС має наміри надати більшого динамізму своїм взаєминам з Україною. Водночас міністер закордонних справ України Анатолій Зленко, який також відвідав святкування, заявив, що европейський вибір України є свідомим і самостійним, що шлях до ЕС є дуже нелегким, але втрачати надію не варто. За збігом обставин, перший День Европи відзначається під час проведення року Росії в Україні. А. Зленко сказав, що не бачить у цьому ніякої суперечности. Увечорі з привітанням до українців з нагоди Дня Европи звернувся Президент Леонід Кучма. В Україні вперше відзначається День Европи. В інших европейських країнах День Европи святкується 9 травня.

Вперше в історії Криму призначено татарина

СИМФЕРОПОЛЬ. – Президент України Л. Кучма підписав 15 травня Указ про призначення головою Білогірської районної державної адміністрації (Крим) депутата ВР АРК Альберта Кангієва. Про це повідомив на Всекримському скорботному зібранні, присвяченому пам'яті жертв депортації, голова Ради Міністрів АРК Сергій Куніцин. А. Кангієв став першим кримським татарином, призначеним на цю посаду. До цього він був заступником голови Білогірської районної державної адміністрації. Попередник – Михайло Шевельов – пішов з посади голови Білогірської районної державної адміністрації за власним бажанням навесні цього року.

Допомога в галузі охорони здоров'я України

КИЇВ. – Уряди України і США 16 травня підписали Меморандум про надання технічної допомоги у галузі охорони здоров'я України. Метою підписання меморандуму є забезпечення спільної діяльности двох країн, спрямованої на поліпшення стану здоров'я населення України в рамках проєктів технічної допомоги, які фінансуються американським урядом,- повідомили у прес-центрі Міністерства охорони здоров'я. Від імені уряду України документ підписав міністер охорони здоров'я Андрій Підаєв.

Телеканали порушують умови ліцензій

КИЇВ. – У Верховній Раді України 16 травня під час розгляду звіту Національної ради з питань телерадіомовлення пролунали твердження, що найбільші телеканали порушують вимоги своїх ліцензій. Зокрема йдеться про мову телепрограм та кількість реклами. У квітні Національна рада знайшла порушення в виконанні умов ліцензій на телеканалах „Інтер", „1+1", „ICTV". Депутат Микола Томенко, який очолює комісію з питань свободи слова та інформації, навів приклад каналу „1+1", на якому,значну частину становлять програми, закуплені в Росії, а також західні телепрограми, озвучені російською мовою. М. Томенко також вів мову про необхідність реформування державного телеканалу УТ-1 з метою створити на його базі громадське телебачення. Тепер, за словами М. Томенка, фактично Першого національного телеканалу не існує, поскільки до етеру каналу „вклинилися" майже 40 студій. Голова парляментської комісії заявив також про намір ініціювати реформування телеканалу УТ-2 і радіостанцій УР-1 і УР-2.

Українські історики – про збройний конфлікт на Волині

ЛЬВІВ. – 13 травня у Львові на конференції „Третій фронт у Західній Україні – 1939-1947 роки" українські історики оцінили як антиукраїнську політику, що нині ведеться у Польщі довкола вшанування 60-річчя збройного конфлікту на Волині. У конференції взяли участь історики та науковці зі Львова, Луцька, Києва, Франції. У своїх промовах вони зауважили, що в українсько-польському конфлікті не можна виділяти лише 1943 рік, не зважаючи на події 1939, 1942 років. За підрахунками професора Сорбонського університету Володимира Косика, загалом в українсько-польському конфлікті загинули 30-35 тисяч поляків і така ж кількість українців. Конференцію організували Наукове товариство ім. Шевченка та Центр досліджень Визвольного руху.

Верховний Патріярх Вірменії у Львові

ЛЬВІВ. – 17 травня прибув Верховний Патріярх і Католікос усіх вірмен Святіший Гарегін II, з участю якого 18 травня відбувся хресний хід та урочисте відкриття й освячення Вірменського собору. Як повідомив настоятель Вірменської церкви у Львові о. Тадеос, на урочисте відкриття й освячення Вірменського собору до Львова також прибули 10 єпископів Вірменської апостольської церкви, голова парляменту Вірменії, відомий співак Шарль Азнавур, громадські й культурні діячі. Вірменський собор у Львові був збудований 640 років тому на кошти двох вірменських фундаторів з Криму – Стефаноса та Гакопа. Вірменський собор діяв до 1953 року, а потім був закритий і його приміщення використовувалося для зберігання в ньому колекції ікон Митрополита А. Шептицького. „Лише після того, як вірменин-фундатор з Києва Нвер Мхітарян на свої кошти збудував у Львові триповерхове спеціально обладнане приміщення для збереження ікон колекції А.Шептицького, колекцію було перенесено туди, а приміщення Вірменського собору після 50 років знову повернуто вірменській громаді Львова. Тепер у Львові проживає близько півтори тисячі вірмен", – зазначив отець Тадеос.

За повідомленнями інформаційних аґентств

ВАШІНҐТОН – Чільний посадовець Державного департаменту США Стівен Пайфер, повернувшись після переговорів у Києві, заявив 15 травня, що Україна може зробити дуже важливий внесок у створення стабілізаційних сил в Іраку і здійснення проєктів з повоєнної відбудови країни. Вашінґтон назвав Україну в числі 10 держав, які дали згоду надіслати війська для миротворчих і гуманітарних акцій. Держсекретар міністерства закордонних справ України Володимир Єльченко заявив, що детальні пляни буде обговорено на зустрічі представників цих країн у Варшаві. С. Пайфер додав, що українські представники плянують взяти участь у конференції з відбудови Іраку. На цій конференції у Лондоні буде обговорено можливість залучення українських компаній як субпідрядників американських фірм, що отримали контракти на відбудову.

На фото: С. Пайфер і Л. Кучма (зліва) у Києві.

Фото: АПУ

КИЇВ. – Україна і Росія парафували декларацію про зміст двостороннього стратегічного партнерства, а також підписали підсумковий документ за результатами обговорення цього питання й опис проходження державного кордону між двома країнами. Документи підписані за підсумками спільного засідання колегій міністерств закордонних справ двох країн, що відбулося 19 травня в Києві. Відкриваючи перше в історії спільне засідання колегій міністерств Росії й України, А. Зленко заявив, що стратегічне партнерство, проголошене Україною й Росією, вимагає якісного відновлення. Він вважає, що зміст українсько-російського партнерства відстає від потреб двох країн, особливо у сфері економіки, оскільки у політичному й культурному вимірі є багато досягнень.

На фото: Леонід Кучма (зліва) та Ігор Іванов.

Фото: УНІАН

Верховна Рада...

(Закінчення зі стор. 1)

вом людини – правом на життя.

На засіданні Верховної ради віцепрем'єр-міністер України Дмитро Табачник заявив, що державні архіви переконливо свідчать, що терор голодом був „політичним засобом упокорення народу". Д. Табачник сказав, що всі архівні документи, що є в Україні – майже 200 тисяч справ – уже опубліковані, і тепер перед Україною постало завдання оприлюднення архівів, що збереглися за кордоном, насамперед – у Росії. Також потрібно створити усну історію голодомору за свідченнями тих, хто пережив ті часи. Промовці також говорили про нові документальні свідчення того, що майже 10 мільйонів людей в Україні – переважно селяни – стали жертвами цілеспрямованих дій Кремля. Фракція комуністів у Верховній Раді демонстративно залишила парляментську залю на початку спеціяльного засідання, скликаного на вшанування пам'яті жертв голодомору в Україні 1930-их років. Комуністи заявили, що вони визнають факт голоду, але не погоджуються з тим, що він був навмисне організований тогочасною комуністичною владою СРСР.

15 травня група українських науковців вирушила зі Львова в експедицію по місцях голодомору в Україні. Ініціятором акції стало громадське об'єднання „Організація патріотів України", підтримане органами державної влади та всіма Українськими Церквами. Керівник експедиції – Анна Семенюк, голова проводу Міжрегіонального об'єднання „Організація патріотів України". Експедиція триватиме до 4 вересня. Учасники – а це 16 осіб – науковці, медики, священики, соціологи, побувають в Херсонській, Миколаївській, де будуть проведені на цих територіях аналізи смертности, народжуваности, екологічне та соціяльно-економічне дослідження, обстеження населення з допомогою ультразвукової діягностики, записи очевидців трагедії 1932-1933 років.

УНІАН

„Друга світова війна прискорила русифікацію України" - Д. Поль

ПРАГА. – В Другу світову війну Україна зазнала найбільших втрат серед усіх колишніх радянських республік. Згідно з підрахунками професора Мюнхенського Інституту історії Дітера Поля, під час німецької окупації та на фронтах загинуло близько 5 мільйонів мешканців України. Але масові розстріли, що їх проводило НКВД, депортації та загибель українців у радянських концтаборах до і після німецької окупації додають до цього рахунку ще декілька сотень тисяч жертв. З 1941 до 1946 населення України зменшилося з 41 до 32 мільйонів людей, тобто на 9 мільйонів.

Для України, яка, за словами німецького історика, була полем битви між двома тоталітарними диктатурами, Друга світова війна розпочалася 17 вересня 1939 року, коли радянське військо увійшло на територію Польщі. Український рахунок у тій війні розпочався з масових депортацій – від 200 до 800 тисяч осіб – вчені ще досі не можуть зійтися у цифрах, примусової колективізації та розстрілів українських активістів і польських полонених. Німецький вчений згадує про досі маловідомий факт розстрілів енкаведистами польських полонених у Харкові 1940 року.

Тоді ж посилюється і русифікація, що торкнулася усіх сфер життя – від керівництва партії, яку очистили від українців ще у 1937-38 роках, до найдрібніших інституцій.

Німецька окупація розпочалася 22 червня 1941 року. Через якихось 13 місяців уся Україна перебувала під нацистською владою, яка тривала два роки. Цікаво, що у расовій теорії націонал-соціялістів українцям було надано деякі переваги у порівнянні з іншими східньослов'янськими народами. Говорить Дітер Поль: „Нацисти не мали однорідної політики щодо різних національностей у Радянському Союзі. Українці, в очах нацистів, були дещо кращі, ніж росіяни, чи білоруси, але вони не мали такі переваги, як естонці, литовці чи латиші. Щодо інших слов'ян, то найбільше нацистський режим був спрямований проти поляків та сербів, хоч і вважав західних та південних слов'ян 'вищої расової якости', ніж східніх слов'ян".

Проте краще ставлення до українців носило швидше ситуативний характер, наголошує вчений. На початку війни нацисти звільняли полонених українців. „Серед тих, кого нацисти відпустили у перші місяці війни, були не лише етнічні німці та балтійці, але й українці", - говорить історик. Однак, продовжує він, врешті-решт українці заплатили за найвищим рахунком: „В Україні було набагато більше жертв, ніж, скажімо, у Росії. Йдеться про 3-4 мільйони цивільного населення, включно з 1,5 мільйона євреїв, і окремо потрібно назвати до 1 мільйона людей, що загинули від голоду в містах".

Як зауважує Д. Поль, під час окупації Україна пережила третій великий штучний голод протягом XX століття. Перший був у 1921 році, другий – в 1932-1933 роках і третій – в 1941-1942 роках. Насправді був іще голод 1946-47 років.

Вартий особливої уваги той факт, що голод став результатом свідомої політики німецької окупаційної влади. „Центральною метою німецького панування в Україні, - пише історик, - було не стільки збільшення життєвого простору для німців, скільки експлуатація країни", передусім сільського господарства. Нацистське командування вірило у казкові можливості українських чорноземів, проте на них чекало розчарування. Знекровлене колективізацією українське село не могло нагодувати окупаційну армію, а окупаційна влада і не подумала розпускати колгоспи, вважаючи їх ефективною і легко контрольованою формою господарювання.

До цього потрібно додати, що усіх здорових чоловіків було забрано до війська ще на початку війни, так що залишились тільки жінки та дідусі. На думку Д. Поля, саме завдяки інсуванню колгоспів вдалося вивезти на примусові роботи до Німеччини 2 мільйони 300 тисяч остарбайтерів, в основному сільських жінок та дівчат. Населення міст, згідно з пляном окупаційної влади, мало просто вимерти з голоду.

В грудні 1942 року німецьке військо почало відступати і Україна знову опинилася під владою сталінського режиму. Разом із військом йшло і НКВД, яке заарештовувало, депортувало і розстрілювало усіх, кого підозрювало у зв'язках з німецькою владою. У результаті загинуло ще близько 150 тисяч українців, а сотні тисяч „неблагонадійних" було депортовано, вважає Дітер Поль.

„На мою думку, німці мимоволі прискорили політику русифікації. Бо після війни країна була зруйнована, а сталінський режим хотів помститися українцям", - робить висновок Дітер Поль, наголошуючи, що сталінські репресії проти українців після війни були найжорстокішими там, де вищою була національна свідомість.

Марія Щур,
Радіо „Свобода"

„Хто іде...

(Закінчення зі стор. 1)

владних фракцій якомога більше депутатів-мажоритарників і деяких депутатів, які увійшли за списками так званих опозиційних бльоків. Я свідомо вживаю фразу „так званих", бо в Україні покищо чіткої політичної диференціяції немає. Зрада одної фракції і перехід до другої окремих кандидатів – річ дуже поширена.

У минулому році, напередодні річниці незалежности, Президент Кучма вхопив м'яч конституційної реформи і запропонував такі зміни, як двопалатний парлямент, в якому одна палата вибирала б депутатів за повною пропорційною системою, а друга – репрезентувала б реґіони, і в ній були б, мабуть, призначені представники.

Верховна Рада не взялася за це, і Президент знову вхопив м'яч і кинув його понад голови народних обранців „в народ": цього року він подав пропозиції конституційних поправок на „всенародне обговорення" протягом двох місяців. (Це вже трохи за старими традиціями. Ще не один громадянин України добре пам'ятає, як такі народні обговорення проходили за часів колишнього Союзу.)

Обговорення відбулись. До Києва почали надходити звіти з результатами зібрань, які здебільшого підтримували запропоновані зміни. Але не усі. Союзу вже нема, як і нема одної провідної партії. Результати не були однозначні. Деякі були проти. Деякі проти окремих поправок. Все це довелось підрахувати і проаналізувати окремій комісії на чолі з міністром юстиції Олександром Лавриновичем.

Серед критичних оцінок цього підходу до конституційних змін була відповідь Петра Порошенка на запитання журналістки газети „Україна молода" Лесі Шовкун: „Давайте вийдемо зараз на вулицю й у будь-якого 'пересічного' громадянина спитаємо, що його турбує, – запропонував Порошенко. – Чи може він не спати ночами від того, що мучиться думкою, яка республіка у нас буде: парляментсько-президентська або навпаки? Думаю, що 90 відсотків перехожих, при всій моїй повазі до них, навряд чи відрізнять одну від іншої. Навіть ті, хто, згідно з протоколом якихось мітичних зборів, обома руками голосував за підтримку ініціятив Президента".

Петро Порошенко є одним з керівників „Нашої України" Він ніяк не радикальний опозиціонер типу „Кучму геть!" і „Україна без Кучми", але й не провладний член Верховної Ради. Тим більше, що він – голова бюджетного комітету, а це значить, що йому доводиться спілкуватися з депутатами і урядовцями різних політичних відтінків. Крім того, він успішний підприємець, а для підприємців важлива стабільність, щоб вони могли спокійно продавати свої вироби (у його випадку – цукерки, кораблі й автобуси).

Так, Порошенко хоче бачити Віктора Ющенка черговим президентом України і в конституційній ініціятиві нинішного президента він бачить намагання перешкодити цьому; принаймні, у таких поправках Конституції, які б дали більший наголос на парлямент, а менший на голову держави (парляментсько-президентська республіка), він бачить намагання обмежити повноваження наступного президента.

До наступних президентських виборів ще далеко, а опозиція усіх відтінків за діючими правилами гри слабка, а може й не досить серйозна. Це дуже яскраво виявилось в половині квітня. Між опозицією і провладними фракціями у Верховній Раді була якась домовленість: частина опозиції мала підтримати програму уряду, а в обмін – частина провладних депутатів мала підтримати законопроєкт про повну пропорційну систему виборів до Верховної Ради. Програма уряду здобула 335 голосів (більшість становить 226), а пропорційні вибори – 217.

Домовленість не здійснилася? Так і ні. Адже 11 членів „Нашої України", бльоку Юлії Тимошенко і Соціялістичної Партії Олександра Мороза – тих, які виграли останні вибори за пропорційною системою – не віддали своїх голосів за цей законопроєкт, хоч якби всього 9 з них проголосували „за", він би пройшов. А так – хтось утримався, хтось не голосував, а когось не було в Києві.

Ліндон Джонсон, коли був лідером американського Сенату, навчав свого молодого протеже Г'юберта Гамфрі, що найважливіше в політиці – це вміти рахувати, і „ЛБДжей" умів рахувати.

Проблема української опозиції полягає в тому, що вона ще не навчилася рахувати і тому не уміє протистояти Президенту, який далі їде верхи на тигрі і не збирається з нього злізати до чергових виборів.

АМЕРИКА І СВІТ

США внесли до ООН проєкт нової резолюції стосовно Іраку

НЬЮ-ЙОРК. – Сполучені Штати 20 травня внесли на розгляд Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй проєкт нової резолюції, яка передбачає скасування санкцій стосовно Іраку. Представник США в ООН Джон Негропонте висловив сподівання, що резолюція буде затверджена до кінця цього тижня. Проєкт документу містить поправки, запропоновані раніше Францією, Росією та Німеччиною. Зокрема спеціяльному представникові ООН надається самостійність у сфері політичних реформ та економічного відновлення Іраку. Резолюція передбачає поетапне скасування режиму санкцій упродовж шести місяців, замість раніше запропонованих чотирьох. Документ пропонує перенести на пізніше розгляд питання про повернення до Іраку інспекторів ООН із роззброєння. Росія, Німеччина і Китай привітали зміни, внесені США в проєкт резолюції. Міністер закордонних справ Росії Ігор Іванов заявив, що резолюція може бути затверджена вже цього тижня. Представник Китаю також зазначив „прогрес" в обговоренні проєкту резолюції, але не уточнив, чи схвалить Пекін цей документ.

Папі Римському – 83

ВАТИКАН. – Папа Іван Павло II відсвяткував свій 83-ий день народження 18 травня церемонією канонізації чотирьох святих на площі Святого Петра у Римі. Двоє канонізованих – поляки, співвітчизники Папи Римського, інші двоє – італійці. Також саме в цей день його народження Ватикан офіційно оголосив про недомагання Івана Павла II. Десятки тисяч людей взяли участь у святковій відправі на площі. Поміж них був польський президент Алєксандер Кваснєвський. Папа Римський, який потерпає від хвороби Паркінсона й сильного артриту, сидів на церемонії у гідравлічному кріслі. Цього року Іван Павло II відзначатиме 25-ту річницю його перебування на престолі намісника св. Петра, що є четвертим найдовшим періодом в історії Ватикану.

Ситуація на Тайвані щодо нетипової пневмонії є тяжкою

ТАЙПЕЙ, Тайван. – На острові зареєстровано найбільшу кількість захворілих на нетипову пневмонію упродовж одного дня – 39 осіб. Епідеміологічна ситуація на острові залишається тяжкою. 20 травня подав у відставку міністер охорони здоров'я, який, на думку громадськости, не вжив достатніх заходів проти поширення нетипової пневмонії. Всього на Тайвані від нетипової пневмонії померли уже 40 осіб, захворіли 383. На щорічній асамблеї Всесвітньої організації охорони здоров'я, яка відбувається у Женеві, обговорюються спільні заходи у боротьбі з епідемією. У всьому світі жертвами нового небезпечного вірусу стали понад 600 осіб, захворіли близько 7,800 осіб.

Опозиція вимагає відставки Алієва

БАКУ, Азербайджан. – Тисячі людей зібрались на демонстрацію в столиці країни. Вони вимагали відставки президента Гейдара Алієва. Провідники опозиції промовляли перед демонстрантами в центрі міста і стверджували, що колишній генерал КҐБ, якому виповнилось вісімдесят і який керував Азербайджаном впродовж останніх тридцяти років, надто хворий і старий для того, щоб лишатись при владі. Після лікування в Туреччині Гейдар Алієв видужує у власній оселі. У нього поганий стан серця і він був надто хворим для того, щоб відсвяткувати минулого тижня свій вісімдесятий день народження. Гейдар Алієв – колишній провідник-комуніст, генерал КҐБ.

Словаччина проголосувала за вступ до ЕС

БРАТІСЛАВА, Словаччина. – Виборці Словаччини більшістю голосів проголосували за приєднання до Европейського союзу наступного року. Офіційні результати референдуму засвідчили, що понад 92 відсотки словацького електорату підтримали ідею членства їхньої країни у ЕС.Втім, активність виборців становила лише 52 відсотки, що є лише на два відсотки більше від половини електорату, необхідної для того, щоб референдум вважати таким, що відбувся. Европейська Комісія, яка є виконавчим органом Евросоюзу, привітала результат голосування і зазначила, що Словаччина відіграватиме важливу ролю в европейському інтеграційному процесі. Це перший в історії Словаччини референдум, який було визнано дійсним

Міністри „великої сімки" і Росії з оптимізмом дивляться у майбутнє

ДОВІЛЮ, Франція. – Міністри фінансів „великої сімки" – індустріяльно розвинутих країн і Росії висловили впевненість у здатності світової економіки подолати кризу і збільшити темпи зростання. Представники держав „великої сімки" та Росії на зустрічі, що завершилась 17 травня у французькому місті Довіль, домовилися співробітничати, щоб сприяти економічному зростанню, незважаючи на розбіжності точок зору на іракське питання. У той же час міністри визнали, що загроза ґльобальної економічної стабільности зберігається і після закінчення війни в Іраку. Останні дані свідчать про те, що економіка двох найбільших европейських країн – Італії та Німеччини – знаходиться на межі рецесії. На думку аналітиків, близька до цього і Японія.

Річна промова В. Путіна у Державній Думі

МОСКВА. – Виголошуючи 16 травня щорічне звернення у Державній Думі, президент В. Путін сказав, що безпеці російського народу загрожують тероризм і поширення ядерних озброєнь. В. Путін підкреслив, що до 2007 року в Росії мають бути закладені підвалини професійної армії. Президент Росії заявив, що за 10 років країна має подвоїти валовий внутрішній продукт. Росія має повернути собі статус великої держави. Президент подав до парляменту законопроєкт, в якому запропоновано амнестію тим, кого звинувачено в злочинах, скоєних під час війни в Чечні. В. Путін пообіцяв такий законопроєкт цього року після референдуму, який закріпив перебування Чечні в складі Російської Федерації. Амнестія стосуватиметься учасників конфлікту з обох сторін. Аналітики з російських питань зазначають, що це може спричинити звинувачення в тому, що російська армія скористається з амнестії для того, щоб звільнити від відповідальности порушників прав людини в Чечні. Амнестія не поширюватиметься на тих, хто вчинив вбивства та інші тяжкі злочини.

За матеріялами ЗМІ

Терористи...

(Закінчення зі стор. 1)

намагалися дістатися до єврейського поселення на Західньому березі ріки Йордан.

За день до згаданих подій в Ізраїлі кілька вибухів прогриміло пізно ввечорі 16 травня в Касабланці – діловій столиці Мароко. Влада країни повідомла про загибель принаймні 41 особи і поранення близько 100. Впродовж півгодини, недалеко десятої вечора за місцевим часом сталися п'ять вибухів у центрі міста – біля еспанського ресторану, готелю, консульства Бельгії, центру єврейської громади та єврейського цвинтаря. У центрі міста було багато людей. Свідки події повідомляли про багатьох загиблих і поранених. За наявною інформацією, принаймні у трьох випадках було використано начинені вибухівкою авта, а вибух біля готелю Сафір було здійснено смертником.

Напади у Касаблянці викликали різкий осуд в арабському світі та за його межами. Престолонаслідник Савдійської Арабії Абдула зателефонував королеві Мароко, щоб висловити співчуття. Сирійський президент Башар аль-Асад назвав напади результатом дій злочинців, і сказав, що Сирія приєднається до Мароко у боротьбі з терористичними угрупуваннями. США заявили, що вибухи були спрямовані на бльокування поступу в арабському світі. Серед провідників країн, які висловили співчуття керівництву та народові Мароко, – український Президент Л. Кучма.

Кілька днів перед тим, 12 травня, в Ріяді, столиці Савдійської Арабії, три напаковані вибухівкою вантажівки з розгоном наїхали на три житлові комплекси для чужоземних працівників. У висліді вибухів десятки людей отримали поранення. Підтверджено загибель 20 осіб, серед них вісім американців. Президент Джордж Буш пообіцяв знайти винних і відповідно до провини покарати. Напади здійснили смертники-самогубці, які прорвалися повз охорону наладованими вибухівкою автами і висадили їх у повітря. Федеральне бюро розслідувань США 14 травня надіслало до Ріяду групу фахівців, які мають допомогти у розслідуванні нападів. Принц Савдійської Арабії Абдула назвав організаторів нападів злочинними різниками, далекими від прицbackground принципів гуманізму та Ісляму. Секретар Державного департаменту США Колін Павел назвав бомбові напади боягузливими атаками та підкреслив, що це мало ознаки способу дій мережі „Аль-Кайда".

Наслідком всіх цих терористичних нападів є не тільки підвищення рівня безпеки в країнах де здійснено напади, але й те, що інші країни посилено приєднуються до боротьби з тероризмом. У Лівані військо проводить перевірки на шляхах з огляду на повідомлення про пляновані терористичні напади. Крім того, ліванські військові повідомляють, що заарештували групу людей, які плянували напад на посольство великої західньої держави.

У повідомленні військових речників Лівану сказано, що ця не названа група плянувала також здійснити напади на ліванські військові цілі та викрасти урядовців, щоб домогтися звільнення заарештованих членів угрупування. Арешти проведено за сприяння базованих у Ліванні сирійських військ. Минулого тижня ліванські військові повідомили про арешт двох екстремістів-сунітів, які плянували напад на посольство США в Лівані і вбивство американського посла.

Ці останні терористичні напади, зокрема в Ріяді та Касаблянці, на думку офіційних чинників боротьби з тероризмом, подібні до попередніх терористичних нападів „Аль -Кайди" під керівництвом Осами бен Ладена. Ось перелік головних кривавих акцій „Аль-Кайди": 7 серпня 1998 року, вибухами зруйновано американські амбасади в Найробі, Кенії та Дар ес Салам у Танзанії – 224 вбитих і тисячі поранених, включно з 12 американцями; 12 жовтня 2000 року – напад на американський корабель-винищувач „Кол" в Ємені, загинуло 17 моряків; 11 вересня 2001 року знищенно будинки-близнюки Світового торговельного центру в Нью-Йорку, частини будинку Пентагону у Вашінгтоні, Було, понад 3,000 жертв; 11 квітня 2002 року збомблено синагогу в Дєрбі, Туніс, коли загинула 21 особа, в тому числі 14 німецьких туристів; 8 травня 2002 року – вибух біля готелю „Шератон" в Карачі, Пакистан, загинуло 14 осіб, в тому числі 11 громадян Франції; 14 червня 2002 року – вибух бомби біля американського консуляту в Карачі – 12 убитих і 26 поранених; 12 жовтня 2002 року вибух в нічному клюбі на індонезійському острові Балі – понад 180 осіб убито, більшість з них австралійці; 28 листопада 2002 року – напад на готель Момбаса в Кенії, коли загинуло 16 осіб.

Хоча посилена боротьба з тероризмом після 11 вересня 2001 року дала корисні наслідки в ліквідуванні внутрішньої структури „Аль-Кайди", все ж таки це тільки змусило її переорганізуватися. Для діяльности нових клітин і вишколу новобранців використовується такі країни, як Кенія, Судан, Пакистан і країни Східньої Азії. Знавці та аналітики твердять, що хоча всі ці зміни послабили „Аль Кайду", вона відроджується і ні вякому разі не зменшує своєї активности, зокрема на території США. Незважаючи на втрати організованого провідництва, „Аль Кайда" залишається небезпечною. Її члени здисципліновані, ідейно-фанатичні, котрі вірять у самопосв'яту без будь-якої застанови. Всі ці характеристики надалі залишають „Аль Кайду" та її членів смертельними чинниками, спрямованими на боротьбу в ім'я ісляму з усіма, хто є проти них,включно з арабськими країнами.

Х.В.-Ф.

Як Польща об'єднує Европу

„Свобода" досить докладно висвітлювала міжнародні політичні обставини, які привели до збройного повалення режиму Садама Гусейна в Іраку. Як відомо, до антисадамівської коаліції не приєдналися Франція, Німеччина та Росія, зате приєдналися Польща, Угорщина, Чехія, Румунія та інші держави, котрі колись належали до совєтської сфери впливу. І в цьому поділі була своя логіка: не погоджуючись з варіянтом очоленого Америкою однополюсного світу, що наступив після розпаду СРСР і закінчення холодної війни, Росія використала нагоду, щоб разом з Францією і Німеччиною продемонструвати для США, що в европейській політиці Америка вже більше не відіграватиме такої ролі, як колись. Тим же часом Варшава, Прага і Будапешт саме зі США пов'язують своє визволення з-під комунізму і повернення до західньої цивілізації. Цілком зрозуміло, чому Польща виявилася в колі країн, які беруть найактивнішу участь у повоєнній відбудові Іраку. Ця участь викликала ревнощі з боку Франції і Німеччини – головних спонзорів антиамериканізму в Европі, про що свідчить поданий нижче огляд на цю тему, надрукований в німецькій газеті „Франкфуртер Альгемайне Цайтунг" (за перекладом Радіо „Свобода").

Від радости до досади

Поляки тепер можуть почувати себе як сторона, яка перемогла у війні в Іраку. Те, як реагує на це західній сусід Польщі, який виявляв під час конфлікту демонстративну байдужість, можна побачити, познайомившись із сьогоднішньою пресою. Преса Німеччини демонструє подив, іноді виняткову радість, але переважно - критичне наставлення, а часом навіть досаду. В кожному разі, немає нікого, хто б спостерігав за розвитком подій, не виявляючи емоцій. Поздоровлення прийшло від газети „Ді Вельт", з побажанням, щоб німці так само чесно могли боротися на стороні Америки, як польські підрозділи спеціяльного призначення: „Учитися в Польщі - значить учитися перемагати", - пише вона для альбому з пам'ятними записами федерального уряду.

Троянський осел

„Зюддойче Цайтунг" демонструє більше скептицизму. „Один із трьох секторів поділеного Іраку стає свого роду відшкодуванням історичного збитку, нанесеного трьома розподілами Польщі", - коментує вона ситуацію. Але в Европі країна, яку нагородила Америка, піддається небезпеці бути сприйнятою в якості „троянського осла". „Відчуження Польщі від ЕС" йде на повну силу, попереджує газета і рекомендує: „Польща повинна була б кидати свій авторитет на чашу ваг там, куди вона відноситься: в Европі".

Враховуючи вистраждану поляками історію минулого століття, особливий присмак здобуває факт, коли саме німці починають думати, начебто вони зобов'язані давати цій країні поради. Німеччині подобалося бути уявним кращим другом сусідньої країни, за яку вона великодушно взяла на себе особливу відповідальність, не тільки в питаннях розширення ЕС. Але тепер, коли Польща почала підтримувати дружні взаємини з американцями, вона дозволяє собі найжорсткішу критику. І що звертає увагу на себе - критика не менш зарозуміла, ніж запевнення в дружбі, яке лунало кілька місяців тому.

Найманець Америки

Польща як окупаційна країна не має у своєму розпорядженні своїх власних фінансових ресурсів і є „лише найманцем Сполучених Штатів", нарікає „FAZ" і хвилюється з приводу ролі Польщі як „самовладної держави". При цьому, пише далі газета, „незаперечним усе-таки є одне: Польща спочатку вступає в ЕС, а не приєднується до США". Але країна, що відіграє ролю великої держави за милістю Америки, переоцінюючи, таким чином, свою власну ролю у світі, навряд чи може розраховувати на те, щоб її серйозно сприймали в Европейському союзі. Вона, скоріше, викликає підозри. Така країна буде позбавлена довіри. Але, тим самим, Польща виявилася б стороною, що програла".

Остання пропозиція, мабуть, повинна була виказати заклопотаність, оскільки, мовляв, країні бажають тільки добра. Але коментар висловлює таке невдоволення, він настільки дріб'язково причепливий і повчальний, що під ним цілком міг би стояти підпис „Жак Ширак". Краще від усіх, зрозуміло, розбирається в ситуації газета „Юнге Вельт": „У клясовому суспільстві ЕС для східньої частини континенту задумана лише роля об'єкта для експансії західньоевропейських концернів" - пише вона і заявляє: „Для Сполучених Штатів мова йде не про те, щоб підняти Польщу, а про те, щоб принизити серцевину Европи».

Чому б ні?

Те, що в піднесенні Польщі мова йде про „політичну демонстрацію", побачила і газета „Тагесшпігель". Берлінська газета у своїх коментарях налаштована щодо Польщі більш дружелюбно. Зокрема „несамостійна" Польща - це „вуличне уявлення", - пише газета. „Сьогодні вона ведуча сила в Іраку, а потім у неї з'являться амбіції задавати тон і в ЕС? З іншої сторони: а чому б і ні?". Зрештою, Польща буде намагатися виконувати завдання „в інтересах усіх европейців: допомагати Іраку в досягненні стабільности. Провідна роля Польщі при цьому є приводом для радости, а не критики". У тій же газеті слово бере колишній посол Польщі в Німеччині Януш Райтер. Сьогодні він - директор Інституту з питань політичного консультування у Варшаві. Він радіє підвищенню значимости його країни, але думає про те, що той факт, чи буде Польща володіти такою саме вагою і в Европі, залежить від того, чи вдасться Варшаві роз'яснити партнерам в ЕС, „що це аж ніяк не проамериканське рішення, а наш внесок у представництво інтересів Европи".

Польща не як розкольник, а як об'єднувач Европи, що піклується про створення кращого клімату у взаєминах з Америкою: несподівана точка зору, може бути, - усього лише бажане уявлення. Польський міністер оборони Єжи Шмайдзинський уже виступає в цій ролі. Газеті „Вашінгтон Пост" міністер розповів про свій намір запропонувати своєму американському колезі Рамсфелдові задіяти для забезпечення польської окупаційної зони німецьких і датських військовослужбовців. Польща – в ролі великодушного помічника німців: у світі, безсумнівно, відбуваються зміни.

Влада України намагається контролювати Інтернет

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Кабінет міністрів України готується розглянути проєкт постанови „Про переделегування прав адміністрування домену .ua" (domain .ua), який підготувала Служба безпеки України. Домен (.ua) є тією сферою у просторі електронної інформації, у якій можуть розміщувати свої повідомлення українські користувачі Інтернету. Постанова має схвалити ініціятиву Державного комітету зв'язку та інших органів виконавчої влади і недержавних організацій-учасників ринку Інтернет в Україні щодо створення об'єднання „Український мережевий інформаційний центр" з метою адміністрування адресного простору українського сегменту мережі Інтернет. Державний комітет зв'язку, говориться у проєкті, має забезпечити нагляд за умовами здійснення діяльности мережевого центру в суспільних інтересах з урахуванням державної політики, відповідних законів і нормативно-правових актів, а також укладення з Об'єднанням угоди щодо визначення прав, обов'язків та координації його діяльности з адміністрування адресного простору українського сегменту Інтернету. Міжвідомча рада з питань координації діяльности Об'єднання визначить порядок і правила реєстрації та використання назв доменів в українському сегменті Інтернету.

Згадане „адмінстрування" насправді є впровадженням не просто цензури, а заборони виходу українських користувачів Інтернету в електронний інформаційний простір, що спричиниться шкодою для усієї країни. Що викликало спробу впровадження цензури у площині електронної інформації? Про це йдеться у пояснювальній нотатці СБУ до уряду: „На даному етапі технічна підтримка адміністрування національного домену (.ua) здійснюється з території США силами однієї фізичної особи, що створює низку загроз різного ступеню небезпеки представленню українського сегменту мережі Інтернет в світовому інформаційному просторі. Крім того, зазначеною особою було безпідставно передано право адміністрування вказаного домену українській комерційній структурі, що ввела власні правила реєстрації та адміністрування доменів нижчих рівнів, необхідність застосування яких не знайшла підтримки у переважної більшости українського Інтернет-співтовариства. На сьогодні адміністрування національного домену верхнього рівня (.ua) мережі Інтернет в Україні здійснюється комерційною організацією ТОВ „Гостмайстер", якій надано таке право двома емігрантами зі США Д. Кохманюком та І. Свиридовим. На початку розвитку національного сегменту мережі Інтернет в Україні даним особам було доручено обслуговувати централізовану базу даних – реєстр домену (.ua). Досі головний сервер реєстру домену (.ua) розташовано в США під контролем зазначених осіб. Таким чином, весь інформаційний обмін в українському сегменті мережі Інтернет, доступ до українських інформаційних ресурсів, гарантія унікальності назв, безпеки та сталості функціонування реєстру системи доменних назв у зоні (.ua) повністю залежить від двох приватних осіб та заснованої ними компанії".

Інтернет-газета „Українська правда" 13 травня подала з цього приводу коментар „СБУ хоче контролювати всі інтернет-сайти України", у якому зазначено, що громадська організація „Українська інтернет-спільнота" (УІС) просить Президента Л. Кучму особисто втрутитися у ситуацію з доменним питанням і припинити непрозоре втручання українських спецслужб у реформу адміністрування українського суспільного ресурсу - інтернету-домену (.ua). УІС є найбільшою в Україні громадською організацією, яка була створена у 2002 році і тепер об'єднує українських користувачів Інтернету. Домен (.ua) був наданий Україні міжнародною організацією „IANA" (Internet Assigned Numbers Authority – пізніше перейменованої в „ICANN") в 1992 році в інтересах усього українського Інтернет-співтовариства.

„Підпорядкування домену спецслужбам створює умови для порушення конституційних прав і свобод громадян", – вважає УІС. Крім цього, організація зазначає, що текст вказаного проєкту постанови містить посилання на рекомендації Інтернет-корпорації з присвоєння імен і номерів („ICANN", США), які тлумачаться некоректно. „Відповідно до рекомендацій „ICANN", роля уряду – гарантувати, що географічний домен адмініструється в суспільних інтересах з урахуванням національного законодавства, а зовсім не в створенні під контролем спецслужб приватних підприємств з державною часткою", - говориться в листі. УІС додає, що в рекомендаціях „ICANN" говориться про необхідність прозорости дій уряду, пов'язаних з процесами адміністрування домену.

УІС також звертає увагу на те, що прийняття цієї постанови, поперше, вимагатиме значних грошових коштів і не дає жодної реальної віддачі, по-друге, значно погіршує образ України на міжнародній арені і, по-третє, негативно впливає на довіру мільйонів українських користувачів Інтернету до Президента і уряду України.

Інтернет-спільнота також інформує, що в кінці січня відповідно до вимог „ICANN" була створена відкрита Громадська наглядова рада з питань адміністрування домену .ua, в яку увійшли представники Інтернет-асоціяції України, УІС і чинної адміністрації домену (.ua). „Всі питання, які могли б представляти інтерес для державних органів, відносяться до компетенції цієї ради, і до роботи в ній запрошені представники органів державної влади", – зазначає УІС.

Але про що, властиво, йдеться? В структурі СБУ діє Департамент спеціяльних телекомунікаційних систем і захисту інформації, на який покладено обов'язок захисту певних і чітко визначених видів інфомації державного рівня. Але складається враження, що дехто в СБУ ще не забув часи КҐБ, який контролював не тільки усю інформацію, а й думки та настрої громадян. Тоді це було легше чинити, оскільки інформація та думки викладалися переважно на папері. Специфіка електронної інформації – інша. В Інтернеті може бути яка завгодно інформація, з будь-яких джерел і вже правом користувача є вибір, що він має читати й у що вірити. На демократичних засадах визначено й порядок розподілу адресного простору в Інтернеті, який на тери-

(Закінчення на стор. 20)

Добрі поради, якби...

До всіх відомих парадоксів сучасного життя в Україні додається ще й цей: чим більше західні спеціялісти й експерти дають українцям корисних порад, тим більшу іронію, а то й роздратування ті їхні поради викликають. Особливо, коли вони радять те, що багато людей в Україні, в тому числі й серед політиків, добре знають й без підказок. Декілька днів тому експерт Фонду Карнегі Андерс Аслунд у статті, вміщеній у таїляндській газеті „Бангкок Пост", висловив дуже добрі поради щодо того, як Україна має себе вести, щоб пришвидшити свій вступ до Світової організації торгівлі: вона має не дурити саму себе „стратегічною" співпрацею з Росією і Казахстаном в рамках „єдиного економічного простору", а конкурувати з ними. Це дуже скоро покращило б внутрішню економічну ситуацію не лише в Україні, але й у тих двох країнах, – мудро вважає А. Аслунд. Йому, мабуть, здається, що вся проблема – висловити добру ідею, а за її втіленням справа не стане. Тим часом самі українські політичні і економічні експерти з національно-демократичного табору говорять про важливість здорового господарського конкурування з Росією і взагалі між усіма колишніми совєтськими республіками, починаючи від 1991 року, коли Україна стала незалежною державою. Цінні і вчасні ідеї та пропозиції трагічно розминулися з дійсністю, і тепер марно починати поради словом „якби". От якби Україна стала на шлях економічного змагання з Росією! От якби Україна обстоювала свій державний суверенітет не лише на словах, але конкретними кроками, зокрема в галузі економіки! От якби Президент Кучма не грав ролю прихильника ринкової економіки, а таки був ним!

Дійсність, на жаль, інакша. Україні не вдається бути незалежною навіть там, де незалежність не потребує особливих зусиль. Наприклад, Европейський союз веде двосторонні переговори з Росією, Казахстаном і Білоруссю, і ці переговори, згідно з загальноприйнятою міжнародною практикою, є конфіденціяльні, тобто не розголошувані. Але коли прийшла черга України, Москва устами свого віце-прем'єр-міністра Віктора Христенка відразу зажадала, щоб Україна „синхронізувала процес вступу до Світової організації торгівлі" з Росією і щоб не вела самостійного діялогу з ЕС.

Певна річ, А. Аслунд має глибоку рацію, коли аналізує причини напівживої економіки в межах Співдружности Незалежних Держав. Ще в 1994 році дванадцять членів СНД підписали угоду про зону вільної торгівлі, але вона не діє, бо коли тільки якійсь країні вдається налагодити експорт своїх товарів до Росії, Москва негайно запроваджує заборонні митні тарифи, тим самим гальмуючи вільний економічний розвиток. Замість того, щоб використовувати, як каже А. Аслунд, „випробувані й перевірені механізми", керівники СНД „винаходять ще складніші схеми, наприклад, Митний союз п'яти держав, який торік, коли його провал став очевидним, був перейменований в Евразійське економічне співтовариство". А нещодавно, знаємо, виник ще новіший монстр: „єдиний економічний простір". А. Андерс передбачає, що „жодна з цих ідей не принесе користи нікому з учасників... Росія відмовляється всерйоз сприймати суверенітет інших держав – членів СНД". Що саме в цьому собака заритий, не маємо ніяких сумнівів. То нехай би закордонні аналітики порадили, яким чином Україна може врешті-решт не формально, а фактично визволитися від великодержавної московської опіки. Бо фотографії, на яких бачимо, як Кучма крокує поруч з Путіним, просто жахають: невже український провідник не розуміє, з ким так „в ногу" крокує? Невже для нього є таємницею те, що знають усі – що відколи до влади прийшов Путін, російські впливові політичні і економічні сили всуціль походять з кіл, пов'язаних з військом і спецслужбами?. „Якби Путін працював раніше у філармонії, то його радниками були б зараз вільончелісти чи скрипалі. Путін, однак, працював у КГБ, а не у філармонії", – каже московський політолог Олексій Мухин і нараховує декілька десятків членів Державної Думи, міських голів найбільших міст, губернаторів, які недавно, як і Путін, здійняли погони. Навіть міністер закордонних справ Росії Сергій Іванов – колишній кагебіст. Отож не віольончелісти і не скрипалі визначають російську політику щодо України. От якби Кучма... Ба – „якби" не є інструментом політичної аналізи.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про смерть на Третій вулиці

Коли доля кинула мене, не так уже й давно, з чарівної надморської місцевости до брудного, задушливого нью-йоркського „давнтавну", здавалося, ніколи не звикну до цього довкілля, до цих мешканців, старих будівель і до численних чорних облич довкола. Аж тут саме одне із тих чорних облич усміхалося до мене завжди привітливо, і байдуже, чи була дощова погода, чи світило сонце, чи падав сніг – чула я фразу між запитанням і ствердженням: „Який сьогодні гарний день!".

Про власника цього чорного обличчя, яке стало мені таким приємним, писала я вже свого часу у одному із моїх доволі численних фейлетонів, і якось саме ця історія запам'яталася моїм найближчим редакційним співробітникам. Тому, коли я минулого тижня розповідала про сумне переживання, – вони відразу відгадали, про кого тут йдеться.

Скільки це вже років я кожного дня зустрічала цього сусіда, як він сидів на сходинках одної із будівель, а часом і цієї, в якій мені доводиться мешкати, і привітливим усміхом вітав мене своїм незмінним „Nice day!".

Скільки це вже років – три чи чотири, як не було дня, щоб ми не зустрічалися як не біля будівлі, в якій живу, то біля одної із сусідніх, або навпроти моїх вікон на протилежній стороні вулиці, на лавочці, що була для нього призначена, біля крамниці із музичним приладдям. В руках у нього була завжди папіроска. Він розглядався довкола спокійно і для кожного сусіда мав цей неодмінно теплий усміх, як і вони для нього.

З часом я почала приносити йому, коли виходила із мешкання, горнятко кави і щось солодкого та діставала за це особливо теплий усміх, а часом навіть присідала на хвилинку біля нього.

Минулого понеділка, коли день не був такий холодний, як інші, я з якимось внутрішнім неспокоєм завважила, що „мого" приятеля немає на звичайному місці. Не знаю, що мене торкнуло перейти вулицю і запитати про нього в крамниці музичного приладдя (де для нього була виставлена перед крамницею лавка), чи не знають, чому його немає. „Вчора він помер", – була коротка відповідь, з якою я ніяк не могла дати собі ради. А вже другого дня моя весела молода сусідка сповіщала усіх поселенців третьої вулиці, коли і де відбудеться поминальна відправа. Мешканці відтинку між Першою і Другою авеню немов усі стали несподівано знайомими. Зупинялися, говорили про померлого і згадували його теплий усміх.

Я, як багато сусідів, пішла до похоронного заведення у точно визначену годину, яку сповіщала написана на комп'ютері інформація на дверях дому, де жив померлий. Як дивно та інакше прощали його діти та внуки, яких була незліченна кількість. В урні із китицею живих квітів лежав прах, а біля нього – велика світлина цього приятеля усіх.

Так, він був не тільки моїм приятелем, а тих численних мешканців, що, як і я, прийшли попрощати свого привітливого сусіда. Їм усім дякували окремою карточкою члени родини, інформуючи, що померлий був мешканцем Третьої вулиці цілих 25 років. А відтак один за одним прощали сусіда білі приятелі, згадуючи його привітливість, його усміх і його надзвичайне тепло.

Кожен із промовців мав якийсь веселий фрагмент із спілкування з померлим, якийсь теплий епізод і в неодного тремтів голос, коли розповідав про це. 25 років він, як говорили, був опікуном і сторожем усіх сусідів.

Прощаючи його, вони усі запевняли, що він залишиться і далі в їхніх думках, як сторож цього „бльоку" Третьої вулиці.

А може, справді? Я споглядаю тепер і далі на місце на сходах, де він просиджував, і здається мені, що бачу його темну постать і чую лагідний голос із оптимістичним не то запитанням, не то ствердженням: „Nice day!".

О-КА

„Минуле вимагає неупереджености"

Із заяви СКУ від 12 травня щодо українсько-польських взаємин у світлі „Волинської трагедії"

Хоч спільна заява Президентів України і Польщі про взаємну співпрацю, добросусідські відносини та спільні історичні питання може дати деякі короткотермінові користі, вона приносить історичну правду в жертву політичній кон'юнктурі... Президент України, з політичних мотивів, поступився у питанні переписання українсько-польської історії, а Президент Польщі скористався з послабленого становища Президента України.

...Тема українсько-польської історії є настільки делікатною, що вже сама тільки згадка про неї витворює вибухову політичну ситуацію, особливо – коли брати під увагу тільки одну трагічну подію, яка подається в дуже вузькому та односторонньому, тобто польському історичному контексті. В принципі, взаємне вибачення сторін сприяє загоєнню давніх ран і очищенню від минулих провин. Тому волинська трагедія 1943-44 років вимагає, передусім, об'єктивного вивчення науковцями, які врахують не лише польські свідчення з перспективи великодержавних претенсій, але й розглянуть ці події як боротьбу українців проти окупації, виходячи з таких цінностей, як фундаментальне право кожної нації на свободу і державність...

Готовності українців вибачитися перед поляками мусить передувати готовність польської сторони вибачитися перед українцями за усі свої насильницькі вчинки на окупованих українських землях, почавши з XIV ст. Кульмінацією цієї окупації через століття було насильне виселення українців у 1945-47 роках з їх прадідівських земель в межах повоєнної польської держави і її дискримінаційна політика проти своєї української національної меншини, яка у багатьох сферах проводжується й по сьогодні.

Провідники сучасної України і Польщі в особах президентів, інших високих посадових осіб, представників політичної опозиції, а також і громадськости, зробили б позитивний крок для покращення відносин між громадянами їхніх держав, якби вони активно посприяли, з позиції неупередженості, об'єктивному вивченню історії своїх народів. А якщо вони сьогодні до цього не готові, то повинні зосередити свої зусилля лише на сучасних питаннях міждержавного спілкування, – а не торгувати історичним минулим...

Аскольд Лозинський,
президент

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Про листи, що надійшли у травні

У багатьох листах, що надійшли до „Свободи" протягом травня, порушуються питання політичного, економічного та культурного життя сучасної України. **Ярослав Колодій** з Пенсильванії звертається до змін в Конституції України, які пропонує Л. Кучма. Він вважає, що проти запропонованої пропорційної системи виборів до Верховної Ради виступають передовсім самі народні депутати, яким важко змиритися зі зменшенням числа парламентарів. Ярослав Колодій надіслав ще три статті – до 12-ої річниці Незалежности України, 7-ої річниці прийняття Конституції України, до 85-ої річниці Листопадового Зриву. Дякуємо!

Події в Україні стали темою ряду листів. **Ігор Винниченко** з Києва повідомляє про „круглий стіл" з теми „Економічна еміграція з України: причини та наслідки", який провів Інститут дослідження діяспори.

Сергій Брунь з Києва написав про квітневі збори міської організації ОУН, присвячені проблемам відродження національної духовности.

Автори ряду листів пишуть про події історії. **Осип Панчишин** з Чикаґо надіслав спогад про табір переміщених осіб в Ляндеку, Австрія. Цікаву статтю англійською мовою Майкла Мейша „Запорізькі козаки в Корсунській битві" пропонує прочитати **І. Лабунька** на веб-сайті www.militaryhistoryonline.com

Кілька читачів надіслали копії статтей з української тематики, вміщених в інших виданнях. З **бібліотеки-архіву Св. Володимира** у Канаді надійшла копія статті Миколи Куделі „Повстанський дух України" („Слово і діло", 7 березня 2003 р.). **Марія Храплива** з Нью-Джерзі прислала копію статті „Що треба знати про календар" („Наше слово", травень 1988). Від **Софії Черняк** з Пенсильванії ми дістали копію статті „Зіновій Толкачов у „Ролітї" та поза ним" („Літературна Україна", 27 лютого 2003 р.).

Степан Горлач з Канадського товариства приятелів України у статті „Ісус Христос мав гуцульську кров" розповідає про дослідження Юрія Канигіна, котрий доводить, що Діва Марія походила з роду, який перейшов до Палестини з Карпат.

Марта, Роман і Таня Сосенки з іграшками для сиріт

Марія Щерб'юк з Чикаґо написала тепле слово про Марту Сосенко з Мінесоти, яка за акцією Українського Золотого Хреста з дітьми Романом і Танею купує іграшки для сиріт в Україні.

Роман М. Боднар з Рочестеру, Н. Й., надіслав статтю „Релігійно-освітня діяльність святої Церкви", присвячену історії УАПЦ.

Ольга Керницька зі штату Вашінґтон надіслала до пресового фонду „Свободи" 30 долярів в пам'ять Марії Кизів, а також листи від своїх рідних з України, які пишуть про різні негаразди життя. Зокрема важко тепер повернутися заробітчанам з Італії, оскільки треба мати відзначку з Консульства України в Римі, де через це виникла велика черга.

Директор гімназії в Підгайцях Тернопільської области **Б. Бойко** прислав подяку М. Іваницькому з Фундації ім. Шевченка за надіслані школі 5 комп'ютерів. **М. Федчишин** з Волочиська, Хмельницької области, від імени хору „Мелос" вітає з 90-річчям композитора Е. Садовського, який проживає у Пармі, Огайо.

До редакції надійшли також копії листування між парламентською опозицією у Верховній Раді і урядом з приводу національної програми „Закордонне українство", яка, на думку опозиції, виконується незадовільно, а також лист головного редактора інформаційної агенції „Харківські новини" **Олександри Дудченко** до Генерального прокурора України С. Піскуна з приводу перешкод у діяльності цього агентства, які вона пояснює діями місцевих противників української мови.

Михайло Семенець зі штату Нью-Йорк радить замовити для книгарні „Свободи" книжку проф. Олександра Білоуська „Україна давня", видану в Києві.

Іван Павлюк з Трентону, Н. Дж., надіслав свій новий вірш „Цвіт України", а **Іван Федак** з Астону, Па., – вірш „Сестри Білинські", присвячений 60-річчю героїчної загибелі молодих патріоток з села Гордини на Львівщині.

М. Олійник з Арізони скаржиться на повільне доставлення „Свободи" передплатникам в Україні, на що редакція, на жаль, не має жодного впливу.

Уточнення

Прошу ласкаво помістити наступне уточнення: у „Свободі" 25 квітня помилково подано, що я подарувала передплату українським товариствам в Хабаровську, Петропавловську-Камчатському та українській школі в Тбілісі. Однак фактичним спонзором є Товариство українських сеньйорів у Філядельфії, а я, як член управи, виконувала доручення.

Марія Данилів,
Філядельфія

Від редакції: ***У день випуску цього числа „Свободи" стало відомо, що це товариство передплатило наш тижневик також для д-ра Володимира Василенка, який працює в університеті ім. Адама Міцкевича (Познань, Польща). Дякуємо!***

Мова і пісня – наш вічний скарб

Чим багатша мова, тим повніше, чіткіше людина може висловити свої думки й почуття, від найпростіших до складніших. Мова також стає зброєю в руках обраних людей, серед яких у нас посідають перше місце Т. Шевченко, Леся Українка, Іван Франко й інші.

Багата мова здатна зродити великі твори не лише у професійному середовищі, але й у простому народі. Англо-американський історик сер Бернард Перс (1864–1949), який у 1917 році приїздив в Україну і побував у Конотопі, між іншим, писав: „Я не зустрічав ніде в іншій країні подібних народних пісень, що висловлюють в мелодіях стільки глибоких почуттів".

Приблизно в 1890 році група відомих українців (М. Драгоманов, композитор М. Лисенко, етнограф Ф. Вовк) добилися в російської влади дозволу, щоб Російське географічне товариство видало три товсті томи – 27 тисяч українських народних пісень, зібраних з усієї України. Наша пісенна культура була одним з найефективніших способів репрезентувати перед світом новонароджену державу – Україну. Уряд Дирекції С. Петлюри вислав у тріюмфальне турне Державну капелю під орудою диригента О. Кошиця. Капеля співала в Німеччині, Швайцарії, Чехії, Франції, Голяндії, Бельгії, Англії, З'єднаних Стейтах Америки, Канаді лише українські народні пісні, і вражена публіка не вірила, що це народні, а не скомпоновані великими композиторами твори.

Наша мова має багатющу лексику, але, не з нашої вини, залишилася позаду в технічно-науковій термінології: довголітні поневолювачі старанно запевнювали відсталість, безперспективність української мови.

Пісня нерозривно пов'язана з мовою, а її мелодія постає з душі народу. Українська народна пісня така милозвучна, що німецькі композитори Бах, Вебер, Шуберт, Ліст, Моцарт, Бетговен використовували її у своїх творах. Бетговен приятелював у Відні з послом Росії в Австрії графом Олексою Розумовським, якого первісне прізвище було „Розум" – сином дрібного козака й рідним братом останнього гетьмана України Кирили Розумовського. Олекса знав багато пісень і мав чудовий голос, і саме від нього Бетговен записав багато українських мелодій.

Польський критик М. Грабовський казав, що українська пісня – це одне з найбагатших джерел поезії всього світу. Адам Міцкевич, викладаючи в Паризькому університеті слов'янську літературу, говорив, що Україна є невичерпним джерелом ліричної поезії, і українські пісні поширюються по всій Слов'янщині. В суперлятивах висловлюються про українську пісенну поезію також німецькі літературознавці і поети. Ще в XVI ст. чеський мовознавець Ян Благослав писав у своїй граматиці чеської мови, що українська мова є надзвичайно багата, милозвучна й гнучка. Німець А. Мавриціюс переклав і видав 1841 року збірку українських пісень. Француз А. Рембо дуже захоплювався українською піснею і поширював її у Франції в XIX ст. в перекладі на французьку мову. Українська пісня „Їхав козак за Дунай" під назвою „L'Adieu des Fiances" (Прощання з нареченою) поширена у Франції і ввійшла до збірки французьких народних пісень.

Володимир Колюбінський,
Фініксвіл, Па

Часопис сподобався

З почуттям великої вдячности отримав ч. 2 „Свободи" від 10 січня з моєю розповіддю про поетів Донеччини та їхніми віршами. Щиро дякую. Часопис мені дуже сподобався – чудово оформлений, охайний, з добірними матеріялами.

Петро Гайворонський,
м. Красноармійськ,
Донецької обл.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Річні збори Клівлендської округи

Збори Округи Українського Народного Союзу відбулися 12 квітня, в приміщенні СУА при катедрі св. Йосафата, в Пармі. Округа об'єднує 10 відділів з членством 1007 осіб – на кінець 2002 року. За минулий рік Округа втратила 66 членів, а квоту приєднання нових членів виконала на 20 відсотків.

В зборах Округи взяло участь 6 відділових секретарів, делегати 35-ої Конвенції, головний радний В. Ліщинецький і члени управи. Збори відкрив голова, привітав присутніх, а зокрема новообраного секретаря Богдана Самокишина з 240-го Відділу УНС, на місце хворого Б. Семківа.

На зборах вшанували членів, які померли в минулому році, прийняли порядок нарад, ствердили правосильність зборів і обрали президію: Є. Бачинського – головою, Лесю Оленчук – секретарем. За діяльність управи звітував Є. Бачинський. Управа співпрацювала зі секретарями, була посередником між екзекутивою і секретарями, а також брала участь в праці громади.

Напередодні Конвенції УНС праця була сконцентрована на вибір делегатів, їхні уповноваження і інші справи. Було вислано дві статті на можливий розгляд на Конвенції, і одну статтю після Конвенції поміщено у „Вістях" УЗО в Клівленді. Делеґати від Округи брали активну участь у праці Конвенції, один делеґат був головою Верифікаційної комісії, інша виконувала функцію рекордового секретаря, ще інший був заступником голови, а двох було обрано до екзекутиви.

Управа підготовила осінні організаційні і річні збори Округи, помістила в українській радіопрограмі святочні побажання членам Округи з нагоди Різдва і Великодня.

В минулому Округа була одна з перших в приєднанні членів, і це було завдяки відданим секретарям. Багато з них вже відійшли на довгий відпочинок, а інші фізично знеможені. Знайти заступників на їхні місця не є тепер легкою справою. Крім того, покупці грамот сьогодні є іншими від тих, які були в 50-их роках. Тому потрібна переконлива рекляма послуг УНС, співпраці секретарів з екзекутивою, щоб УНС почав знову рости.

Після дискусії до звіту, на внесок В. Ліщинецького збори обрали управу з минулорічним складом, встановили квоту членів прийняття в 2003 році – 25 нових членів. Голова закрив збори і попросив усіх учасників на перекуску.

Євген Бачинський

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Чи можна нападати на слабшого?

У „Свободі" від 18 квітня була надрукована стаття Олександра Бураковського про війну Америки проти Іраку, під заголовком „Україна не використала свого шансу". У статті О. Бураковський гостро критикує вороже ставлення до цієї війни у різних частинах світу, зокрема в Україні.

Як американський українець, який виріс і провів майже усе своє життя в Америці, я не можу не відповісти на думки, висловлені О. Бураковським. Це мої погляди, однак не сумніваюся, що ці погляди поділяє велика частина, а правдоподібно – більшість американських українців.

Після Другої світової війни була заснована ООН, щоб припинити війни між країнами і чинити спільний. міжнародний політичний та моральний тиск на аґресорів і змушувати їх відступати від своїх плянів. Цю функцію намагалися виконати члени ООН напередодні цієї війни. Франція і Німеччина зайняли морально правильне становище, спротивившись війні. Однак провідники США зігнорували думку більшости країн і народів світу, напали на Ірак і окупували його.

Первісно це було зроблено під приводом знешкодження неіснуючої іракської зброї масового знищення. Тепер як причину висувають визволення іракського народу від диктаторського режиму. Маємо явище, де одна країна нападає на іншу, щоб визволити її населення від власного уряду.

Українці добре обізнані з цим явищем, бо нас уже не раз „визволяли" різні визволителі. Тут не йдеться про визволення країни від чужого окупанта, або про відбиття зовнішнього аґресора. Тут не йдеться навіть про втручання для підтримання однієї сторони у громадянській війні, а просто тільки, щоб замінити небажаний режим. Наприклад, чи не могло б російське військо окупувати Україну, щоб визволити український народ від недемократичного режиму Президента Кучми?

У XIX і в першій половині XX століття існували европейські і американські колонії в Азії, і в Південній Америці. У 1950-их і 1960-их роках ті колоніяльні народи звільнилися, і ми, українці, раділи разом з ними, що вони здобули те, чого ми бажали також для себе. Тепер знову у світ повертається колоніяльна політика з-перед двісті років, і дехто каже, що Україна і українці мають таку політику не тільки схвалювати, але навіть активно допомагати її здійснювати.

О. Бураковський хвалить деяких провідників східньоевропейських країн, які щойно недавно здобули власний державний суверенітет, визволившись від чужої окупації, і тепер готові співпрацювати в окупації іншої країни, яка їм ніколи нічого злого не заподіяла.

Українські політичні діячі, українська преса, і українська громадська думка зайняли морально правильну позицію, коли вони засудили цю невиправдану війну проти Іраку.

Чи державний суверенітет буде безпечний у світі, де сильніша держава зможе, без міжнародного осудження і спротиву, нападати на слабшу, накидати її чужу владу? Ми, українці, маємо столітній досвід з такого світу, і тому повинні усе робити, щоб такий світ більше не повертався.

Володар Лиско,
Александрія, Вірджінія

Шлях України до цивілізованого світу лежить через Вашінґтон?

Щойно сьогодні (6 травня) я дістав „Свободу" від 18 квітня. Мене дуже здивувало, що ви помістили без жодних коментарів від себе статтю Олександра Бураковського п. з. „Україна не використала свого шансу".

США вимагали від Іраку, щоб Ірак знищив зброю масового знищення, хоч Ірак постійно твердив, що він її не має. Коли міжнародні інспектори не могли її в Іраку знайти, США створили нову вимогу – усунення диктаторського уряду. Без згоди Об'єднаних Націй США почала воєнні дії проти Іраку. У висліді Ірак розгромлено, але зброї масового знищення ще досьогодні американські експерти не знайшли, не допустивши міжнародних інспекторів, щоб перевести невтральну інспекцію.

Іракці дякували американцям за знищення жахливого режиму, але одночасно хочуть самі творити своє нове політичне життя без наявности армії США, яку вважають окупантською.

Більшість іракського населення (шіїти) хочуть завести ісламську форму влади в Іраку, але на це США не дозволяють, мимо того, що твердять, що саме населення Іраку має зформувати свою майбутню владу.

Військо США забезпечило міністерство нафтової промисловости та нафтові поля, але не забезпечило найстарішої в світі книгозбірні цієї колиски сьогоднішньої цивілізації. Її іракська голота розграбила та спалила, завдавши світовій культурі величезної шкоди. Цьому варварству американська армія не запобігла або не хотіла запобігти, бо, виглядає, не розуміла значення цих скарбів культури. Так цивілізована суспільність не діє!

Слова президентської адміністрації не відповідають правді, і дії військової адміністрації це підтверджують! Для автора статті повалення пам'ятника диктатора С. Гусейна є важнішим, ніж людські жертви, заподіяні як іракським, так і американським військом! Це просто брак глузду! А твердження: знищили, підкреслюю це, без заподіяння шкоди мирному населенню (*підкреслення моє* – **Ю.Л.**) – є жалюгідним викривленням правди.

Я шукав у статті пояснення, якого шансу не використала Україна, і знайшов хіба в останньому реченні: шлях України до цивілізованого світу лежить не через Баґдад, Париж, Москву, чи Берлін, а через Вашінґтон.

Запитання: чи через постійне оббріхування населення та „цивілізовану" поведінку війська при нищенні культурних надбань? Чим це різниться від дій Сталіна і його кліки? Україна має сама творити своє життя, використовуючи свої власні людські та матеріяльні ресурси, не покладаючись ні на кого.

Д-р Юрій-Мирослав Левицький,
Монреаль, Канада

Від редакції:
Щодо сенсаційних пресових повідомлень, передчасних і неперевірених, про „розграбування" вояками коаліційних військ іракського Національного музею в Баґдаді, то невдовзі вони були спростовані, оскільки виявилося, що 90 відсотків цінних старовинних реліквій цього музею його працівники надійно сховали напередодні війни, але й з 10 відсотків розкрадених експонатів багато чого самі викрадачі згодом повернули.

Ще про „шанс України"

Минулого місяця в „Свободі" (18 квітня) була цікава стаття Олександра Бураковського „Україна не використала свого шансу" і я мав бажання відгукнутися на неї, але поки надумав,то дружина сказала – ти спізнився, в „Свободі" є вже відгук. Але, прочитавши відгук д-ра Бориса Даника „Невелика втрата для Укаріни" („Свобода", 2 травня) я все ж таки насмілююсь висловити декілька своїх думок. Гадаю, що включати українські бойові одиниці у збройні сили каоліції не було потреби (ще свіжі рани 10-літньої війни в Афганістані), але відрядження РХБ – батальйону до Кувейту було абсолютно правильним рішенням українського парляменту. І дуже прикро та несправедливо, що засоби масової інформації в неукраїнській Україні наголошують вигадану ґенетичну нелюбов України до США, ніби продовжуючи злопам'ятну холодну війну.

Новітні Робесп'єри Комуністичної та Соціялістичної партій України, а з ними Б. Олійник та Ю. Тимошенко, творять антиукраїнський квартет для схвального слуху В. Путіна. А повалення статуї диктатора Гусейна в Баґдаді, що було луною долі статуй Сталіна чи Берлінської стіни, замовчувалось українською інформацією. Так само, що не тільки бомби падали на Ірак, а й харитативна допомога населенню харчами та медициною, цілковита протилежність Україні у Другій світовій війні.

Автор „Невеликої втрати..." ні словечком не згадує про звірячу акцію 11 вересня 2001 супроти США. Антивійськові демонстрації в демократичних країнах – це явище нормальне, де так само є демонстрації солідарности з діями уряду. Чомусь в питаннях агресії Кофі Анан не вважав напад Росії на Чечню порушенням статуту ООН. Подвійні стандарти.

Сьогодні Росія, Білорусь і Молдова охоплені ностальґією колишнього СРСР і незалежна позиція України в зовнішній політиці для Москви крайньо небажана. А щодо декларації Ватикану, то виникає питання – а хто відповідатиме перед Богом за гекатомби жертв України?

Ростислав Василенко,
Юніон, Н. Дж.

Якого шансу не використала Україна?

Уважаю, що нема найменшого шансу співати „Осанна" президентові Бушеві. Він вдався до негідної пропаґанди проти Садама. Страшив цілий світ, що Садам накопичив різної страшної зброї і є великою загрозою для людства, і тому його слід знищити чим скоріше. Садам допустив інспекцію ОНН, які не знайшли познак „цієї страшної зброї". Як примара в очах Буша та зброя „повинна там десь бути". Отже, з поспіхом почалась війна, яка зруйнувала багато будинків на груз, але і тут не виявилося нічого подібного, чим страшив світ Дж. Буш. Показали ями з кількома заржавілими бочками – і це ніби було загрозою світові. В Дітройті таких бочок валяється десятками. Їх нема кому спрятати, бо нема грошей на це!

Я протестував на вулицях Дітройту проти війни. Нас, протестантів, було до двох тисяч! Ми були проти війни, яка убивала цивільне, мирне населення – масово! – задля одного злочинця – Садама. „Старт бомб" не є аж такі точні, бо часто „блукали", не натрапивши на свою ціль.Отже, убивали, калічили і руйнували з величезною силою, якої ще не було ужито у війні. Так подавали звітодавці з фронтових дій. Ми бачили на телевізорах багато матерів з діточками, страшно покалічених, без належної медичної опіки. Отже, якого шансу не використала Україна? Я гордий, що Україна не була гробокопателем в Іраку!

Це голос демонстранта проти війни. Нас було багато.

Григорій Дробний,
Дірборн, Миш.

Від Олександера Бураковського:
До свого виїзду в Ірак американський журналіст Майкл Келі, який загинув у війні, пояснив колеґам своє ставлення до цього конфлікту: „Я був у війні в Перській затоці (1991 рік) і потім у Боснії, й тоді переконався в моральній необхідності війни в деяких випадках... Я бачив жертви тортур, які залишала за собою іракська влада... І відтоді не міг терпіти арґументів тих, котрі живуть у безпеці, але певні, що „ми не повинні нічого робити". Америка, сьогодні найпотужніша в світі держава, використала свою силу не для розмов про „іґнорування більшости в ООН" і т. п., а для унеможливлення більшого зла – саме тоді, коли ніхто інший не міг чи не хотів взяти на себе цей ризик. І я хочу запитати у тих, хто не поділяє цієї думки: якщо б Америка ще в 1933 році, замість визнання СРСР і підтримки уряду Сталіна, виступила проти, чи не були б зовсім іншими жахливі наслідки голодомору, була б іншою доля України? Врештірешт, якби сьогодні на місці Польщі в політичному, економічному і соціяльному сенсі стояла Україна, чи це не було б краще для її знедоленого населення? У читацьких відгуках мене найбільше здивувало, що ніхто не звернув увагу на підкреслене мною – що, незважаючи на позиції влади України, українська преса своїм антиамериканським наставленням не дала підстав на те, щоб в суспільстві відбувся такий обмін думок, який відбувається тут між нами. Як людина, яка понад 50 років прожила в умовах диктатури, я особисто глибоко вдячний Америці за те, що вона проявила рішучість і взяла на себе таку відповідальність. Безумовно, ніхто не бажає війни. Але Америка, своєю поведінкою, захистила світ від гіршого зла.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Хай не змовкає серця золота струна

Учасники вечора на вшанування Лева Футали (четвертий справа). Фото: Ярослав Кулинич

ЙОНКЕРС, Н. Й. – 12 квітня заля Дому СУМА гостинно відчинила двері для української громадськости, духовенства на чолі з Владикою Василем Лостеном, гостей від сусідніх кредитівок, які прийшли вшанувати відхід на пенсію Лева Футали. Гарно прибрана заля, на столах – букети квітів. Під дружні оплески присутніх до залі зайшло подружжя Футали.

Лев Футала очолював кредитівку понад 30 років. Він є яскравою постаттю в українській діяспорі Америки. Глибоке національне коріння, безмежна любов до Батьківщини, почуття відповідальности за долю свого народу, бажання дати йому всі сили супроводжували Лева Футалу все його повноцінне життя.

Відкрив вечір Володимир Козіцький, новообраний голова кредитівки СУМА, якому випала честь бути господарем на святі. Він привітав Л. Футалу з дружиною, усіх присутніх, представив найближчих приятелів Л. Футали – друга по зброї Михайла Ковальчина з Філядельфії з дочкою Зенею Брожиною та її чоловіком, Галину Климко з зятем Богодаром Боднарем.

Владика Василь Лостен побажав Футалам щасливого довголіття та провів молитву.

Теплими словами від імені вояків УПА привітав свого друга і командира поручника Лева Футалу (псевдо „Лагідний") Михайло Ковальчин. Він підкреслив, що спосіб життя Лева Футали – це життя справжнього вояка. Мужність, відвага, чесність, дисциплінованість, гуманність, вірність ідеї – це ті риси, які притаманні воякам УПА. Лев Футала втілив ці яскраві риси у взаєминах зі своїми співробітниками в Кредитівці СУМА в Йонкерсі, якою так успішно провадив впродовж тривалого періоду.

Господар вечора привітав о. Филипа і о. Володимира з церкви Архистратига Михайла в Йонкерсі, о. Степана із Спринг Валі, представив гостей з сусідніх кредитівок. Українську Національну кредитівку з Нью-Йорку представляли голова Всеволод Саленко з дружиною, Богдан Лесів з дружиною, Валентин Поливко з дружиною та Юрій Федорів. Федеральну кредитову кооперативу „Самопоміч" з Нью-Йорку представляли Мирослав Шміґель – голова Ради директорів, Любомир Зєлик – заступник голови; д-р Богдан Кекіш – президент кредитівки, члени дирекції – Ярослав Оберишин та Орест Глют. Федеральну кредитову кооперативу „Самопоміч" в Нью-Джерзі представляв її голова Ярослав Федун з дружиною, Українсько- американську кредитівку „Самопоміч" представив Михайло Шпигульський.

Місцеві організації представляли: УККА – голова Богдан Вітюк з дружиною, ООЧСУ – голова Михайло Зварич з дружиною, СУМ – довголітній голова, а тепер головний виховник д-р Орест Козіцький з дружиною, УПА – голова товариства вояків Петро Шкафаровський з дружиною, ООЛ – голова Стефан Гованський з дружиною, Союз Українок, 119-ий Відділ – голова Іванна Ганкевич з Ольгою Руденською, Союз Українок, 30-ий Відділ – Надя Цвях та Лідія Грицак, Сестрицтво Серця Христового – Юлія Періх, голова Дому СУМ – Іван Куземчак з дружиною. Господар вечора представив колишніх членів дирекції – д-ра Я. Моцюка та Осипа Щура з дружиною і спеціяльно привітав довголітнього касира кредитівки, а тепер почесного члена, заслуженого громадського діяча Святослава Коцибалу з родиною, який присвятив Л. Футалі поему, де описав його життєвий шлях, починаючи з УПА і кінчаючи довголітньою працею в кредитівці. Цю поему прочитала донька С. Коцибали – д-р Аркадія Коцибала. Заступник голови дирекції кредитівки СУМА Андрій Горбачевський зачитав доповідь, в якій підсумував творчий шлях Лева Футали, відзначив всі посади, які він займав, а саме – очолював Крайову управу СУМ, вів активну громадську працю в організаціях Визвольного Фронту, очолював Товариство вояків УПА Америки, ООЧСУ, УККА та світове братство вояків УПА, Централю українських кооператив Америки, був членом президії Української Світової Кооперативної Ради, і все це одночасно з головною посадою – президента Федеральної кредитової кооперативи СУМА в Йонкерсі. А. Горбачевський від імені дирекції подякував довголітньому голові за відданість і сумлінну працю впродовж 37 років, і відзначив, що Лев Футала залишив фінансово здорову і міцну установу з двома філіями і 5932 членами.

Зі словом-подякою виступив Лев Футала. Він признався, що цей вечір дійсно був для нього несподіванкою, а також зазначив, що його успіхи в громадському житті, політиці – це успіхи всіх людей, які провадять ту чи іншу справу. Почесний голова кредитівки подякував українській громаді Йонкерсу, яка зуміла підтримати організаторів кредитівки і приносить свої заощадження до своєї кредитівки, а в останні роки значну підтримку кредитівці надають новоприбулі еміґранти.

Лев Футала подякував своїй дружині Галі за вирозумілість і підтримку протягом півстоліття, подякував всім співробітникам, з якими працював усі ці роки.

В залі звучала фортепіянна музика у виконанні Андрія Солоденка, працівника кредитівки.

Ліда Баб'юк

Готуємося до Дня незалежности України

ЮНІОН, Н. Дж. – Громадський комітет з відзначення Дня Незалежности України готується до свята, яке відбудеться в неділю, 24 серпня, о 12-ій год., в головній залі Міської ради (1976 Morris Ave., Union). Звертаємося до громади з просьбою стати спонзорами для вивішення на головних вулицях міста українських прапорів та транспаранту. Будьмо щедрі, готуючись до відзначення 12-ої річниці незалежности України. Чеки просимо виписувати на: „Ukrainian Independence Day" та висилати на адресу: Stanley Kmet, 381 Lum Avenue, Union, NJ 07083.

Василь Цюрпіта, голова комітету

В подяці за допомогу Києво-Могилянській академії

Нагороджені медалями Петра Могили голова НТШ-А д-р Л. Залеська-Онишкевич (ліворуч) і Н. Коваль.

НЬЮ-ЙОРК. – 10 травня у приміщенні Наукового Товариства ім. Шевченка відбулося перше урочисте вручення медалів Петра Могили за особливе сприяння Києво-Могилянській академії.

Ректор академії д-р В'ячеслав Брюховецький, що перебуває в США, вручив медалю Петра Могили Наталії Коваль, голові НТШ-А Ларисі Залеській-Онишкевич – з відповідним словом. Ректор повідомив, що таку нагороду отримають в Києві д-р Іван Фізер і Ліда Цайнінгер під час відвідин академії.

Перші нагороди вручено особам, які спричинилися до розвитку цієї твердині української науки в Києві, зокрема будучи членами товариства сприяння академії. Присутні оплесками зустріли, нагороджених, що вклали стільки серця та сил у допомогу Києво-Могилянській академії, розвиток і процвітання якої лежить на серці не лише безпосереднім працівникам академії, але й широкій українській спільноті в місцях поселення.

О. К.

Відтворено історичну битву

САВТ БАВНД-БРУК, Н. Дж. – Коли мешканці і гості нашого міста, заснованого в 1678 році, проїздять головною вулицею, то бачать церкву-пам'ятник св. Андрія Первозваного в серці духовного осередку Української Православної Церкви в США. Люди зупиняються, щоб торкнутися неоціненних скарбів української духовності – церкви, пам'ятників св. княгині Ользі, Митрополитові Василеві Липківському. Сотні українських християн знайшли свій останній спочинок на цвинтарі осередку, що правомірно відображає сумні та славні хвилини історії України та українців в Америці, котрі зберегли традиції та звичаї пращурів, будуючи своє щоденне життя пліч-о-пліч зі своїми побратимами різноманітного етнічного коріння, котрі так само, як наші діди та батьки, приїхали на американський континент в пошуках кращого майбутнього.

Події відтворення революційної битви за Бавнд-Брук 1777 року, котрі відбулися 12–13 квітня на місці історичного поселення Фішерів, що на даний час є власністю УПЦ в США, не були несподіванкою для української громади околиці. Підручники історії Америки оповідають про битву 13 квітня 1777 року, коли американські вояки під командуванням генерала Веніямина Лінкольна зазнали військової атаки з боку британських сил, які плянували захоплення Філядельфії. Пізніше, в кінці весни того ж року, майже 5 тисяч американських вояків відвернули здобуття Філядельфії британськими військами.

Понад 500 глядачів зібрались перед будинком Консисторії, оглядаючи військовий похід американських та британських вояків, одягнених у революційні військові строї тих років. Постріли гармат та гвинтівок, накази генералів та спішне виконання завдань вояками пригадали глядачам події далекого минулого, навіяли спогади про болюче минуле України.

Уже не вперше українська православна громада бере активну участь у житті місцевої спільноти. Щорічно в час Різдвяних свят історичний будинок-поселення Фішерів, зі смаком прикрашений Омеляном та Ширлі Скочипцями, організовує „Дні відкритих дверей" для місцевих історичних організацій та численних шкіл, котрі привозять на територію УПЦ в США школярів, а також для загальної громади. Генрик Фішер, засновник оселі, був представником штату під час підписання Декларації Незалежности Америки. Він привіз її копію і зачитав для місцевих жителів.

Окрім оселі Фішерів, Дім культури осередку став навчальним та етнічним центром для численних освітніх та культурних заходів околиці. Музей УПЦ в США в своїй експозиції має експонати неоціненної вартости. Кожна із цих установ відіграє важливу ролю у формуванні американсько-українських взаємин та будуванні людської особи, наголошуючи на цінностях волі та добробуту.

о. Даниїл

Благодійність заради збереження життя і краси

НЬЮ-ЙОРК. – 7 червня в Українському Інституті Америки відбудеться доброчинна акція „Тому що життя є прекрасне". Мета акції, яка організована у тісній співпраці між Українським жіночим фондом і зацікавленими організаціями Північної Америки, Канади й України, – привернути увагу громадськости до проблеми захворювання на рак молочної залози в Україні.

Головною подією вечора буде представлення моделей провідних дизайнерів з України – Анни Бабенко (Київ), Вікторії Гресь (Київ), Оксани Караванської (Львів). Ідея такої акції виникла восени 2002 року в Києві. Д-р Галина Майструк, провідний експерт з рака молочної залози в Україні і одна з організаторів всеукраїнської освітньої кампанії „Знання перемагає рак", у співпраці з Жіночим фондом, організувала показ мод. Всі прибутки були спрямовані на придбання сучасного обладнання для ранньої діягностики рака молочної залози.

Однією з головних причин високої смертности від цього захворювання в Україні є брак нового обладнання. Дослідження, зроблені в 1997 році, показали, що в Україні з 95 відсотків мамографічних апаратів „Електроніка" власного виробництва 68 відсотків були вироблені в 1988 році або раніше і вже застаріли, а 31 відсоток машин вже не придатні до використання. Із 300 мамографічних апаратів лише 15 відсотків відповідають сучасним вимогам. Така ситуація значно ускладнює можливості раннього виявлення рака молочної залози, хоча доведено, що при виявленні захворювання на першій стадії у 94 відсотках випадків воно успішно виліковується.

Активно підтримує акцію Об'єднання Українських Лікарів Північної Америки д-р Майструк по приїзді до Нью-Йорку матиме можливість ознайомитись з діяльністю онкологічного відділення знаної лікарні „Sloan Kettering" для подальшої співпраці та обміну досвідом з американськими лікарями. Також особливе зацікавлення у проведенні благодійної акції виявляє „Міс Україна – 1996" Наталія Швачко. Організаційний комітет Нью-Йорку й Нью-Джерсі докладає багато зусиль, щоб показ мод був приємною і цікавою подією літнього вечора. Ви матиме унікальну нагоду знову побувати у центрі української культури, послухати фортепіянні мелодії у виконанні Андрія Стасіва, взяти участь у льотерії, якщо вам пощастить, виграти подорож в Україну.

Благодійний вечір організовано за підтримкою Українського Інституту Америки, Об'єднання Українських Лікарів Північної Америки, Пласту. Кошти, зібрані під час проведення акції, будуть використані для придбання діягностичного обладнання – мамографа (рентген-апаратів фірм „Сіменс" і „Дженерал Електрик", що виробляють в Европі), який дозволяє виявляти рак молочної залози в жінок на ранніх стадіях захворювання.

Показ відбудеться в суботу, 7 червня, о год. 5:00 вечора в Українському Інституті Америки, за адресою: 2 East 79th Street, New York, NY 10021. Вартість квитка 100 дол. За квитками та інформацією телефонуйте: (973) 471-1701.

О. Веретка

ДО СОРОКОВИН ВІДХОДУ

Вічний спокій поетові

Василь Барка (1970 р.)

11 квітня в лікарні Гаріс, штат Нью-Йорк, після важкої, невиліковної хвороби, паралізований, помер на 95-му році життя Василь Барка (Очерет), поет-християнин, філософ, перекладач з гебрейської, грецької, німецької, англійської, російської мов. Вірний син українського народу був модерністом в слові, лицарем слова Божого на землі.

В суботу, 12 квітня, в похоронному заведенні Паркера, в Порт Джервіс, Н. Й., Панахиду відправили протопресвітер о. Нестор Коваль (УПЦ в США) та о. Марко Гірняк (УКЦ). Прощалися зі св. п. Василем Баркою голова Українського Братського Союзу Ярослав Гавур, поет Богдан Бойчук, Антон Філімончук і Анна Пищимуха.

У вівторок, 15 квітня, в церкві свв. апостолів Петра і Павла в Ґлен- Спей відбулися похоронні відправи. Покійного привезли до Церкви-пам'ятника св. Апостола Андрія Первозваного в Бавнд-Бруку, Н. Дж., де о. Нестор Коваль виголосив останні молитви і сказав прощальне слово.

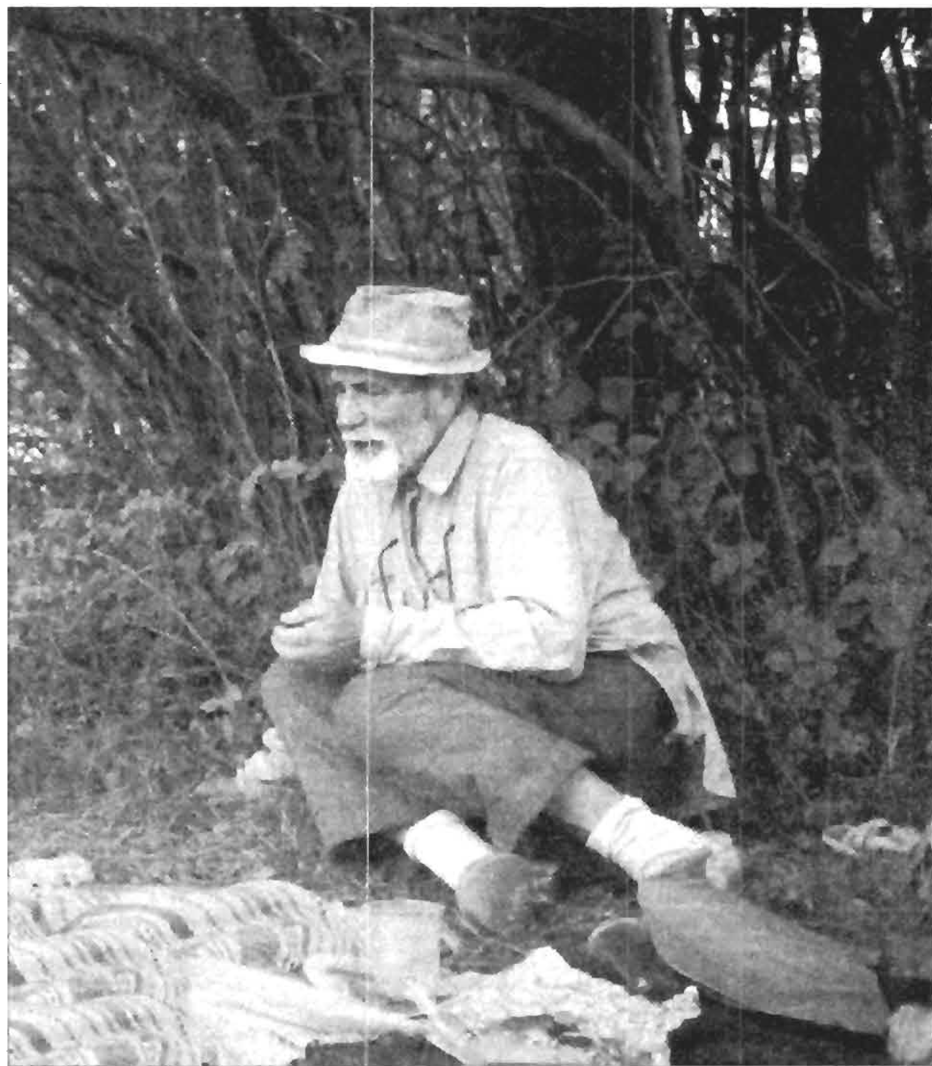
Слово над могилою виголосив Олександер Редько, земляк поета, який зокрема сказав: „Прийміть від мене, в імені вихідців з серця України, співучої Полтавщини, пригорщу полтавської землі, на яку усміхалося полтавське сонце, над якою гуляв полтавський вітровій, який вітав і в Лубнях, де Ви родились. Нехай же ця благословенна пригорща землі зробить землю американську Вам легшою".

Сестрицтво приготувало їжу для тризни, о. Нестор Коваль поблагословив страви. А коли підійшов час для виголошення останнього слова, першим промовив д-р Роман Ричок, який забезпечив проживання поета на Верховині, коли був директором цієї відпочинкової оселі Українського Братського Союзу. Д-р Р. Ричок згадав про літературну спадщину Василя Барки, яку вдалось примістити для збереження в будинкові УВАН, в Нью-Йорку. Це більше двадцять книг поезій, романів, повістей, есеїв, перекладів, літературної критики. Він також сказав, що найкращим вшануванням пам'яті Василя Барки буде видання його творів. Дещо вже готове до друку, а над другим томом „Жовтого князя" працює науковий секретар УВАН д-р Євген Федоренко.

Наступним промовцем був Микола Француженко, який виступав від імени управи і всього членства УВАН в США. Він розповів про нелегке життя поета, який пережив Першу світову війну, пізнав повоєнний голод, колективізацію села з голодомором, різні утиски під час навчання. Його перші поетичні твори критики проголосили „вилазкою клясового ворога в поезії". В Україні його не приймали до вищих шкіл, тому він виїхав на Кавказ, де здобув вищу освіту, став викладачем інституту.

На фронті Другої світової війни Василь Барка був важко поранений, опинився в німецькому полоні. Після війни жив у таборах „Ді-Пі", писав, писав...

Коли в 1962 році вперше появився роман „Жовтий князь" про голодомор в Україні, то у Василя Барки почали з'являтися дипломати з СССР, які обіцяли авторові працю в університеті, квартиру. Але він залишився в Америці, де написав десятки творів. Деякі з них ще очікують на видання.

Василь Барка на відпочинку

Наступним виступав один із опікунів поета, Зенон Голубець – мистець дереворитів, якого Василь Барка називав своїм „молодшим братом". Закінчив свій виступ Зенон Голубець віршем-молитвою: „Владико мій, добропромінний, тихий, всесвятий, спини безумство на землі і добру волю в душах посели, і півкамінні оживи серця! Молюсь: як з'явишся у світі, прийди і стань між поколінь страшних, бо згинуть божевільні діти, – рятуй, бо лихо тут! Амінь".

Професор Петро Клюк розповів, як познайомився з Василем Баркою в Берліні, як той писав, не зважаючи на бомбардування міста. Режисер Іван Праско прочитав один із віршів В. Барки та розповів, як його дружина передруковувала написане рукою поета. Виступила Слава Гунчак, яка любить його поезії. Вона прочитала його вірш „Земля".

Протопресвітер о. Нестор Коваль приніс звернення від Архиєпископа Антонія, у якому були такі слова: *„Українська Православна Церква висловлює українській громаді глибоке співчуття з приводу упокоєння блаженної пам'яти поета, прозаїка і критика Василя Барки, народженого на Полтавщині у 1908 році. Для тих, хто його знав, бл. п. Василь був прикладом віри, побожности та смиренности – чеснот, потрібних у цьому світі. Його твори збагатили скарбницю сучасної української літератури. Нехай його благородна душа, що її поручаємо Господній опіці, знайде спокій і вічне життя в оселях святих і праведних".*

Микола Вірний-Француженко,
Вашінґтон

ПОСТАТІ

І в таборі смерті залишився пастирем

Під час візити в Україну Святіший Отець Іван Павло II на весь світ заявив, що у гуцульському селі Космачі, на Івано-Франківщині, народився Омелян Ковч – жертва нацизму, який був спалений у печах табору смерті Майданек 25 березня 1944 року. 27 червня 2001 року у Львові Іван Павло II проголосив Омеляна Ковча блаженним, освятив ікону Омеляна Ковча та постановив відзначати його свято 27 червня кожного року. Ця звістка стала несподіванкою для мешканців Космача, бо ніхто із них ніколи не чув про свого мужнього земляка. По інформацію про Омеляна Ковча я звернувся до Унівського монастиря. Брат Леонтій надав її і зауважив, що у березні наступного року виповняється 60 років від дня смерти, а у серпні – 120 років від дня народження Омеляна Ковча.

Омелян Ковч народився 20 серпня 1884 року у сім'ї військового капеляна УГА, іспит зрілости склав в Українській державній гімназії у Львові, а теологічні знання здобував у колегії святого Сергія і Вакха в Римі у 1905–1911 роках. В 1910 році Омелян Ковч одружився з Марією-Анною Добрянською, а в 1911 році Єпископ Григорій Хомишин висвятив його на священика. Спочатку Омелян Ковч завідував парафією у Підволочиськах Скалатського повіту, а у 1912 році зголосився на місійну працю до Юґославії, в парафію Козарц у Боснії. Своїми помислами він завжди був у Космачі і в 1916 році повернувся на батьківські землі, до рідного Космача, але, не маючи змоги бути на парафії в космацьких церквах, їде на Рогатинщину, де в селі Серниках Горішних працює на парафії разом з іншим священиком.

В 1919 році Омелян Ковч вступив до УГА і став польовим духівником Бережанського коша, а у 1922 році – парохом церкви святого Миколая в місті Перемишляни на Львівщині. Польська влада його переслідувала, проводила обшуки в помешканні. Тільки у 1925–1934 роках таких обшуків було близько 40 і добра половина з них призводила до арешту та ув'язнення. У червні 1941 року о. Омелян Ковч з двома доньками потрапив до НКВД і лише дивом їм пощастило врятуватись.

У 1942 році в Перемишлянах німці створили ґетто. Омелян Ковч записав згоди у Митрополита Андрея Шептицького і почав масово навертати перемишлянських євреїв у християнство, щоб їх врятувати. Дізнавшись про масове хрещення євреїв, німці 30 грудня 1942 року арештували о. Омеляна і вивезли до Львова. Численні друзі о. Омеляна робили усе можливе, аби звільнити його, але німці вивезли священика до концтабору в Майданеку, що поблизу Любліна. Священика було призначено в чотирнадцятий барак, де наглядачем був поляк Зигмунт Мілер. Він дозволяв відправляти Службу Божу. Омелян Ковч писав до своїх дітей: „Я розумію, що ви стараєтеся про моє визволення. Але я прошу вас не робити нічого. Учора вони вбили тут 50 чоловік. Якщо я не буду тут, то хто допоможе їм перейти ці страждання?". 25 березня 1944 року він був спалений у печах табору. Лише в 1972 році дочка Омеляна Ковча отримала довідку про смерть свого батька. У вересні 1999 року єврейська рада України посмертно присвоїла о. Омелянові Ковчу звання „Праведник України".

Проголошений блаженним, о. Омелян повертається до нас із забуття, аби своїм світлом підтримати усіх у складний для України час.

Дмитро Пожоджук,
с. Космач,
Івано-Франківської обл.

СОЮЗІВКА
КАЛЕНДАР ПОДІЙ

СУБОТА, 24 ТРАВНЯ
„Memorial Day Weekend BBQ“ та ЗАБАВА, грає оркестра „ЛУНА“

2 - 5 ЧЕРВНЯ
Реколекції священиків Стемфордської Епархії

8 - 13 ЧЕРВНЯ
Зустріч Сеньйорів УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 15 ЧЕРВНЯ
День Батька та відкриття сезону концертів української спадщини Ансамбль „ЗОРЕПАД“ з Вотервліту, Н.Й. і танцювальна група школи св. Тройці в Кергонксоні.

21 ЧЕРВНЯ - 3 ЛИПНЯ
Тенісовий табір

22 - 29 ЧЕРВНЯ
Табір Пташат – Перша Тура

СУБОТА, 28 ЧЕРВНЯ
ЗАБАВА, грає оркестра„ВІДЛУННЯ“

29 ЧЕРВНЯ - 6 ЛИПНЯ
Табір Пташат – Друга Тура

4-6 ЛИПНЯ
День Незалежности Америки ЗАБАВИ, грають оркестри „МОНТАЖ“ і „ТЕМПО“ та Philadelphia Funk Authority (10-piece Funk Dance Band), Музика з Philadelphia Funk Brothers (5-piece Funk Band).

НЕДІЛЯ, 6 ЛИПНЯ
Концерт української спадщини № 2

6-19 ЛИПНЯ
Розваговий табір для дівчат і хлопців

СУБОТА, 12 ЛИПНЯ
ЗАБАВА

13 - 18 ЛИПНЯ
Табір „Чемного“ № 1

СУБОТА, 19 ЛИПНЯ
„Weekend“ присвячений дітям. Bounce House and Games for Kids.

СУБОТА, 19 ЛИПНЯ
ЗАБАВА, грає оркестра „ВОРОНИ“

20-25 ЛИПНЯ
Табір „Чемного“ № 2

20 ЛИПНЯ - 2 СЕРПНЯ
Спортовий Табір.

СУБОТА, 26 ЛИПНЯ
ЗАБАВА, грає оркестра „СВІТАНОК“

НЕДІЛЯ, 27 ЛИПНЯ
Концерт української спадщини № 3

1 -3 СЕРПНЯ
Спортовий „Weekend“, турніри: копаний, відбиванка, софтбол, гокей їзда на рольках. Музика Ігоря Бачинського, Бараболя і Рон Когут.

СУБОТА, 2 СЕРПНЯ
ЗАБАВА, грає оркестра „БУРЯ“

НЕДІЛЯ, 3 СЕРПНЯ
ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ

3-8 СЕРПНЯ
Союзівка Scuba Diving Course.

СУБОТА, 9 СЕРПНЯ
ЗАБАВА, грає оркестра „НА ЗДОРОВ'Я“ Мистецька виставка Дусі Ганушевської; кераміка і малярство Анатолія Буртового.

10-16 СЕРПНЯ
„Club Suzie-Q“ Week.

10-23 СЕРПНЯ
Традиційна українська танцювальна група Роми Прийми Богачевської.

СУБОТА, 16 СЕРПНЯ
Вибір „Miss“ Союзівки. ЗАБАВА, грає оркестра „ФАТА МОРҐАНА“.

НЕДІЛЯ, 17 СЕРПНЯ
Концерт української спадщини № 4, хор „Думка“.

СУБОТА, 23 СЕРПНЯ
Святкування Дня Незалежности України. Виступ учнів танцювальних таборів, і ЗАБАВА.

25 СЕРПНЯ - 1 ВЕРЕСНЯ
Тиждень святкування Дня Праці.

30-31 СЕРПНЯ
Святкування Дня Праці – ЗАБАВИ, грають оркестри „ТЕМПО “ і „ФАТА МОРҐАНА“, концерт української спадщини - танцювальна група „УКРАЇНА“ з Канади.

8-11 ВЕРЕСНЯ
З'їзд колишніх студентів Регензбурзької гімназії.

12-14 ВЕРЕСНЯ
З'їзд КЛК.

18-21 ВЕРЕСНЯ
З'їзд колишніх студентів української Зальцбурзької гімназії.

26-28 ВЕРЕСНЯ
Рада – Курінь Спартанки

Цей календар буде доповнюватися. Дати можуть мінятися.

Банк „Певність“ діє з певністю

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. – Річні інформативні збори І-го Українського Федерального банку „Певність“, філядельфійського відділу, які відбулися 30 квітня, знову відзначилися великою кількістю присутніх. Немає сумніву, що таке зацікавлення викликує сама участь у зборах президента банку „Певність“, д-ра Юліяна Куляса. На кожних подібних зборах він не лише подає інформаційно-аналітичні матеріяли, що характеризують сучасний стан банку і його перспективи, але й пропонує ідеї в ім'я розвитку банку та українського громадського життя взагалі.

Відкриваючи збори, д-р Куляс попросив присутніх вшанувати однохвилинною мовчанкою усіх членів банку, що в минулому році відійшли у засвіти. Відтак представив усіх членів дирекції – голову дирекції д-ра Павла Надзікевича, який приїхав з Чикаґо, та Адріяна Гаврилова, Ларису Дідаш, Іванну Білик і Христю Сокол – усі з відділу банку у Філядельфії. При цьому д-р Куляс відзначив також довголітню працю в банку Звени Романів, яка багато причинилась до того, що попередня ощадкаса сьогодні стала банком „Певність“.

Д-р Куляс з великим задоволенням наголосив, що банк „Певність“, який є першим і єдиним українським акціонарним банком в діяспорі, з ділової точки зору у 2002 році виявився найбільш прибутковим за всі роки його існування. Рекордовий прибуток за звітний рік становить 11.9 мільйона дол. перед сплаченням федеральних та штатних податків. Чистий дохід, по сплаченні податків, 8 млн. дол. Загальний балянс збільшився до суми 464.3 млн дол., в порівнянні з 431.3 млн. дол. у 2001 році, а це свідчить, що приросту за один рік було 33 млн. дол., або 7.7 відсотка. Високий прибуток, в основному, був досягнутий за рахунок гіпотечних позичок на купівлю нерухомостей, на будову житлових проєктів. Навіть у складній ситуації економічного застою в Америці банк „Певність“ не зазнав жодних втрат на позиках, а власний капітал банку у відношенні до балянсової суми активів значно перевищує суму, яку вимагають державні закони.

Коментуючи причини економічного застою, д-р Куляс повідомив, що великим забезпеченевим фірмам дозволяється тепер провадити також і банкові операції, й вони стають потужними конкурентами для банків. Щоб запобігти такій конкуренції, банки почали з'єднуватися у більші, конкурентноспроможні одиниці. Багато менших банків, які колись служили різним громадам, не витримують сьогоднішньої конкуренції і або з'єднуються, або стають жертвами більших банків.

Банкові „Певність“ це не загрожує, але щоб не тільки вижити, а й втримати динаміку росту, потрібно діяти професійно грамотно, творчо, передбачливо. Теперішнє керівництво банком ділом довело, що здатне на таку діяльність, про що свідчить також розбудова самих службових приміщень. В минулому році, наприклад, було завершено будову нового, модерного приміщення відділу у Палатайні.

Філядельфійський відділ банку „Певність“ також зростає – завдяки керівництву Адріяна Гавриліва і його співпрацівникам.

Виступає д-р Юліян Куляс

До значних досягнень банку д-р Куляс відносить створення фундації „Спадщина“. Із збільшенням вартости акцій банку на біржі вартість фундації також значно зросла.

Докладніший звіт про фундацію „Спадщина“ подав голова дирекції д-р Павло Надзікевич. Хоч фундація була створена у 1997 році при банку „Певність“, вона є незалежною, самоуправною установою, з власним персоналом та радою директорів. Основним завданням фундації є фінансово допомогати нашим релігійним, науковим, молодечим, культурним установам. Частину своїх фондів фундація постійно призначує також на різні освітні програми демократичних та економічних реформ в Україні.

Для основного капіталу фундації банк виділив 2.5 млн. дол. готівкою і 2.5 млн. – у корпораційних акціях банку. Інакше кажучи, фундація одержала від банку 250,000 акцій, тогочасної вартості 10 дол. кожна. Сьогодні вартість акцій зросла до 30 дол., увесь капітал „Спадщини“ становить майже 10 млн. дол. За цей відносно короткий час фундація видала на добродійні потреби української громади 1,410,000 дол. Фундація постійно і щедро жертвувала на НТШ, видання енциклопедії, Гарвардський університет, Український Вільний Університет, Могилянську академію, на потреби українських церков, шкіл, молодечих організацій, музеїв. Наприклад, на збереження українського архіву в університеті Мінесоти виплачено цього року 10,000 дол., а на Український музей в Чикаґо – 50,000 дол.

Наприкінці зборів д-р Ю. Куляс дав вичерпні відповіді на багато запитань присутніх. Про жертвенність банку і фундації учасники зборів могли засвідчити вже при вступі, бо кожний дістав якийсь подарунок. У формі чеків подарунки одержали ЗУАДК, бібліотека УОКЦентру, Українська Федерація Америки, Суспільна Служба Комбатантів, Товариство сеньйорів при УОКЦентрі, Пласт, СУМ, „Світличка“, „Волошки“, УСО „Тризуб“, „Черемош“, „Наша українська Рідна школа“, Сестри-Василіянки, Товариство св. Софії, хор „Прометей“, Український Золотий Хрест, Асоціяція українських вчителів та української церкви на терені Філядельфії.

Степан Романко

Волинська трагедія: пошук правди

Історія військово-політичного протистояння українців і поляків в роки Другої світової війни й досі залишається найболючішою проблемою сучасних взаємин двох народів-сусідів. Це зайвий раз довела двотомна праця Владислава і Еви Сємашків „Геноцид українських націоналістів щодо польської людности Волині. 1939— 1945“, опублікована в Польщі у 2000 році

Навіть за схвальної оцінки польськими науковцями цієї праці, серед них точаться суперечки з приводу того, чи можуть бути покладені в основу об'єктивного дослідження діяльности ОУН і УПА свідчення тих польських громадян, які були свідками тієї діяльности, а водночас і потенційними жертвами українських повстанців. Не до об'єктивности було й тим авторам спогадів, які пережили війну й ту людську трагедію, що сталася на Волині в 1943—1944 роках.

Як перевірити отриману від свідків інформацію, щоб зроблені на її підставі оцінки якомога більше були наближені до істини, тобто враховували б всю сукупність обставин (причинно-наслідкові зв'язки), за яких сталася та чи інша подія? Вирішення цього завдання вимагає наявности інших джерел інформації (по можливості, цілком іншого походження) заради зіставлення і проведення ретельної порівняльної аналізи. І в цьому пляні В. і Е. Сємашкам не все вдалося.

Причина багатьох помилок, допущених авторами, - відсутність у них німецьких й радянських матеріялів, неможливість зіставлення свідчень польських громадян зі свідченнями протилежної сторони. Щоб продемонструвати, як може виглядати розповідь про одну й ту саму подію у викладенні різних сторін, наведу приклад. Автори згадують про один із перших випадків вбивств часів війни в селі Клюсик, Турійської волости Ковельського повіту „українськими націоналістами“ польських громадян: „15 вересня 1939 р. місцеві українські селяни вбили дев'ять поляків, застосувавши перед тим проти них тортури. Замордованих вивезли до сусіднього радовицького лісу, де всі вони були закопані в землю в спільній могилі“.

Джерелом цієї інформації для авторів слугували матеріяли архіву осередку вояків 27-ої Волинської піхотної дивізії АК. При цьому вони не повідомляють, за яких обставин відбувся цей злочин, хто його здійснив.

Відповіді на ці запитання знаходимо в іншому джерелі. У доповідній записці народного комісара внутрішніх справ УРСР Івана Сєрова від 13 жовтня 1939 року, надісланій зі Львова до Москви на ім'я народного комісара внутрішніх справ СРСР Л. Берії, читаємо: „8 жовтня в лісі біля Турійська були виявлені трупи вбитих і закопаних в землю 5 чоловіків і 1 жінки. Розслідуванням встановлено, що вони були жителями села Клюсик... Ці особи були розстріляні за рішенням групи членів КПЗУ і колишніх політв'язнів з числа жителів цього села, як провокатори, наступного дня після заняття Ковеля частинами Червоної армії. Розстріл був санкціонований комісаром однієї з військових частин Червоної армії. Безпосередню участь у розстрілі брали усі члени КПЗУ, визволені з тюрьми нашими військами. При виїзді наших працівників на місце, місцеві жителі представили документи, що підтверджують провокаторську діяльність розстріляних, вилучені ними з архівів судів і поліції“ (*Державний архів СБУ*).

Головну увагу автори приділили з'ясуванню, яким був маштаб злочинів, скоєних проти польського цивільного населення на Волині в роки війни, і які українські військові формування брали участь в антипольських акціях. Список тих, хто, на думку В. і Е. Сємашків, безпосередньо був причетний до організації акцій, нараховує 503 особи. Прізвища узяті з „Літопису УПА“, книги П. Содоля „Українська повстанча армія 1943— 1949“. Отже, як підкреслюють автори, список не містить прізвищ тих осіб, про яких згадують лише польські свідки.

Загальна кількість загиблих поляків на Волині, що наведена в книзі, становить 36,543—36,750 осіб, із яких майже 19,5 тисяч - зі встановленими прізвищами. Не беремося заперечувати поданих цифр, оскільки не маємо для цього жодних поважних підстав. Зазначимо тільки, що обстеження волинських сіл, проведене в деяких повітах місцевими ентузіястами, засвідчило перевищення кількости жертв, встановлених польською стороною. Існує велика різниця в кількості загиблих на Волині українців з вини поляків.

На думку авторів книги, в ході боїв із польськими збройними формуваннями загинуло трохи більше 300 українських повстанців, ще трохи більше ста було вбито внаслідок „відплатних акцій“ польських партизанів. Краєзнавець Я. Царук подає, що тільки на Володимирщині з рук поляків загинуло 836 українців. Відсутність офіційної інформації щодо кількості загиблих українців можна пояснити тільки тим, що подібні до польських підрахунки в Україні ніхто ніколи централізовано не провадив.

Перше з найбільш принципових для розуміння обговорюваної проблематики тверджень В. і Е. Сємашків стосується оцінки характеру українсько-польських взаємин на Волині напередодні війни. Польські автори пишуть про те, що у передвоєнні роки прояви ворожости з боку українців відносно поляків, що проживали на Волині впродовж багатьох поколінь, були поодинокими. Тому для більшости місцевого польського населення ті акції, що були спрямовані проти них під час війни їх співмешканцями, виявилися цілком несподіваними і незрозумілими. Втім, добре відомо, що саме напередодні війни українсько-польські взаємини переживали період чергового напруження.

Провину за це, безсумнівно, конесе польський уряд, який по смерті Юзефа Пілсудського в 1935 році вдався до примусових заходів щодо українців, метою яких стала швидка їх денаціоналізація та державна асиміляція.

Вивчаючи вже тривалий час причини або мотиви, які спонукали керівництво ОУН-Бандери і командування УПА до масової антипольської акції на Волині, я дійшов висновку, що місцевий українсько-польський конфлікт був викликаний не присутністю тут партизанських загонів АК, не наявністю на українських етнічних землях політичного представництва польського еміґрантського уряду, яке мало втілювати в життя урядові пляни збереження за повоєнною Польщею її „східних кресів“, хоча обидва згадані чинники відіграли свою ролю у тих подіях. Безпосереднім мотивом для започаткування масової антипольської акції на Волині впродовж 1943— 1944 рр. значною мірою стала та обставина, що місцеві поляки всілякими шляхами намагаючись проникнути в адміністративний, і господарський апарат окупаційної німецької влади, створювали тим самим для себе фундамент, за наявності якого вони змогли б зберегти свій вплив на цих землях після поразки Німеччини. Польське населення на Волині було малочисельним (не більше 16 відс. від загальної кількости), але прагнуло відігравати тут ролю господаря, особливо після того, як німецьку поліційну службу полишило близько п'яти тисяч українців, які втекли в ліс, щоб розпочати боротьбу проти цієї ж окупаційної влади. І це не могло не настороіжити українських політичних провідників на Волині.

Трагізм ситуації, що виникла, полягав, насамперед, в тому, що нібито цілком спочатку вмотивована з погляду українських національних інтересів антипольська акція дуже швидко набула небачених за маштабом обертів і надзвичайно кривавого характеру, здійснювалася в найжорстокіший спосіб і охопила об'єктивно здавалося б загалом безвинних людей, в тому числі старців, жінок і дітей. А це вже був злочин. Польській людності Волині, а пізніше й Східної Галичини довелося з надлишком розплатитися і за довоєнну помилкову політику урядів Другої Речі Посполитої відносно українців, і за власні уявлення щодо тієї політики.

У звіті до Варшави командування АК Львівського реґіону від грудня 1942 року про настрої місцевих поляків повідомлялося наступне: „Ставлення до українців скрізь вороже. В жодній дискусії не проглядається хоча б якийсь політичний реалізм стосовно української справи. Кожна програма, що ставить собі за мету вирішення українського питання, якщо тільки вона передбачає, що господарями на цій землі можуть бути тільки поляки, знаходить всебічну підтримку в тутешньому середовищі...“.

Далеко не останню ролю відіграв також факт співпраці поляків із радянськими партизанами і оперативними групами НКВД, які робили своїми базами польські поселення та примушували їх мешканців усіляко допомагати собі, іноді залучаючи до розвідницької та диверсійної антиупівської діяльности. Часто поляки самі охоче йшли на таку співпрацю, передусім коли вона була спрямована проти українських повстанців.

Після „пацифікацій“ польських сіл чи то німцями, чи то упівськими загонами за співпрацю з радянськими партизанами, керівники АК, аби уникнути надалі цих репресивних заходів, забороняли польським поселенням приймати в себе „червоних“. У відповідь на небажання поляків підкорюватися, радянські партизани неодноразово вдавалися до вбивств командирів польських формувань. В 1944-1945 роках представники радянської влади також охоче залучали поляків до боротьби з українським повстанським рухом у складі так званих винищувальних загонів, тим самим, безперечно, загострюючи українсько-польські взаємини.

Цілком помилковим є твердження авторів книги про те, що: „Співпраця між ОУН і нацистами на Волині в справі нищення поляків не уривалася впродовж усієї війни і припинилася тільки з вигнанням німців звідти совітами“. Зі збережених оунівських, німецьких і, зрештою, польських та радянських документів не відомо жодного, в якому йшлося б про будь-які домовлення між ОУН і нацистами з проведення спільних антипольських акцій, метою яких було б нищення на Волині місцевої польської цивільної людности. Німці на Волині допомагали навіть зброєю польським базам самооборони, щоб ті могли захистити себе від УПА (наприклад, колонія Гали неподалік Сарн).

В березні-квітні 1944 року під час контактів члена Центрального проводу ОУН-Б Івана Гриньоха з представниками німецької служби безпеки і поліції в генерал-губернаторстві, останні вимагали від української сторони негайного припинення антипольських дій, на що той відповів, що ОУН зробить це, але за умови, що українцям буде ґарантовано Німеччиною припинення польського терору проти них. Будучи загалом зацікавленою в підтримуванні стану ворожнечі між українцями і поляками, німецька окупаційна адміністрація, однак, не прагнула до того, щоб ця ворожнеча набула форм масового збройного зіткнення між ними.

Трагічні події на Волині 1943-1944 років були складовою загального міжнаціонального українсько-польського конфлікту, що стався за часів Другої світової війни на території спільного проживання українців і поляків, тому їх бажано розглядати в комплексі з подібними за багатьма показниками подіями у цих реґіонах, а також в контексті усієї попередньої історії українсько-польських взаємин .

Ігор Ільюшин,
доцент Київського славістичного університету, член робочої групи експертів з дослідження трагічних подій на Волині у 1943—1944 роках

(За публікацією газети „День“ від 3 квітня)

УКРАЇНА І СВІТ

Українознавчі курси в Закарпатті

Учасники курсів в Мукачеві

КИЇВ. – На спонзорські кошти Української федеральної кредитової спілки „Самопоміч" в Нью-Йорку, яка надає систематичну спонзорську допомогу в організації українознавчих просвітницьких заходів в Україні для військовиків та освітян, а також за посередництвом Координаційного комітету допомоги Україні в США, Центр „Українознавство" товариства „Знання" України спільно з Головним управлінням виховної роботи Міністерства оборони України провели двотижневі курси з українознавства для офіцерів-вихователів Мукачівського гарнізону (Закарпатська область) Збройних сил України за участі вчителів історії, української мови і літератури Мукачева та Мукачівського району. 73 випускникам курсів безкоштовно вручено бібліотечки українознавця (добірки книг і брошур з історико-українознавчої тематики) та свідоцтва державного зразку про підвищення кваліфікації в галузі українознавства. До 18 шкільних бібліотек Мукачівського району додатково передано бібліотечки українознавця безкоштовно.

Професор В. Сергійчук передав до армійських і шкільних бібліотек добірки власних книг, що містять документи і матеріяли, які проливають світло на „білі плями" в історії України XX століття; професор В. Яременко і Дмитро Горбачов – книги з історії української культури та мистецтва.

Відбулась творча зустріч професора П. Кононенка з вчительською громадою Мукачівського району – про переведення навчально-виховного процесу в школі на українознавчу основу.

Випускники курсів позитивно оцінюють ефективність курсової підготовки з українознавства. Підполковник П. Наконечний пише: *„Це перші курси за період служби в Збройних Силах України, починаючи з 1992 року, на яких цікаво, доступно, обґрунтовано викладена історія культури, писемних пам'яток, археологічних розкопок, літератури, починаючи з Київської Русі і до сьогодення"*. Лейтенант С. Папіш: *„Я вважаю, що проведення таких курсів вкрай необхідне: це дає змогу збагатити свої знання, переосмислити значення історії, перейняти досвід, як навчати інших"*.

Вчитель історії Н. Медвідь: *„Курси дали змогу переконатися у важливості виховання рис національного характеру українців"*. Вчитель української мови і літератури В. Чокнадій: *„Українознавчо насичені лекції на курсах, подані державною мовою провідними вченими-патріотами, викликали у нас почуття гордості за український народ і державу"*. Майор В. Шевченко: *„Такий курс лекцій повинні прослухати всі. І його треба обов'язково ввести в школи з набагато більшим часом"*. Лейтенант О. Марчук висловив здивування, що ініціятором курсів з українознавства була не держава, а представники діяспори. Старший лейтенант О. Чаленко підтримав його: *„Невже за кордоном більше зацікавлені в розвитку українознавства, національного самовідчуття, ніж в Україні?"*.

Закордонні українці не дають національній ідеї занепасти. Вони невпинно підживлюють духовний ґрунт, на якому вона знову проростає буйним цвітом в ім'я достойного життя українського народу у власній державі.

Анатолій Мартинюк,
директор Центру
„Українознавство"

День народження Пласту

ЛЬВІВ. – День заснування Пласту було відзначено 12 квітня у сонячно, приємну погоду, що сприяло успішному проведенню урочистостей. Львівські пластуни зібралися в соборі св. Юра на Літургію, яку служив о. Роман Кравчик, адміністратор собору.

Опісля пластові курені зформували велику колону, що вирушила вулицями сонячного Львова до Академічної гімназії. Саме там 12 квітня 1912 року прийняв першу Пластову присягу гурток „Леви", що його заснував д-р Олександер Тисовський.

Після офіційних урочистостей пластове юнацтво і старшопластуни вирушили до Личаківського кладовища, де відбулось покладання квітів до могил пластунів і меценатів Пласту. Маршові пісні і карбований крок та чарівний голос кошової веселив і дивував мешканців Львова.

У Львові саме відбувалися похорони відомого журналіста Олександра Кривенка, тому пластунам довелось зачекати, позаяк прохід до кладовища був перекритий громадянами, які прийшли прощатися із покійним. За якусь годину колона рушила до меморіялу Січових Стрільців, де відбулася молитва. На кожній могилі пластуни запалювали свічку і клали вінок, а пластуни-сеньйори розповідали про життя пластунів, що відійшли на Вічну ватру.

Андрій Міськів

Союзівка – Фонд Відродження

Дар від серця...

Дорогі члени УНСоюзу і приятелі!

Сезон 2003 року уже перед нами і ми хочемо скористатися нагодою розпочати кампанію Союзівка – Фонд Відродження. Це для нас справді вирішальний сезон. Протягом зими і осені УНСоюз дбайливо працював над покращенням Союзівки. Управа змінилася, розпочато віднови, відмальовано багато приміщень, розпочато прочищення стежок. Але ще багато праці треба докласти – і час є критичний. Ми знову складаємо нашу подяку багатьом добровольцям, які прийшли з допомогою. Деякі, застосовуючи свій професійний досвід, деякі – їхній час, деякі – щедрі пожертви. Ми звертаємося до Вас і просимо відчинити Ваші серця і щедро підтримати наші наміри відновлення оселі.

Кампанія придбання фондів для відродження Союзівки, має на меті придбати потрібний капітал, щоб зберегти і відбудувати нашу улюблену 50-літню оселю – Союзівку. Відродження відбуватиметься фазами. Фаза 1 – це менші поправи і віднови, які включають вестибюль Головного будинку, їдальню, поправи кімнат, віднову „Веселки“, поправи електричної і сан-техніки систем та інші конечні поправи, щоб привести оселю до вищого рівня. Ми також маємо намір додати більше центрів для розвагової діяльности, щоб піднести привабливість Союзівки. На першу фазу потрібно приблизно 1,000,000 долярів.
У фазі II, якщо наші прибутки зростуть і ми побачимо оживлення нашої Союзівки, як справжнього центру культурної спадщини і розвагового та відпочинкового центру для нашої громади, ми хотіли б обережно поширювати додаткові приміщення, як також інші бізнесові і розвагові вигоди.

Союзівка має важливе значення для нашої громади. Вона є символом вкладу українських американців і УНСоюзу, який вони зробили для нашого суспільства. Ми повинні гордитися цими осягами і мати можливість з гордістю ділитися ними поза нашою громадою з іншими, які бажають дізнатися про нашу культуру і втішатися неперевершеною атмосферою.

Успіх збирання фондів у такому короткому часі вимагає реальної участи і підтримки громади. У наступних декількох тижнях на сторінках нашої преси Ви побачите багато проєктів та можливостей збирання фондів. Інші матеріяли будуть Вам висилатися поштою. Ми просимо Вас відгукнутися захоплено і щедро.

Декілька минулих місяців були навіяні надхненням. Союзівка знову загула діяльністю. Конференції! Христини! Заплановані події! З'їзди! Під час З'їзду Українсько-Американських Організацій, який зорганізувала група енергійних українських інженерів, ми випадково почули захоплення делегата новим свіжо відновленим видом вестибюлю і загально позитивними змінами, які він побачив та зробив замовлення на З'їзд їхньої організації на осінь. Це була „музика“ для нас. Під час недавньої Жіночої Конференції, влаштованої Союзом Українок Америки, лунали слова підбадьорювання і ми раділи зростаючим захопленням. І навіть тоді, коли гості сідали до полуденку, інженерська фірма Смердковських „Батько і Син“ розглядали пляни їдальні з новим директором Союзівки Нестором Паславським і контрактором-будівничим. У цьому ж часі прибули на Союзівку інші добровольці, які включали представників Пласту, щоб почати приготування для добровольців, які прочищуватимуть стежки довкола оселі у наступному тижні. Це було великим заохоченням.

Яким ще способом Ви можете допомогти? Щоб запевнити, що ми будемо втішатися оселею на наступний сезон, ми мусимо подвоїти замовлення.
Ми мусимо мати замовлення на цілий сезон – літо, осінь, зиму і весну. Ми мусимо мати замовлення під час тижня. Ми не можемо дозволити собі утримувати Союзівку тільки для святкових і літніх „вікендів“. Отже, що Ви можете зробити? Передусім замовити кімнату на тиждень або під час тижня. Надіслати завдаток на осінній тиждень, щоб відпочити. Протягом року плянується багато подій. Просимо перевірити календар Союзівки. Важливим є зробити замовлення і надіслати завдаток. Ми мусимо подвоїти замовлення кімнат і показати, що громада хоче зберегти Союзівку для майбутніх поколінь.

Наступне, приєднайтеся до кампанії збірки фондів для „Відродження Союзівки“. Ці спроби збірки фондів складаються з різних ступенів пожертв, призначених на особливі проєкти. Таким чином Ви, як жертводавці, не лише спостерігатимете зріст Ваших вкладів, але також отримаєте належне, прилюдне визнання. Чи це пожертва на лавку, чи цеглинка або грошова пожертва – кожний дар враховується!

Щоб розпочати віднову, потрібно більших пожертв. Якщо наша громада щедро відгукнеться, як це зробила „Самопоміч“ у Нью-Йорку пожертвою 50,000 долярів, це буде велике піднесення. Однак для віднови потрібно багато грошей і ми заохочуємо інших іти за їхнім прикладом.

Час є дуже короткий, бо до 31 вересня 2003 року ми мусимо виказати позитивні зміни на Союзівці. Через Українську Народну Фундацію при УНСоюзі, яка має статус 501 (c) (3), Ваші пожертви, частинно чи у повній сумі, можна відтягати від податку. Все можна осягнути при Вашій допомозі!

Заздалегідь дякуємо за Вашу щедру підтримку!

Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу

* УВАГА! Додатковий безплатний нічліг на Союзівці!

КАМПАНІЯ ВИНАЙМУ КІМНАТ НА СОЮЗІВЦІ!

Час є критичний, і Ваша допомога для Союзівки потрібна сьогодні... Завтра може бути запізно... Ми мусимо виказати позитивні зміни на Союзівці, реченець 30-го вересня 2003 р. Крім нашого упланованого способу допомогти Союзівці у який входять: жертводавець ступінь[1] – Приятелі Союзівки, ступінь[2] – придбання цеглинки для меморіяльної доріжки Союзівки, ступінь[3] – спонзорування пропам'ятної лавки або стола для ігор, підтримка проєктів розвагової діяльности чи приналежности до гуртка жертводавців. Ви можете замовити на Союзівці кімнату на один тиждень. Це в основному приносить справді позитивні доходи. Ця кампанія винайму кімнат на Союзівці є успішною, однак, ми ще маємо відкритими дні під час тижня або „вікенди". Особливі „вікенди", як День Пам'яті (Memorial Day), День Батька, перший „вікенд" липня – Свято Незалежности Америки чи День Праці є майже цілком зайняті. Тому просимо спішити зі замовленням кімнат, які ще є до винайму. Але ми турбуємося іншими 360 днями у році. Щоб наша оселя мала успіх, Союзівка мусить бути зайнятою протягом цілого року. І тут ми можемо причинитися до покращання. Візьміть до уваги нагоду винаймити кімнату на тиждень після літнього сезону, а це між Днем Праці і Днем Пам'яті та користайте зі знижених цін.

Ви маєте нагоду відсвяткувати родинну зустріч, особливу подяку Вашим батькам і дідам, візначити незвичайні уродини, роковини особливої особи, подарунок дітям за увагу для Вас, відзначити внуків, які заслуговують цього, градуації, заслужений і належний успіх у праці, підвищення у посаді, вихід на пенсію – усе це і багато більше оказій можна відсвяткувати на Союзівці. Відсвяткуйте ці особливі нагоди в оточенні, яке найкраще відповідає Вашим потребам. Не тільки обід, але цілий тиждень.

Винаймаючи тепер кімнату на тиждень після сезону, Ви забезпечите майбутність Союзівки. У минулому році в загальному Союзівка була зайнята менш ніж 35 відсотків. Щоб Союзівка була прибутковою, ми мусимо збільшити винайм кімнат щонайменше до 65 відсотків. Це означає, що Союзівка мусить бути зайнятою не тільки під час 4-денного „вікенду", Дня Праці, але також від половини жовтня до половини березня. Союзівка бажає привітати Вас у спокійному часі, де Ви можете гарно відпочити, насолоджуючися красою осені, прогулянками лісовими стежками, їздою ровером чи рольками. Привезіть також Ваших приятелів на спеціяльний „вікенд", щоб забавитися у тісному колі Ваших близьких. Згадайте давні добрі часи і продовжуйте їх тепер *.

*** Особлива принада кампанії винайму кімнат від 23-го травня до 30-го червня 2003 р.**

Якщо Ви замовите кімнату на 6 вечорів після літнього сезону (між Днем Праці і Днем Пам'яті) перед 30 червня, 2003 р., Ви отримаєте один додатковий вечір даром. Тут не включається спеціяльних свят.

Пам'ятаєте зоряні ночі...
звуки сміху...
музику і танці...
Союзівка – „Suzy Q"
Тут кожний був приятель...
Тут кожний знає Ваше ім'я...
Пам'ятаєте чародійність...
Де, здавалося, життя стоїть на місці...

Верніться на Союзівку...
Вона очікує Вас.

Пробуджуйтеся до сходу сонця, яке виплиає з-за синіх гір. Без огляду, який Ваш вибір, Ви втішатиметеся на Союзівці приязною особистою обслугою.

Будьте частиною відродження!

Для родинних вакацій, які Ви завжди будете пам'ятати, просимо потелефонувати до нас і зробити замовлення. Просимо надіслати завдаток!

Soyuzivka UNA Estate
216 Foordmore Road
Kerhonkson, NY 12446
(845)-626-5641
e-mail%
soyuzivka@aol.com
website:
www.soyuzivka.com

Союзівка – Фонд Відродження

Зберігаймо спадщину

Дар від серця...

Протягом декількох минулих місяців багато з Вас були очевидцями позитивних змін, які відбулися на Союзівці. Будинки поправлено, кімнати свіжо відмальовані, лісові стежки прочищено. Багато з Вас допомагають відновити нашу улюблену Союзівку. Ваша дальша допомога конечна!

Фонд Відродження забезпечить грошову підтримку для віднови і збереження Союзівки, як твердині українсько-американської громади. Фонд Відродження має на меті зібрати потрібні фонди для цілковитого відбудовання Союзівки, як культурного, розвагового, освітнього центру для українсько-американської громади, та кладе особливий наголос на потреби молоді, старших віком громадян, нових імігрантів і усіх людей, які бажають дізнатися більше про українську культуру.

Завдяки Вашим даткам до Української Народної Фундації, яка є неприбутковою організацією (статус 501 (с) (3), ми можемо забезпечити майбутність Союзівки.
Спільними силами ми це можемо осягнути!

Просимо допомогти нам, щоб Союзівка надалі приносила усім задоволення у майбутньому.

СОЮЗІВКА ПОТРЕБУЄ ВАШОЇ ДОПОМОГИ.

Докладім старань, щоб не втратити її!

СТАНЬТЕ ♥ ПРИЯТЕЛЯМИ СОЮЗІВКИ 2003

Жертводавець ступінь один: 25.0О дол. даток.

КОЖНИЙ ДОЛЯР ЧИСЛИТЬСЯ...

Ви можете думати, що Ваш даток не зробить різниці. Ні... Усі можуть допомогти. Студенти, сеньйори і діти можуть приєднатися до нашої щойно розпочатої кампанії і стати членом річного клюбу ♥ *„Приятелі Союзівки“*, зверніться до Ваших друзів, місцевих підприємців зі закликом причинитися до цього.

Це чудова нагода для студентів і сеньйорів виказати їхню підтримку Союзівки на постійній базі. Ці фонди підуть на підтримку Загального фонду утримання, щоб покрити незліченну кількість малих направ, обслуги, ремонту і загальних річних видатків.

Ваше членство у клюбі ♥ *„Приятелі Союзівки“* дає Вам право доступу до постійного листка електронною поштою про найновіші події на Союзівці, право на особливі пропозиції і на наліпки на авто з написом ♥ *„Приятелі Союзівки“ 2003.*

Нехай усі знають, що Ви підтримуєте Союзівку!

Зверніться до нас, щоб отримати пакет матеріялів, і допоможіть нам приєднати членів до клюбу.

ПРИДБАЙТЕ ЦЕГЛИНКИ ДЛЯ МЕМОРІЯЛЬНОЇ ДОРІЖКИ СОЮЗІВКИ.

Жертводавець ступінь два: 250.00 дол. даток.

ХАЙ МИНУЛЕ БУДУЄ МАЙБУТНЄ...

Меморіяльна доріжка з пропам'ятними ґравірованими цеглинками запланована поблизу альтанки біля входу до Головного будинку. Меморіяльна доріжка не тільки прикрасить вхід до нашої оселі, але буде тривалим способом виказати нашу підтримку.

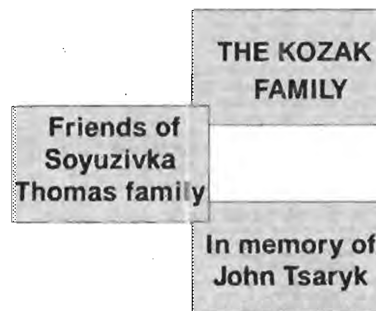
Тут є добра нагода стати тривкою частиною Союзівки. Чи Ви вшановуєте приятеля, чи члена родини або святкуєте особливу нагоду, наші прекрасно виґравірувані цеглинки становлять чудовий тривалий дарунок.

Кожна цеглинка розміром 4"x 8" з 4-ма виґравіруваними лініями. На лінії можна вмістити найбільше 12 символів. Ґравюри є виповнені, що запевняє тривалу пам'ять.

Наша мета: 1,000 цеглинок.

Для відділів УНС: За 10 проданих цеглинок Ваш відділ отримає 40.00 дол. За 50 проданих цеглинок Ваш відділ отримає 250.00 дол.

Приклади:

Союзівка – Фонд Відродження Будуймо майбутнє!

Розпочато кампанію „Відродження Союзівки“. Слідкуйте за наступними числами наших видань, за подробицями усіх збіркових справ, які включають цілий ряд подарунків та різного роду допомоги. Щоб Союзівка надалі залишилася чудовим родинним затишним місцем для сьогоднішніх і майбутніх поколінь, ми потребуємо Вашої підтримки. Багато змін уже проароблено. Відвідайте Союзівку, щоб переконатися в цьому. Заплянувано додати майданчик для їзди на рольках, стежки для проходів, майданчик для гри, елеґантну їдальню і відновлені кімнати. Це є вирішальний сезон! Допоможіть нам запевнити, що це не є наш останній сезон! Український Народний Союз закликає Вас, наших членів, приятелів і громаду, взяти активну участь у збірці фондів.

СПОНЗОРУЙТЕ ПРОПАМ'ЯТНУ ЛАВКУ АБО СТІЛ ДЛЯ ІГОР.

Жертводавець ступінь три: 2,000 дол. або вище.

Лавки: Ціною 2,000 дол. Ви маєте нагоду придбати прекрасну лавку, яка буде встановлена при стежці на Союзівці. На спинці лавки буде розташована пропам'ятна плита з написом, виготовленим з бронзи. Ця паркова лавка з присвятою дає нагоду у громаді: пам'ятати тих, які відійшли від нас, вшанувати тих, які зробили великі вклади для громади, або прямо прикрасити нашу улюблену оселю.
Святкуйте Вашу річницю або особливу нагоду.
Подарунок у сумі 2,000 дол. за пропам'ятні лавки включає:

- Лавку і пропам'ятну плиту
- Інсталяцію
- Обслугу і направи
- Адміністративні кошти.

Наша мета: 10 лавок.

Столи для ігор і крісла.
Пожертва у сумі 4,000 дол. дає нагоду жертводавцеві придбати спеціяльно призначений і приємний для ока стіл для ігор, який буде встановлений на Союзівці і буде служити гостям для гри у шашки і шахмати.
На спинці одного з крісел буде розташована виґравірувана плита вдячности:
Наша мета: 6 столів.

ПРОЄКТИ РОЗВАГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Багато з Вас користувалися на Союзівці спортовими і розваговими устаткуваннями. Спільними силами, поступово, ми можемо забезпечити нашу молодь і повнолітніх молодих людей безпечним і спокійним навколишнім середовищем, де вони зможуть брати участь у спортових і інших повних розваг активностях. Ми маємо великі пляни піднести ділянку активностей на Союзівці, створюючи нову розвагову площу для наших найменших, майдани для їзди рольками і ковзанами, відновлюючи відбиванковий корт.
Ми хотіли б мати для наших гостей спортове обладнання, як, наприклад, ровери для їзди в горах та лещата для бігу навпростець. Тут є чудова нагода, яка буде негайно корисна – пожертва на будь-який з цих проєктів буде відзначена пропам'ятною плитою на Вами вказаному місці.
300 дол. – 18 інчів;
200 дол. – 12 інчів;
100 дол. – 8 інчів.
Під цю пору до набуття проєкти:
Відбиванковий корт
Майдан для їзди рольками.

КРУЖОК ЖЕРТВОДАВЦІВ

Союзівка високо оцінює підтримку всієї громади і окремих осіб. Ми є підбадьорені і високо цінимо щедрість нашої громади. На загальне відновлення і поширення проєкту ми просимо складати грошові датки. Якщо Ви зацікавлені іншими можливостями пожертв, як, наприклад, зростаючими на вартості уділами, або відроченими нагодами пожертв (заповіти, довірені фонди), особливими проєктами, наприклад цілковите відновлення кімнати, або бажаєте пожертвувати свої послуги і професійний досвід, просимо сконтактуватися з предсідником УНСоюзу Стефаном Качараєм у Головній Канцелярії УНСоюзу, тел.: (973) 292-9800 Ext. 3016, або електронна пошта kaczaraj@unamember.com
Оцінюючи щедрість жертводавців, їхні імена будуть проголошені на сторінках „Свободи“ і „The Ukrainian Weekly“.

ВАША ПОЖЕРТВА НЕОБХІДНА...

Так, я хочу допомогти!

Прошу надіслати мені інформації про кампанію збірки фондів на Союзівку – Фонд Відродження.
Я бажаю отримати більше інформацій про:

Ukrainian National Foundation
2200 Route 10
Parsippany NJ 07054

Phone: 973-292-9800
Fax: 973-292-0900
Website:www.unamember.com
Email:una@unamember.com

МАЙБУТНЄ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВАС!

Чеки прошу виписувати на: Ukrainian National Foundation - a tax exempt 501 (c) (3) organization — designate Soyuzivka Renaissance Fund.

♥ „Приятелі Союзівки“
❑ Так, я цікавлюся

Пропам'ятний стіл для ігор
❑ Так, я цікавлюся

Меморіяльна доріжка з ґравірованою цеглинкою
❑ Так, я цікавлюся

Розваговий фонд, видбиванка, майданчики для гри
❑ Так, я цікавлюся

Пропам'ятна лавка
❑ Так, я цікавлюся

Союзівка – Кружок жертводавців
❑ Так, я цікавлю ся

Engraving Parameters – 4 lines of 12 characters each (in English)

Name ____________
Address ____________
____
____
Email ____________
Phone ____________

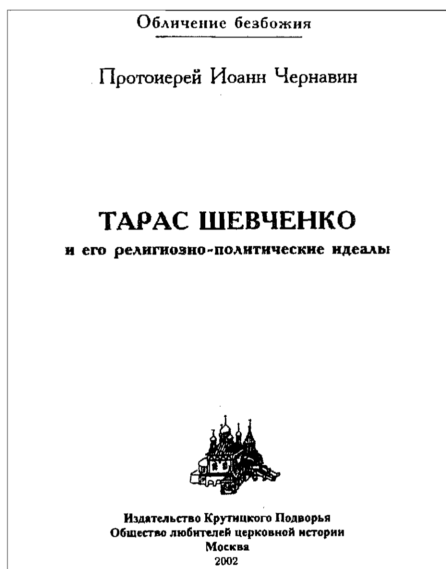
22 травня – день повернення в Україну пам'яті та духу Т. Шевченка

День поховання Т. Шевченка у Каневі тривалий час для багатьох в Україні був чи не важливішим від офіційно дозволених Шевченкових днів у березні. Саме на Тарасовій горі звучали промови про долі українського народу, його страдників, рідну мову, вірші молодих поетів. У травні час від часу відбувалися на Тарасовій горі і урядові імпрези. Саме у травні 1961 року тут побував Микита Хрущов, у 1964 році Канів відвідали письменники СРСР і УРСР, у травні того року тут було відзначено початок будівництва Канівської греблі, яка стала загрозою для довкілля. Але після цієї річниці, як і під час наступних, було впроваджено сувору контролю за відвіданням могили Т. Шевченка у травневі дні. Традицію травневих свят було заборонено, порушники заборони зазнавали переслідувань. Але шанувальники поета, українські патріоти усе ж діставалися на Тарасову гору, і щоб відвернути увагу від них, у 1981 році поет Борис Олійник запропонував провідникові комуністичних ідеологів України Валентинові Маланчукові влаштовувати у Каневі фестиваль „Жовтневі зорі". Колишній директор заповідника Яків Данилів пише: „В цей пам'ятний день приходило на Тарасову гору дуже багато працівників КДБ не лише канівського, а й обласного, республіканського маштабу, стежили за тим, хто приходив у цей день на могилу". Свято на Тарасовій горі було відновлене 22 травня 1988 року і відтоді знову стало щорічним.

Нижче подаємо матеріяли з нагоди травневих Шевченкових днів.

Російський пасквіль на Кобзаря

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – Видавництво Крутицького Подвір'я разом з Московським товариством любителів церковної історії в 2002 році перевидало пасквіль протоієрея, чорносотенця Іоана Чернавіна, що вперше вийшов 1941 року в Нью-Йорку під назвою „Обличеніє безбожія. Тарас Шевченко і єго религіозно-політіческіє ідеали" („Викриття безбожництва. Тарас Шевченко та його релігійно-політичні ідеали").

Обличение безбожия

Протоиерей Иоанн Чернавин

ТАРАС ШЕВЧЕНКО
и его религиозно-политические идеалы

Издательство Крутицкого Подворья
Общество любителей церковной истории
Москва
2002

З якої потреби знадобилось церковникам лізти в псевдолітературну політизовану аналізу? Виявилось, що у світі готувались відзначати 80-річчя пам'яті Т. Шевченка, і монархіст, шовініст та україноненависник тривожиться, що скрізь, де збиралися 3-4 українці, там вшановували поета.

Перекручуючи зміст щоденника Шевченка, протоієрей намагається очорнити творчість Кобзаря: „Люди, подібні до Шевченка, не только не успадкують Царства Божого, але й пошани земної ". Але число пам'ятників, музеїв і навіть парків Шевченка, а також тиражі його творів в обох Америках, Австралії та Европі показують, хто є хто, бо Тарас Шевченко давно постає як святий і приходить таким до кожного у свій час.

Мабуть, московсько-крутицьким замовникам перевидання брехливої книжки скрутно з довірою пастви в чужій країні, що вони вдалися до реанімації пасквілю минулого тисячоліття, але, як і Чернавін, також домоглись зворотнього результату. Щирі українці добре знають, що від бруду важко вимити руки, а паскудний бур'ян намагається заглушити все корисне, тому весь час треба виполювати його гострою сапою.

Володимир Панченко,
оглядач з питань історії і культури часопису „Буристен"

* * *

Книжка І. Чернавина не випадково була написана у 1941 році: саме тоді, на початку війни між Німеччиною і СРСР, ожили українські надії на повернення незалежности України, а великодержавні шовіністи, злякавшись цього, кинулися паплюжити у світі ідею української державности. Для І. Чернавина шеченківська тема - тільки привід для того, щоб висміяти українську культуру взагалі і прагнення українців (у нього, звичайно ж, малоросів) до самостійности. Спершу автор обгрунтовує моральне падіння Т. Шевченка („українського віршоплета" і „батька мазепинського руху"), котрий, за його характеристиками, починав життя порядною людиною, але швидко став злодієм, п'яницею і безбожником.

Щоб довести це своє припущення, І. Чернавин довільно маніпулює фактами з життя поета. У Вільно, пише він, „став людиноненависником, кровоспраглим і гірким п'яницею". І це - про 15-річного хлопця, який саме вчився малюванню в університетського професора, кохався у Дзюні Гусиковській і вчився від неї польської мови! Людиноневисництво Т. Шевченка І. Чернавин доводить на прикладі розділу „Бенкет у Лисянці" з „Гайдамаків", ніби не знаючи, що йдеться не про особисті погляди поета, а про опис кривавих історичних подій. І нарешті: „Як ворог православної церкви, Шевченко був ворогом і російського народу. Як небезпечний політичний злочинець, Тарас 5 квітня 1847 року був арештований і висланий на заслання на 10 років". Насправді було інакше, але Чернавина не цікавила правда, тому що він поспішав у другій частині свого твору викласти провідну його думку: „Південні губернії, Галичину, Закарпаття піднести до політичної самостійности, поділити Русь на дві ворожих держави, зробити так, аби південь і південь Росії сприймалися як зовсім інші країни, які нічого спільного між собою не мають (...), ось політичні погляди Шевченка і його дітища - „українського руху". Але постає питання: кому це треба? Чи народові малоросійському, чи його інтелігентній клясі? Ні тим, ні іншим".

Оцей пасаж і став провідним для нового видання давньої книжечки І. Чернавина, цього разу вже на Крутицькому дворищі Московського патріярхату, з підзаголовком „Викриття безбожництва". У анотації до видання говориться: „На підставі численних прикладів з життя і творів Т. Шевченка автор переконливо показує еволюцію релігійних настроїв поета від релігійности до безбожництва". Часи минають, а великодержавний шовінізм не вгамовується, продовжує паплюжити пам'ять великого поета.

Л. Хм.

Малюнки Т. Шевченка на поштових марках України

У 2002 році пошта України випустила три марки, на яких вміщено малюнки Тараса Шевченка з серії „Види Києва". У 1846 році Т. Шевченко оселився разом з відомим художником-пейзажистом Михайлом Сажиним, академіком Петербурзької Академії мистецтв, щоб спільно готувати альбом „Види Києва". Видати альбом не вдалося, але окремі малюнки ввійшли до альбому „Види Києва", що його видав у 1846 році Лауфер.

Поштові мініятюри відтворюють малюнки Т. Шевченка „У Києві" (1844 р.) – 75 коп., „Аскольдова могила" (1845 р.) – 45 коп. і „Костел Святого Олександра у Києві" (1846 р.) – 80 коп.

На оригіналі малюнку костела є напис польською мовою „Ориг. Тараса Шевченка. Вид Католицького костела в Києві. З колекції Мелешко-Малишкевичів", а також напис „Власність Адама Мелешка". В глибині цього малюнка видніється також недавно відновлений Михайлівський монастир, а ліворуч – Софіївський собор. Іноді цей малюнок мав назви „Старий костел у Києві" і „Костельна вулиця у Києві". Оригінал цього та інших малюнків зберігається у Державному музеї Т. Шевченка.

На малюнку „Аскольдова могила" є напис олівцем російською мовою: „Рисовал Михаил Сажин", але дослідники визначили, що твір виконано у стилі Шевченка, тому авторство належить йому. Невідомо, чому аркуш підписав М. Сажин. На ньому зображено ротонду, збудовану у 1810 році за проєктом архітекта А. Меленського на тому місці, де, за переказами, похований князь Аскольд, якого вбив Олег.

Третій малюнок „У Києві" належить до великої серії замальовок міста, більшість яких загинули, і лише окремі збереглися у М. Сажина. За малюнком „У Києві" Т. Шевченко створив також офорт.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Чарівний світ Еріки Слуцької

Е. Слуцька. „Мадонна"

НЬЮ-ЙОРК. – Скромне приміщення мистецької ґалерії і Літературно-мистецького клюбу „Маяна" у серці українського Нью-Йорку є місцем постійних мистецьких вистав, літературних вечорів та зустрічей. Так було колись, пів сторіччя тому, і так є сьогодні, хоча тепер відвідувачів „Маяни" куди менше.

Але коли у неділю, 4 травня, там відбувалося відкриття виставки мистецьких творів Еріки Слуцької, що перепліталося із особистим святом – днем її народження, заля „Маяни" заповнилася близькими і друзями мисткині, які з подивом і захопленням розглядали висліди її творчости – на стінах та на столах. Вона ж бо не тільки малює прегарні картини, але також ілюструє книжки, журнали, використовуючи володіння різними мистецькими техніками.

Виставку відкрила господиня „Маяни" мисткиня Слава Геруляк теплим словом про Еріку Слуцьку та її многогранну, широкого діяпазону творчість, в якій є і графіка, і акварелі, і ескізи жіночих прикрас, і численні ілюстрації до дитячих книжок та журналів. Слава Ґеруляк охарактеризувала твори Еріки, як „світлі та ясні", що вказують на істину, що людина є такою, як її творчість.

Спів веснянок при бандурі у виконанні дочки Я. Геруляк, Лаврентії Туркевич, був дуже відповідним до цього мистецько-родинного свята. Про Еріку та її дитячі роки говорила її мати Люба Часто, підкреслюючи, що з мистецтвом не є ані сумно, ані важко жити, а особливо, коли це мистецтво стоїть побіч дитячого мислення і дитячих переживань. Праці для дітей стоять у першому зацікавленні мисткині, яка залюбки малює ілюстрації до дитячих книжок та журналів. Тут пригадуються її численні ілюстрації до дитячого журналу „Веселка", що його видавав довгі роки Український Народний Союз. Немов дякуючи за творчу працю Е. Слуцької для дітей,спонтанно виступили два дуети дівчаток. Від Літературно-мистецького клюбу вітала Еріку Надія Савчук.

Е. Слуцька. Ілюстрація до поеми Івана Козака „Доле моя, хто ти?"

Еріка Слуцька

На закінчення цієї спонтанної програми дякувала за усі привітання сама мисткиня. „Чарівний світ" Е. Слуцької можна оглядати до кінця травня у суботи та неділі.

О. Кузьмович

НОВІ ВИДАННЯ

Дві нові книжки д-ра Василя Вериги

Надзвичайно глибоко запала в серце і вкарбувалася в свідомість д-ра Василя Вериги історія визвольних змагань українського народу і він, як її знавець, передає це у своїх творах. У своє 80-річчя, яке виповнилося в минулому році, д-р Верига подарував українським читачам ще дві нові книги.

В. Верига прийшов на світ в селі Колодрібці, що на Тернопільщині. Це сильна індивідуальність – як людина, як учений і політик, як колишній воїн Дивізії „Галичина" та послідовний і врівноважений у своїх поглядах публіцист, його діяльність має велику і вагому значимість на відродження національного духу в Україні. З початку відстоював права і правду українського народу зі зброєю в руках, а згодом зброю поміняв на перо, і в його руках воно також служить зброєю української правди.

Книга В. Вериги „Слідами батьків" видана у Львові (2002 р.), Братством колишніх вояків I УД УНА, в твердій обкладинці і нараховує 246 сторінок. Це нарис історії 30-го полку дивізії „Галичина" – I-ої дивізії Української Національної Армії. В ній є карти, світлини.

В передньому слові до книжки Ф. Стеблій пише: „В новій історико-мемуарній книзі В. Вериги, описано воєнну драму 30-го полку Дивізії „Галичина" – I УД УНА, активну громадсько-політичну діяльність її ветеранів в еміґрації". В. Верига у своєму творчому доробкові має більше цінних праць з визвольних змагань. З ними зацікавлений читач може ознайомитись у бібліографічному списку книги.

Ці книги мають особливе значення, так з огляду на 60-річчя постання Дивізії „Галичина", як і відстоювання об'єктивної правди про Дивізію „Галичина", проти якої вороги вели і ведуть брехливу пропаґанду. Українська Дивізія „Галичина" постала в 1943 році.

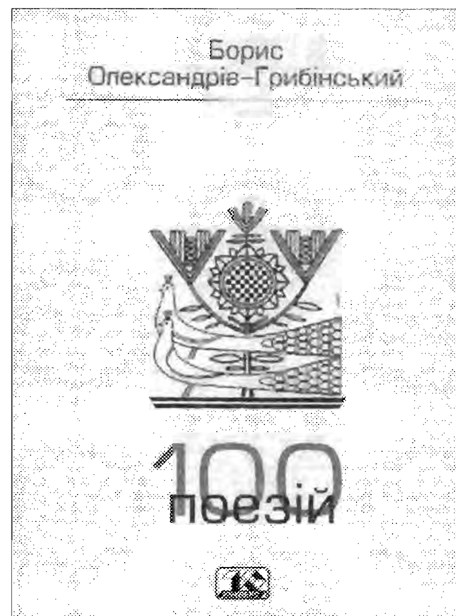
Другою книгою автора є збірник наукових статтей і доповідей „За межами Батьківщини" (Львів, 2002 р.). В цьому збірнику, який нараховує 363 сторінки, 46 різних тем об'єднані у 8-ми розділах.

На окрему увагу заслуговують його найрізноманітніші за тематикою статті, серед яких чільне місце займає тематика, пов'язана з Дивізією „Галичина". Крім цього, цікаві статті про працю СКУ, УНО, некрологи визначних людей.

Ярослав Стех

Лірика сповита спокійною мудрістю

Борис Олександрів-Грибінський, „100 поезій" – Вибрана лірика, 1943–1979, Київ, Юніверс, 2003, ст. 152.

Вибрана лірика Бориса Олександрова, 1943-1979 років містить 100 поезій, в тому дев'ять перекладів світової лірики, скорочене слово про поета та ілюстрації Мирона Левицького зі збірок Б. Олександрова, виданих ще за життя обох мистців. Редактор видання і автор післямови – поет, перекладач і літературознавець Леонід Череватенко закінчує свою післямову такими словами: „Отож перед нами доробок двох мистців, які немовби звітують: як і чим жила наша діяспора у повоєнні часи. I ми зайвий раз пересвідчуємося: то не були змарновані роки й зусилля. Творчість Б. Олександрова і творчість М. Левицького суттєво доповнили і збагатили мистецьку скарбницю України. Ця збірка доводить переконливо: українська поезія розвивалася в XX столітті не лише на рідних теренах, а й далеко за межами Батьківщини, – і продовжено її досить успішно, плідно, і наслідки виявилися вдалими. Скажемо більше: сьогодні вже цілковито ясно, що без таких діяспорних письменників значно біднішою, обмеженішою була б материкова українська література, що Б. Олександрів не тільки талановитий продовжувач великої справи українських клясиків, великої української традиції, а й справжній клясик української поезії буремного і трагічного, але й багато в чому вирішального для нашої історичної долі XX сторіччя.

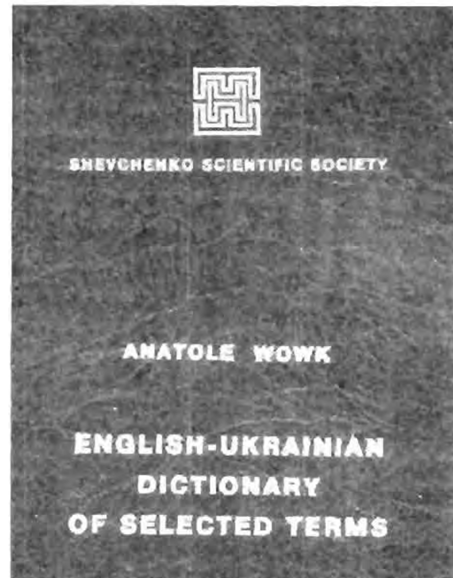
Літературний шлях Бориса Олександрова сягає поетичних вершин. Б. Олександрів – поет, лірик, людина хороших людських почуттів. Він, як творча індивідуальність, встигав поза професійною та літературною працею бути в громадських колах, як блискучий доповідач на поважних імпрезах, гостем-доповідачем на святкових зібраннях молодіжних організацій, запрошеним гостем-викладачем про важливих письменників української літератури для старших учнів українських шкіл, неповторним головою іспитової комісії для студентів-випускників Курсів українознавства. Б. Олександрів – автор численних статей діяспорної преси та журналів, довголітній редактор журналу „Молода Україна", збірників „Слова" – ч. 6, 7, 8, разом із Юрієм Стефаником.

Сьогодні поезія Б. Олександрова першою київською збіркою повернулася в Україну назавжди. Велике спасибі літературознавцеві Леонідові Череватенкові за редаґування книжки „100 поезій" Бориса Олександрова. Книжку „100 поезій" Бориса Олександрова можна замовити за адресою: S. Hrybinsky 40 Brentwood Rd. North, Toronto, Ont. M8X 2B7, Canada. Ціна книжки – 15 дол. разом з пересилкою.

Ярослава Зорич

„Англо-український словник вибраної лексики"

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Виданий в Україні 1998 року Українським Термінологічним Центром Північної Америки при Науковому Товаристві ім. Шевченка вище згаданий 277 сторінковий словник укладу Анатоля Вовка, на американському континенті появився нещодавно. Словник містить приблизно 10,000 слів та словосполучень англійської мови у її американському варіянті та їхніх українських відповідників. Його укладено для доповнення словника М. Подвезька та М. Бали.

Зібрано найбільш поширені англійські терміни з природничих наук, техніки та лексики сучасного побуту. Словник допомагає пізнати ту українську мову, яка існувала перед змінами, що були введені в радянський період, починаючи з 30-их років.

Словник призначений для термінологів у галузі української та англійської мов, укладачів словників, перекладачів, науковців, викладачів високих шкіл, осіб, що бажають розширити своє знання англійської мови, та кожного зацікавленого українським словом.

Словник коштує 20 дол. (включно з пересилкою) і його можна замовити, пишучи на адресу: Mrs. Ulana Wowk, 72 Harding Ave., Edison, NJ 08820

„Пишаюся, що я – українець"

Книжка про видатних українців світу

Нещодавнє опитування серед молоді засвідчило, що вона дуже мало знає про українців, що живуть поза межами України. На запитання: „Кого ви знаєте з видатних українців діяспори?", студенти назвали братів Кличків та Андрія Шевченка. А тим часом за межами України мешкає мільйони наших земляків, серед яких є справді видатні особистості. Про них і взявся розповісти журналіст і викладач катедри журналістики Ужгородського Національного університету Віталій Жугай. Рік тому він уже видав книжку з подібною концепцією. Називалася вона „Постаті" і пропонувала одинадцять інтерв'ю з відомими українцями. На цей раз книжка значно розрослася і містить уже тридцять розмов автора з українськими інтелектуалами.

Канада і США, Німеччина і Франція, Словаччина і Румунія, Угорщина і Австрія – всюди бачимо українську присутність і український дух. Чимало з представлених українців добре відомі в Україні – академік Микола Мушинка, професор Юрій Бача, редактор 7-томної „Енциклопедії української діяспори" Василь Маркус. Усі вони майже щороку відвідують Україну. Але більшість представлених у книжці імен ми почуємо вперше. I в цьому головне значення книжки Віталія Жугая: вона знайомить одних українців з іншими.

Ми можемо дізнатися, що думають з приводу сучасних подій ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені Леонід Рудницький, федеральний суддя США Богдан Футей, паризький дослідник Другої світової війни Володимир Косик, син убитого енкаведистами провідника ОУН Андрій Ребет, відомий літературознавець Ігор Качуровський чи поет Ігор Трач з Німеччини.

Присутні на презентації, яка відбулася в культовій ужгородській корчмі-музеї „Деца у нотаря", відзначали, що книжка „Видатні українці світу" показує можливості нашого народу. Якщо українці змогли в нелегких умовах чужини стати професорами і академіками, часто не завдяки, а всупереч обставинам, то українство має непоборну силу. „Пишаюся, що я – українець", – заявив на зустрічі в Ужгороді Олександр Клібанець, голова нележного об'єднання українців Угорщини. Інтерв'ю з ним теж вміщено у книжці, і він не пошкодував часу, аби з Дебрецена приїхати на цю подію.

Був на презентації ще один представник української діяспори – пряшівський літературознавець Ярослав Джоганик. Він з приємністю відзначив, що українцям Словаччини у книжці Віталія Жугая відведено чимало місця. I це має важливе значення, адже тамтешня українська громада є автохтонами Пряшівщини, та нині, на жаль, переживає дуже скрутні часи.

„Видатні українці світу" ще раз привернуть увагу материкового українства до її проблем.

Олександр Гаврош,
Ужгород

Шановні читачі!
Надсилаючи до „Свободи" повідомлення про видання нових книжок або рецензії на них, обов'язково повідомляйте, де і за яких умов можна придбати нову книжку, а також свою повну адресу і число телефону. Просимо також присилати до редакції обов'язковий примірник нового видання.

Редакція „Свободи"

До 85-ліття д-ра Івана Кизика

Леся та Іван Кизики.

18 лютого 2003 року д-рові Іванові Кизикові сповнилося 85 літ. Він народився 18 лютого 1918 року в селі Мокротині, Жовківського повіту, коло Львова, у селянській родині. Середню освіту почав в ювенаті св. Йосифа у Збоїськах, близько Львова, а закінчив її у Малій духовній семінарії матурою в 1939 році. Стоматологічні студії він почав на Фрідріх-Вільгельм університеті у Берліні, а закінчив їх докторатом в Гайдельберґському університеті у 1949 році, після чого працював як лікар-стоматолог у таборі для переселенців при УНРА та ІРО у Реґенсбурґу, Німеччина. У таборі одружився зі студенткою медицини Олександрою Данилович, з якою виховав дві доньки та трьох синів, котрі закінчили вищі студії і працюють за своїми професіями.

В 1949 році Іван Кизик виїхав з родиною до Америки, де спершу працював на фабриці, а потім перейшов трирічне стоматологічне перенавчання і одержав диплом доктора стоматологічної хірургії при Ньюйоркському університеті. У 1956 році відкрив приватну дентистичну практику з Нью-Гейвені, Кон. Від заснування Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА) в Нью-Йорку був членом управи Відділу УЛТПА в Нью-Інґленд, який заснував св. п. д-р Тарас Ганушевський, також був довголітнім секретарем і головою цього Відділу. Він був також одним зі засновників Українського Інституту Америки в Нью-Йорку.

Крім своєї професійної праці, д-р Іван Кизик був довголітним секретарем УККА та членом Екзекутиви на штат Конектикат, заступником голови „Рідної школи", секретарем Пласт-Прияту, членом управи товариства „За Патріярхат" та членом управи церковного комітету і хору. У пропам'ятній книзі „25-ліття УЛТПА" помістив велику статтю „25-ліття перебування українських лікарів-стоматологів в Америці". Обоє, з дружиною Олександрою, є щедрими жертводавцями на громадські і культурні цілі. Він був співзасновником ФКУ та Залізного фонду для Духовної семінарії у Стемфорді, Кон. По закінченні своєї стоматологічної практики в 1996 році передав повне обладнання дентистичної ординації Семінарії св. Василія у Стемфорді. Д-р Іван Кизик впродовж 40 років був членом американських дентистичних товариств та постійним членом Централі „Амерікан Дентал Ас." в Чикаго. Тепер є членом-емеритом цих організацій. Рівнож був членом ради дентистичної клініки д-ра Лоба в Нью-Гейвен, Кон. 28 лютого нинішнього року д-р Іван і Леся Кизики відзначили 55 років подружнього життя. У церкві Пресвятої Трійці на Союзівці вони відновили свої подружні обіти. Це був також день вінчання їхньої доньки Ксені з інж. Ольком Салевичом.

Відійшовши на емеритуру в грудні 1996 року, д-р Іван Кизик переселився з дружиною до Нью-Джерзі, щоб бути ближче до дітей та внуків, де став постійним членом УЛТПА, Відділу у Нью-Йорку. Бажаємо йому доброго здоров'я і родинного щастя на схилі благородного життя.

Д-р Павло Пундій

Влада України...

(Закінчення зі стор. 5)

торії Евразії за дорученням уряду США як власника цього простору адмініструє RIPE, що міститься в Амстердамі. Як може СБУ і уряд України впливати на рішення RIPE? Чи Україна хоче нового конфлікту зі США? А може хтось її до цього підштовхує?

Згадані у проєкті учасники українського ринку Інтернет – це переважно державна служба зв'язку – Укртелеком. А ще більше того, коли постійно йде мова про „приватизацію" Укртелекому, то головними можливими покупцями цієї української інфраструктури зв'язку виявляються „підприємці" Росії. Але чи Укртелеком є компетентним у визначенні, хто саме має користуватися Інтернетом? Але складається враження, що ініціятива походить не стільки від Укртелекому, як від тих кіл, котрі намагаються забезпечити електронний простір на час наступних виборів тільки для пропрезидентських структур, тому й підключили до справи СБУ. А тези Служби безпеки заздалегідь відомі: відвернення небезпеки державі з боку неприхильних до України закордонних користувачів Інтернету. Яка ж це загроза? Чому досі вона не здійснена? Чи може уряд і СБУ вважають загрозою інформацію про корупцію, торгівлю зброєю та інші негаразди у проводу України? Як може зашкодити Україні „фізична особа зі США", коли вона, говориться у поясненнях СБУ, „передала право адмінстрування українській комерційній структурі"? До речі, обидві названі особи є громадянами України, які працюють за контрактом у США.

Спеціялісти добре знають те, про що не здогадуються у СБУ, а саме, що взагалі немає „головного серверу домену", а сервер UA паралельно обслуговують кілька рівноправних синхронізованих серверів імен, які перебувають не тільки за кордоном, але і в Україні, де адміністуруються українськими спеціялістами. Кожен користувач Інтернетету може зареєструватися у доменах (.com) або (.net) без участи Державного комітету зв'язку.

Отже, в Україні зроблено крок до монополізації державою галузі зв'язку і телекомунікації та передання її під контролю СБУ. Чи розуміє небезпеку цього кроку Кабінет міністрів України?

Л. Хм.

СПОРТ

У турнірі з тенісу переміг І. Дурбак

Нагороди турніру одержали (зліва): Стефан Сосяк, Іван Дурбак – переможець турніру, Юрій Савчак – фіналіст, Павло Регулик.

ГОРШЕМ, Па. – Багаторазовий тенісовий чемпіон українців Америки Іван Дурбак здобув ще одну перемогу на весняному тенісовому турнірі чоловіків УСО „Тризуб". Турнір відбувся 3-4 травня на „Тризубівці" біля Філядельфії. Гра в турнірі була тільки в сінґлях в групі чоловіків і в групі з одними програними змаганнями.

Іван Дурбак переміг трьох колишніх чемпіонів цього турніру. У чвертьфіналі він виграв змагання з Ярославом Тимковим вислідом 6-4, 6-2. Його супротивником у півфіналі був Стефан Сосяк, двобій з яким він виграв – 6-1, 6-3. У фіналі І. Дурбак подолав також колишнього українського чемпіона Америки Юрія Савчака (6-2, 6-2).

Ю. Савчак дійшов до фіналу перемогами у півфіналі проти Павла Регулика (6-3, 6-2) і у чвертьфіналі – проти Богдана Кравчука (6-2, 6-1). П. Регулик – минулорічний переможець турніру – у чвертьфіналі виграв дуже завзяті змагання з Ігорем Бугаєм (2-6, 6-3, 6-2).

С. Сосяк посів третє місце у турнірі, коли у фіналі групи з однією програною грою („Feed in Tournament"), він у найдовших змаганнях турніру виграв проти А. Регулика – 4-6, 6-1, 7-5. У півфіналах цієї групи С. Сосяк виграв двобій із Бугаєм, а П. Регулик – з Я. Тимковим. До кращих змагань турніру можна віднести перемогу Бориса Татунчака над Б. Кравчуком і Володимира Дзівака над Олександром Олинцем – обидві просет вислідом 10-8. Всього змагань у турнірі було 17.

Турнір закінчився врученням переможцям нагород, встановлених УСО „Тризуб". Наступний український тенісовий турнір УСЦАК-Схід відбудеться 4-6 липня на Союзівці. Щоб одержати більше інформацій, можна телефонувати до Юрія Савчака: (215) 576-7989.

Юрій Савчак

Футбол

Рік тому, 13 травня 2002 року, помер на 64 році життя Валерій Лобановський, найславетніший тренер України. За рік, що минув після його смерти, „Динамо" і збірна України втратили якийсь особливий почерк, який в останні роки відрізняв ці команди від інших клюбів. Напередодні річниці смерти Валерія Лобановського було відкрито його пам`ятник на стадіоні „Динамо", де відбувся також перший міжнародний турнір пам'яті В. Лобановського, у якому взяли участь найкращі команди колишнього СРСР. Дочці Лобановського – Світлані, було вручено на відкритті турніру зірку Героя України, якою було нагороджено Валерія Лобановського посмертно, та Рубіновий орден УЕФА „За заслуги", що його привіз до Києва Мішель Платіні – зірка світового футболу. Відкрив турнір першим ударом 6-річний онук Валерія Лобановського.

Як футболіст В. Лобановський зіграв в чемпіонатах Радянського Союзу 253 матчі, забивши 71 ґоль. З 1973 року Лобановський очолював київське „Динамо". Він тренував збірні СРСР, збірну України - з березня 2000 року. У 1975 році визнаний кращим тренером світу.

Переможцем першого міжнародного турніру пам'яті Валерія Лобановського стало київське „Динамо", яке перемогло донецький „Шахтар" з рахунком 3:2. Після гри нагороди переможцям вручиав прем'єр-міністер України Віктор Янукович.

Нападаючий київського „Динамо" Максим Шацьких (16) забиває переможний ґоль у ворота донецького „Шахтаря" під час фінальної гри першого міжнародного турніру пам'яті Валерія Лобановського. Фото УНІАН

Дочка Валерія Лобановського Світлана і його онук Богдан на відкритті першого міжнародного турніру пам'яті Валерія Лобановського.

Фото УНІАН

Бокс

Українські боксери вибороли три золоті та одну срібну медалі на міжнародному турнірі „Arena Cup", який закінчився 18 травня у хорватському місті Пула. Переможцями у своїх вагових категоріях стали: Олександер Ключко (57 кг), Євген Кибалюк (60 кг) та Ігор Пащук (64 кг). За перемогу на турнірі змагалися 85 боксерів з 20 країн.

* * *

Жіноча збірна України з боксу посіла друге місце у загальнокомандному заліку чемпіонату Европи, що завершився 18 травня в угорському місті Печ. На рахунку української команди дві золотих, дві срібних та три бронзові медалі. Чемпіонками континенту у своїх вагових категоріях стали Руденко (вага до 52 кг) та Торська (до 80 кг).

Перемогли на чемпіонаті росіянки, третіми виявилися боксерки Туреччини.

Ручний м'яч

Київський „Спартак" 19 травня програв фінальні змагання у відповідь европейської Чаші володарів чаш з ручного м'яча серед жінок, французькому „Безансону" - 15:20. Таким чином, французький клюб на своєму майданчику ліквідував розрив у 3 ґолі, що утворився після київської зустрічі.

Джудо

Українські джудоїсти Генадій Білодід та Валентин Греков 18 травня вибороли перші місця на чемпіонаті Европи з джудо, який закінчився у німецькому Дюсельдорфі. Білодід у фінальному поєдинку виявився сильнішим за еспанця Уєматцу, а Греков переміг росіянина Таова. ТУ командному заліку за особистими виступами збірна України посіла четверте місце.

Фехтування

Українець Володимир Лукашенко посів третє місце на 48-му турнірі „Шаблі Володийовського – Чаша Мартіні-2003", який 19 травня завершився у Варшаві.

Турнір є одним із етапів Чаші світу. У півфіналі В. Лукашенко поступився олімпійському чемпіонові Сіднею Михайлові Коваліу з Румунії – 10:15. Переміг чемпіон світу Станіслав Позднякoв (Росія), який у фіналі подолав опір Коваліу – 15:10.

До фінальної вісімки увійшли ще двоє українських шаблістів: Владислав Третяк – 6 -те місце та Дмитро Бойко – 8-ме місце. У турнірі взяло участь близько ста шаблістів із 20 країн.

Сумівські Табори

2003

Сумівські Табори:
нові друзі,
цікаві пригоди,
різні заняття,
приємний час
в українському
середовищі,
в українській
мові!

Оселя "Хортиця" Клівленд, Огайо

Телефон: (216) 328-0743
Khortytsia@CYM.org
Виховно-Відпочинковий 7/13-7/26
Крайовий Старшо-Юнацький 7/27-8/9

Оселя "Холодний Яр" Філмор, Нью-Йорк

Lapp Road, Fillmore, N.Y. 14735
CholodnyiYar@CYM.org
Виховно-Відпочинковий 7/6-7/27
Табір Суменят 7/20-7/26

Оселя СУМ в Барабу, Вісконсин

Телефон: (773) 486-4204
Chicago@CYM.org
Табір Суменят 6/22-6/28, 6/29-7/5
Виховно-Відпочинковий (сю) 6/29-7/12
Переходовий 7/6-7/12
Виховно-Відпочинковий (мю) 7/13-7/26
Табір Копаного М'яча 7/27-8/2

Оселя СУМ в Елленвіл, Нью-Йорк

Телефон: (845) 647-7230
EllenvilleCamps@CYM.org
Виховно-Вишкільний 6/29-7/19
Виховно-Практичний 7/6-7/19
Виховно-Відпочинковий 7/20-8/2
Переходовий 7/27-8/2
Табір Суменят 7/20-8/2
Табір Гусенят 7/20-8/2
Виховно-Спортовий 8/3-8/16
Виховно-Мистецький 8/17-8/30

Спілка Української Молоді в Америці

Таборуймо!
www.CYM.org

Творчість і життя Олени Кульчицької

Перемищина має чимало діячів, які жили на цій землі і добре проявили себе в житті цього славного реґіону. Їхня праця впливала і впливає на позитивний хід цілої нашої нації. Серед багатьох таких діячів з шаною треба назвати заслужене ім'я Олени Кульчицької – визначної мисткині, малярки, графіка і педагога.

Олена народилася 15 вересня 1877 року в Косові, в родині Марії, з дому Стебельської, і Лева Ручка-Сас-Кульчицького. Олена була наймолодшою, мала старшого брата Володимира і сестру Ольгу. Розпочала вона своє навчання у Львові і по закінченню 8-ої кляси, разом зі сестрою Ольгою в 1901 році вступила до Львівської ремісничо-промислової школи. Після одного року навчання Олена переходить до школи польських художників – Батовського і Братського. В 1903 році переїжджає на навчання до Відня. Там вчиться рисунку, живопису, різьби, естампної графіки, художньої кераміки, оформлення книг, відтак художньої емалі. Закінчила вона свої студії в 1907 року. Зараз по закінченню студій, відвідала головні мистецькі центри – Мюнхен, Париж, Лондон. На цей період припадають перші її художні виставки у Відні і Львові, на побережжі Адріятику і в Києві. Згодом вона влаштовувала свої виставки творів у Кракові, Варшаві, Познані, Полтаві, Харкові, Празі, Берліні , в США та інших містах.

Послідовно зростає творча наснага О. Кульчицької, удосконалюється техніка малюнку, формується талант і висока майстерність, своєрідний стиль і напрям, що уможливлює небувалий успіх мисткині. Вона малювала пейзажі, виконувала свої картини різною технікою (олією, акварелею, темперою, офортом, дерево і лінорит). Мистецтво О. Кульчицької стало її життям, вона істинно стала українською мисткинею і з приємністю для нього працювала, віддаючи свою енерґію та весь свій талант.

Поруч мистецтва Олена займалася педагогікою і майже тридцять років навчала українську дітвору в середніх школах Перемишля. Разом зі сестрою вони мали своє просторе мешкання де було і місце зустрічей української інтеліґенції. Дім сестер Кульчицьких масово відвідували учні українських шкіл, де вони в невимушеній атмосфері доповнювали свої знання. Словом, Перемишль любив сестер Кульчицьких, а обидві сестри безмежно любили Перемищину. Доказам великої любови до Перемишля можуть послужити художні твори Олени. Олена залюбки малювала пам'ятки архітектури, церкви, цікаві зразки народної ноші, записувала місцеві традиції та обряди тощо. Ці твори були експоновані на виставках різних міст, в першу чергу в Перемишлі. Крім творів Олени, були експоновані також килими, які належали її сестрі Ользі. Олена збирала також вишивки, писанки та інші види мистецтва. Була активною на терені міста в різних молодіжних, а особливо жіночих організаціях. Поруч відомого вченого проф. Б. Загайкевича, Олена приєдналася активно до заснування краєзнавчого музею „Стривігор" в Перемишлі. Однак головною пасією Олени було мистецтво, яким вона жила повсякчасно. О. Кульчицька створила цикли акварелей документальної вартости – ескізи народного одягу і творів народної архітектури.

Надзвичайно плідно працювала у ділянці прикладного мистецтва – створила близько 80 проєктів килимів, більшість яких були втілені в життя на Глинянській ткацькій фабриці біля Львова. В каталозі у відділі „екслібриси" подається 59 назв. Надзвичайно багата спадщина Олени також в царині книжкової ілюстрації, особливо до дитячих видань.

Коли Олена на початку Другої світової війни переїхала на постійне проживання до Львова, учні та окремі громадяни міста часто відвідували Олену. Її сестра Ольга померла в 1940 році. Під час війни Олена працювала в Етнографічному музеї у Львові, займалася педагогікою і мистецтвом. Пережила вона гітлерівську і також більшевицьку окупації. В цілях пропаганди більшовицько-російська імперія СССР, в 1947 році нагородила її почесним званням заслуженого діяча мистецтв, в 1948 році – „Знаком пошани", в 1955 році стала народним художником, її вибирали депутатом Львівської обласної Ради і Верховної Ради України, признано їй Шевченківську премію, з переходом на пенсію у 1957 році їй надано орден Трудового Червоного Прапора.

Виходячи 9 серпня 1957 року на пенсію, Олена, вирішила оформити заповіт , щоб весь мистецький її доробок, а до того і весь маєток її особистий і її сестри Ольги, унікальні меблі, кераміка, скло, різьба по дереву, метал, художня тканина, як і ткацький варстат – переказала Українському державному музеєві етнографії та художнього промислу у Львові. Завіщення застерігало, що переказані художні твори та різні експонати ніхто і ніколи не має права забирати зі Львова. Йшлося Олені про те, щоб російські окупанти не вивезли ці речі з України в Росію.

Дослідженням творчости Олени Кульчицької займалося багато вчених, серед яких Голубець, Сенів, Фіголь та інші. З тих дослідів та виданих каталогів довідуємося, що деякі картини мисткині пропали. Її творчий спадок налічує з галузі народної архітектури західних областей України 180 назв, з народного одягу є 73 таблиці, а книжкових ілюстрацій до серії „Нашим найменшим" становить 1218 малюнків, які переважно видавав Антін Крушельницький. Треба згадати, що Олена напередодні Першої світової війни із своїх заощаджених 3.000 корон створила стипендіяльний фонд імені свого батька, для допомоги молодим українським художникам.

О. Кульчицька скарбницю українського мистецтва збагатила своєю збіркою 1500 різних зразків народних вишивок та понад 150 писанок. Мимо важких умов, в яких довелося жити Олені, народ як міг шанував і поважав її, а в тяжких умовах допомагав матеріяльно. В будинку, якому жила художниця у Львові, при вул.Міцкевича 7, відкрито меморіяльний музей. Одну з вулиць у Залізничному районі Львова названо її ім'ям, в декількох школах в Україні організовано кімнати в пам'ять художниці. Померла Олена Кульчицька 10 березня 1967 року, похоронено її на Личаківському цвинтарі.

Ярослав Стех

Що ми знаємо про українську діяспору в Ізраїлі?

„Нашого цвіту по цілому світу" – мовиться в українському прислів'ї. Так було здавна, але особливо побільшало українців на чужині за останні 3-5 років. Навіть офіційна статистика, оприлюднена нещодавно Ніною Карпачовою у Верховній Раді, вражає. Що їх жене з України, чим керуються, перш ніж зробити такий рішучий крок? Кожний еміґрант має свої пояснення, але головна причина будь-якої міґрації загальновідома – тут мені гірше, а десь повинно бути ліпше. Назагал, це так – назад повертається дуже малий відсоток еміґрантів.

Коли ж ідеться про Ізраїль, то тут помітно більший відсоток новоприбульців поповнює кількість рееміґрантів. Багато хто їде сюди з надією переїжджати ще раз. Це не лише стало мрією (цілком досяжною, до речі) для одних, і прибутковою справою для інших – це, виявляється, один з напрямів політики цієї молодої держави.

Нещодавно, з ініціятиви Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Канаді, у залі Канадсько-української мистецької фундації українці Торонто мали зустріч із Вольфом Московичем – професором Єрусалимського університету, де у межах слов'янської катедри, якою він керує, є й українська програма. Він народився на Одещині, здобув філологічну освіту у Чернівцях, захистив кандидатську дисертацію у Москві, а докторську у Ленінграді. В 1974 році еміґрував до Ізраїлю. Від 1976 року працює в Єрусалимському університеті. Водночас є головним редактором серії „Євреї та слов'яни", автором численних книг і статтей.

Проф. Вольф Москович розпочав свою лекцію зі знаної усім істини: одна країна економічно, політично, релігійно чи якось інакше частину свого населення (переважно працездатну, активну) виштовхує, інша країна її приймає. Україна останні роки веде перед серед постачальників і дешевих робочих рук, і розумних голів, і талановитого генофонду у різні країни світу, у тому числі в Ізраїль.

„Ізраїльський канал" для виїзду завжди був чи не найлегший – досить було мати вміло зліплену леґенду хоч би про далеку родинність з особою єврейського походження, як мрія ставала дійсністю. Протягом останніх 12 років з колишнього СРСР в Ізраїль переїхало понад 1 мільйон осіб, у тому числі 250 тисяч неєвреїв.

В Ізраїлі мешкає від 30 до 40 тисяч українців. Деякі з третього-четвертого покоління вже зовсім асимілювалися, і лише українські прізвища ще свідчить про походження.

Теперішня еміґрація в Ізраїль – це переважно вихідці зі східних та центральних областей України, де русифікація давно зробила свою справу. Таким чином, число українців (а не вихідців з України) в Ізраїлі не досягає тієї „критичної маси", аби „кількість переросла в якість". Іншими словами, у Ізраїлі бракує свідомих українців, щоб створювати там справді дієві українські громадські організації, товариства, налагоджувати зв'язок з іншими діяспорами. Чимало українців стає юдеями. У Ізраїлі з єврейкою одружитися не так просто, але й тут є вихід: „кандидати" у подружжя їдуть переважно на Кіпр, а вже звідти повертаються законною сім'єю. Влада Ізраїлю добре знає про такі порушення, але продовжує заплющувати на них очі. Політична мозаїка „землі обітованної", дуже різноманітна, і все ж Ізраїль – це передусім країна євреїв, тому кожен приїжджий сюди має зайняти певну позицію: або ти з євреями, або ти проти. Зрозуміло, що більшість новоприбульців займає першу позицію, хоча, звичайно, воювати з арабами прагнуть далеко не всі.

Було цікаво довідатися про іміґрантський антисемітизм, навіть відверте симпатизування мусульманам в Ізраїлі, про те, що політичні погляди ізраїльтян дуже різні, що внутрішніх проблем у країні більш ніж досить. До речі, антисемітизм в Ізраїлі переважно підтримують жінки, дружини арабів, які навчалися у різних країнах світу, у тому числі й колишньому СРСР, а відтак переїхали на ті території Палестини, що їх тепер контролюють ізраїльські війська. Цікавий паралелізм я побачив ось у якому жарті проф. Московича: де два євреї, там три синагоги. Чи не щось подібне маємо і в себе – де два українці, там три гетьмани?

Способів асимілювати новоприбульців чимало – це армія, де патріотизм виховують дуже вміло, одруження із єврейкою, краща праця, яку її можна дістати, лише знаючи мову. Як і всі інші новоприбульці-неєвреї, тамтешні українці не дуже зацікавлені у збереженні своєї національної ідентичности. Далеко не всі наші колишні краяни вже розмовляють чи навіть розуміють по-українськи.

Релігійні зацікавлення серед вихідців з України пасивні – більшість не ходить ні до церкви, ні до синагоги. Українських церков там немає, єдиний греко-католицький храм є в арабському Назареті. Переважають православні церкви та монастирі Московського патріярхату; більшість віруючих українців ходить саме туди. Є також організація „Зарубіжна Російська Церква", що займається не тільки релігійними справами. При церквах немає узвичаєних у Канаді „бейсментів" із передсвятковими базарами, щонедільними перекусками, продажем вареників, голубців і сувенірів з України. Щоправда, є нечисленні ансамблі, репертуар яких напівєврейський, а напівросійсько-український.

Важлива подробиця – рідко хто в Ізраїлі (навіть серед прибульців „зі стажем") вважає своєю батьківщиною СРСР; для цього терміну є Росія, Україна, Узбекістан, Вірменія і т. д. Бо всі давно зрозуміли, що цей штучно створений конгломерат народів, релігій, традицій, мов, звичаїв був нічим іншим, як колосом на глиняних ногах. Держава Ізраїль прагне до конструктивних взаємин з усіма колишніми радянськими республіками, максимально сприяє оздоровленню дітей з Чорнобильської зони, надає різні послуги та консультації на рівні міжнародного права.

Доповідач відверто визнав, що Ізраїль для іміґрації – країна далеко не ідеальна. Кожен мусить володіти державною мовою Ізраїлю, івритом, особливо молодь, бо служба в армії є обов'язкова. Там дуже мало незаселеної землі, густота населення, яке складається із приблизно 6 мільйонів євреїв і 6 мільйонів арабів, така або майже така, як у Сінгапурі чи Тайвані, клімат радше спекотний, аніж просто теплий. Якщо купувати житло на території, що її контролюють ізраїльтяни, то середня ціна – 200,000 дол.; подібне житло на контрольованих арабами землях – 40,000 дол. Але чи не найвагоміший „відштовхувальний фактор" – воєнний. В останні роки Ізраїль перебуває у постійному конфлікті з усім арабським і практично з усім мусульманським світом. Як результат, для більшости новоприбульців Ізраїль – це лише проміжний пункт (поки малі діти) в дорозі до інших країн. І саме Канада є найпритягальніша для людей, які з тих чи інших міркувань хочуть покинути „землю обітовану".

Серед українців, що переїжджають у Ізраїль, є й люди, що відомі як „Праведники народів світу". Це звання присвоюють переважно тим, хто у роки війни, ризикуючи своїм життям, урятував багато євреїв. Після Франції, Голяндії і Польщі Україна стоїть на четвертому місці за кількістю „Праведників народів світу". Правду про українців, які виборювали незалежність продовжують розповідати ті євреї-дисиденти, які перебували у радянських тюрмах поряд з українськими політв'язнями. Їх небагато, але саме ці євреї були проти суду над Іваном Дем'янюком, процес над яким був радше політичним судилищем, аніж юридичною справою. Більшість цих вихідців із колишнього СРСР належить до „Товариства єврейсько-української дружби".

В. Москович згадував окремих людей та організації, які дуже об'єктивно оцінюють історію, так і перспективи розвитку єврейсько-українських взаємин. Назагал, до українців ставлення поблажливе – вони працьовиті, погоджуються на невисоку платню і працюють дуже багато, передаючи гроші рідним в Україну чи збираючи їх на переїзд куди інде. Іміґрація з України в Ізраїль, підкреслив доповідач, – це найреальніша можливість втекти від нестерпного українського сьогодення. В. Москович сказав: „Економічні умови в Україні просто катастрофічні".

Після виступу проф. Москович відповів на кілька запитань: чи є курс україністики в Єрусалимському університеті? Чому уряд Ізраїлю не оцінив належно дій Митрополита Андрея Шептицького, завдяки якому було врятовано дуже багато євреїв під час Другої світової війни? Чи є надія, що картини Бруно Шульца, украдені у Дрогобичі, будуть повернуті в Україну? На якому етапі розслідування справи про збитий над Чорними морем літак? Чому у пресі Північної Америки з'являються необ'єктивні оцінки України і українців, спотворення українсько-єврейських взаємин?

Україністика в Єрусалимському університеті, зазначив Вольф Москович, започаткована 1977 року. Катедри немає й дотепер, незважаючи на формальну згоду на це Сенату університету. Студентів, зацікавлених україністикою, дуже мало. Вивчають її, однак, підприємці, дипломати, науковці, ділові стосунки яких пов'язані з Україною.

Щодо Митрополита Андрея Шептицького, то деякі очевидці свідчать, що він був дуже льояльний до німців у роки війни. Уряд Ізраїлю набагато вище оцінив подібні дії, спрямовані на врятування євреїв, брата і сестри Митрополита Шептицького, надавши їм звання „Праведників народів світу".

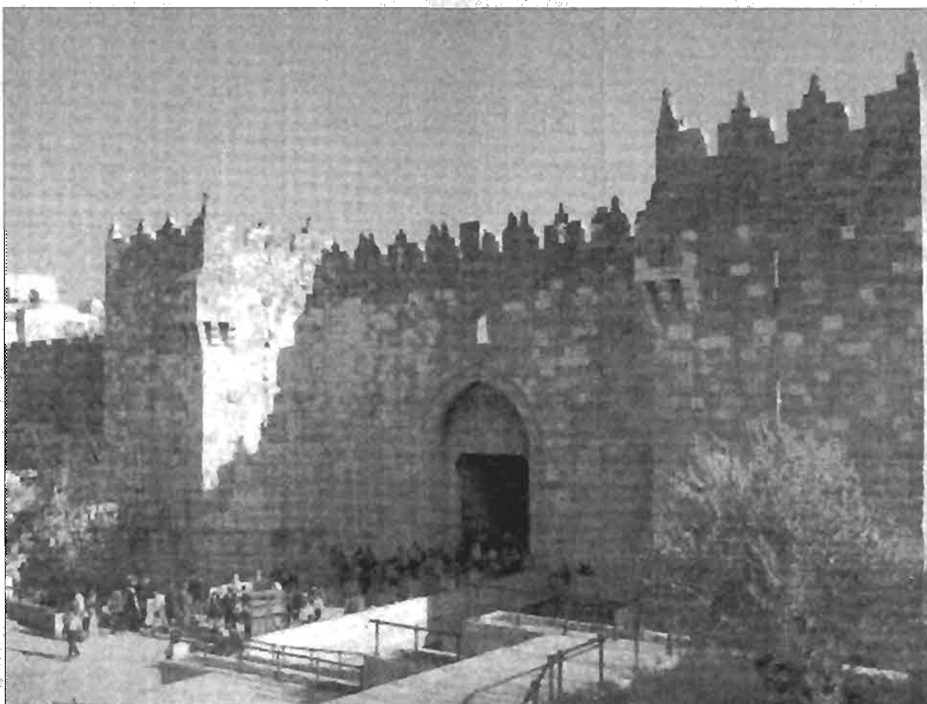
Крадіжка картин Бруно Шульца – звичайна кримінальна справа, за якою, на гадку проф. Московича, немає політики. Шкода, що таке сталося, але він не певний, що їх повернуть.

Справу про збитий літак розглядає Печерський суд Києва. Винних має бути покарано, а родичам загиблих – виплачена грошова компенсація. Наразі не зроблено ні першого, ні другого.

Держава Ізраїль не може відповідати за всі спотворення і неточності, що з'являються у пресі діяспори, принаймні з двох причин: по-перше, ці неподобства чинять переважно громадяни не Ізраїлю, а по-друге, для з'ясування таких непорозумінь є відповідні інстанції у кожній країні.

Діяспора кожного народу, якою б нечисленною та недієвою вона не була, теж бере участь в уточненні історії своєї колишньої батьківщини. Важливіше не шкодувати за минулим, а робити усе можливе, аби воно ставало корисним для майбутнього.

Богдан Михайлишин,
член НТШ в Канаді

Дамаська брама Єрусалиму. Фото: Соня Галидей

ПОДОРОЖІ

Українські поселення в Арґентині

Подорожуючи в Арґентині, я переконалася, що тут важко обійтися без холодного чаю „тереге" і „мате". На вирощуванні цих рослин спеціялізується провінція Місіонес. Особливо смачна мата „Rosamonte". Її виробляє українець Гринюк, який експортує мату до багатьох країн світу.

Готувати мату – ціле мистецтво. П'ють мату із спеціяльних посудин-горняток із дерева. Засипають в посудинку, вставляють красиво оздоблену палічку-люльку з отвором внизу і заливають окропом. З однієї посудинки пригощають всіх, хто сидить поруч. А „тереге" – це холодний чай, який заливають льодяною водою, а то й льодом. Чудовий напій! Справжній арґентинець починає свій день із мати і закінчує матою.

В Арґентині я відвідала невелике місто Обера на горбах. Тут мешкає багато українців, які мають свою церкву. А збудував її покійний о. О. Карплюк (архітектор Б. Кишакевич). Другої такої церкви немає в усій Арґентині. Я мала зустріч з сестрою-катехиткою Мирославою, яка мене познайомила із старенським В. Каплуном, який має дев'ятдесят літ з гаком. В. Каплун в свій час був відомим малярем, який творив для журналів, реклям, книжок. Малював орнаменти і в церкві Обери.

Є багато місць в цьому містечку, пов'язаних з Україною. Ось невеличкий скверик „Пляса Украніа", обсаджений квітучими кущами, деревами і пальмами, а посередині – пам'ятник Кобзареві. Зліва – велика крамниця „Хуан Базилюк", далі – продаж столярки, одягу, де власники теж – українці. Є в Обері Інтернаціональний парк відпочинку, де я побачила типову українську хату. Хата була не „бідною" хаткою, під соломою та з маленькими віконечками, а такою, що чужинець, оглядаючи дерев'яну споруду, пом'яне її гарним словом.

Є в Обері і консульство України. Гарна будівля в центрі, на якій майорить синьо-жовте знамено. Христина, секретарка консульства, розповідає, що місцеві українці часто хочуть мати громадянство України, але в Україні немає закону про подвійне громадянство.

Моя подорож продовжилася до столиці провінції Місіонес – м. Посадас. Гарне, тихе сучасне місто на березі ріки Парана. Через ріку збудовано величезний міст, який сполучає Арґентину із Параґваєм, де живе, до речі, теж багато українців.

На одній із гарних вулиць височіє з золотими куполами католицька церква св. Володимира, де парохом є о. Йосип Хазуда. Поруч церкви – жіночий монастир Сестер-василіянок і добротна школа – колеґіюм. Після кількагодинного перебування в Посадасі я поїхала до водоспадів. Мене супроводжувала Сестра Марта із Апостолес. Від м. Посадас до Іґвасу (так називаються водоспади) біля 600 км, тому довелось їхати автобусом. Вздовж непрохідних тропічних лісів, плантацій чаю, кущів мати, тютюну, цитрусових, цукрової тростини і різних тропічних та овочів.

Райська земля і куточок з чудовим ляндшафтом, рослинністю, кліматом. Тут селяни збирають на рік урожай кілька разів. Побачила я і бідні халупи місцевих тубільців „гварані", які ще говорять своєю мовою. Вони низького зросту, з дуже темною шкірою. Виготовляють примітивні прикраси, сопілки і продають туристам.

Провінція Місіонес славиться своїми водоспадами. Їх тут є дуже багато, а найбільший – Іґвасу. На водоспади нас привіз керуючий Національним парком Статкевич, українець за походженням, далекий родич Йосипа Сліпого. З кожним кроком посилювався шум води і свіжість повітря. І ось ми вже біля веселок, серед маси туристів із усього світу, на самому вершечку водоспаду. Гамір, блиски фотоапаратів і усмішки, здивування...

Далі моя подорож продовжилася до міста квітів, яке в минулому було знищене португальцями і віджило завдяки прибуттю сюди українців в 1897 році. Містечко зветься Апостолес. Окрасою міста є пам'ятки, які вибудували українці. Тут є і вулиця Т. Шевченка.

Приваблює перехожих українська католицька церква, в комплексі з будинком Отців-василіян. Якщо церква в Обері вражає своєю архітектурою, то церква в Апостолесі – це відображення історії Української церкви і народу, починаючи від Хрещення Русі і кінчаючи визвольними змаганнями.

Цю церкву посвятив Митрополит Андрей Шептицький в час своєї візити в 1922 році. В 1933 році о. Вапрович запросив маляра І. Курочку, який прикрасив церкву орнаментами, іконостасом. А в 1958 році маляр І. Ахметов так розмалював церкву, що жодна українська церква не має стільки символів, як ця. Це все треба бачити... І саме ці образи з нашої історії і геройчного минулого промовляють до серця українців, які серед чужинців не розтанули, як сніг, а зберегли свою культуру, національну свідомість.

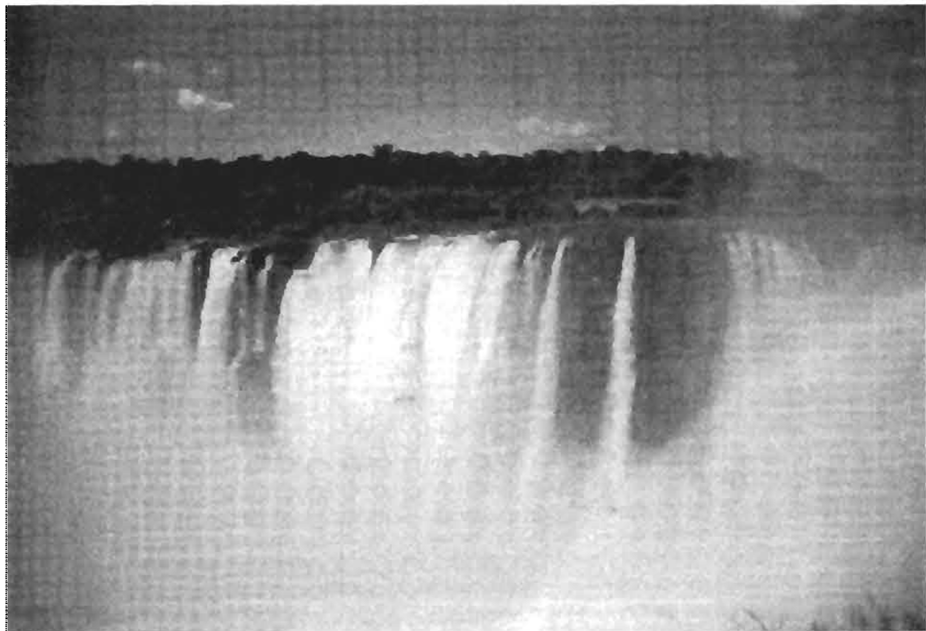
Українська католицька церква в Апостолесі.

В Апостелесі я познайомилась з піяністкою, родичкою відомого в Арґентині фолкльорного інструменталиста (акордеон) Чанго Спасюка – Мартою Спасюк, яка розуміє українську мову, але вже не може спілкуватись нею. Вона має велику фонетику, збирає шумові інструменти, чудово диригує.

Є в Апостолесі пам'ятник Т. Шевченкові і навіть український віз на постаменті, яким приїхали із Буенос-Айресу перші поселенці. В цьому містечку українці мають свої крамниці, ресторани, майстерні. Українці розводять худобу, вирощують маньйорку, чай, мату, мають великі площі землі. Працюють важко, але не нарікають на долю.

Моя подорож закінчилася в Буенос-Айресі. Хочу подякувати від себе особисто та від вчителів курсів всім тим, хто добрим серцем, щедрими датками допоміг в їх проведенні, а саме Товариству св. Софії в Римі і особисто Владиці Г. Лончині, голові Управи кооперативної тютюнової фабрики Макарчукові, Почесному консулові України в Місіонес Д. Маруняковї, Сестрам-василіянкам із Алема, настоятелькам монастирів в Апостолесі – Вероніці Родчин, в Посадоді – Нормі, в Алемі – Діонісі Шевчук і їх провінційній Марієлі Родчин.

Марія Гальчук-Борук

Водоспад Іґвасу.

КАТАЛОГ КНИЖОК
ВИПРОДАЖ

Автор і назва	Ціна в долярах
Сверстюк, Євген. Блудні сини України. Літературно-критичні статті і виступи автора, присвячених відродженню духовности й морально-естетичним проблемам. Київ, 1993 р. Тв. обкл. Стор. 255.	10.00
Слабошпицький Михайло. Українець, який відмовився бути бідним. Київ, видавництво „Рада", 1994 р. М. обкл. Стор. 174.	8.00
Словник української мови в малюнках. Загадки, прислів'я, скоромовки, фразеологія. Кольорові ілюстрації. Побільшений формат. Київ, „Освіта", 1995 р. Тв. обкл., стор. 415.	25.00
Танюк Лесь. Монологи. Театр, культура, політика. Харків, „Фоліо", 1994 р. М. обкл. Стор. 383.	12.00
Чос Володимир. Реальна власність. Усмішки. Гумор, сатира, сарказм висвітлює сучасне життя в Україні і спонукає читача до роздумів. Черкаси „Відлуння-плюс", 2000 р. М. обкл. Стор. 56.	2.50
Хмельковський Левко. „Мобілізовані на смерть". Видавництво „Стефанус", 2002 р. Стор. 80.	6.00

Ціни подані з пересилкою. Мешканці Нью-Джерзі повинні заплатити 6 % стейтового податку.

Адреса: SVOBODA, BOOKSTORE
2200 Route 10 West, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ „Свобода" ☐ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

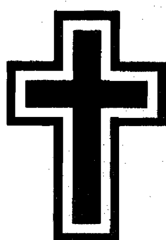
Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю,
9 травня 2003 р., відійшов у вічність наш дорогий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.

СТЕПАН ОПРИСКО

Нар. 4 червня 1915 р. в Теребовлі

Був курсантом Українського технічного інституту позаочного навчання в СРСР. У Бережанах працював книговодом в молочарні. В Гартфорді, Конн. був членом Народного Дому, ООЧСУ та української католицької церкви св. Михаїла.

Похорон відбувся 14 травня 2003 р. о год. 9-ій ранку. З церкви св. Михаїла був перенесений на кладовище в Гластонбурі, Конн.

В смутку залишилися:

дружина – КАТРЯ
сини – ЮРІЙ з дружиною ОКСАНОЮ та доньками ЛЯРИСОЮ і ХРИСТЕЮ
– ЛЕВ з дружиною РОБИН та синами АНДРІЄМ і БЕНДЖАМИНОМ та донькою ЧЕЛСІ
братова – МАРІЯ ОПРИСКО із синами.

Вічна Йому пам'ять!

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБЦІ

бл. п.

ІРЕНИ МОЦЮК

з дому ГРОХ

яка відійшла від нас у вічність 4 червня 2002 р.

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відслужені

в церкві св. Михаїла, 21 Shonnard Place, Yonkers, NY 10703 і в Україні, в селі Милуванні.

Вічна Її пам'ять!

Залишилися в глибокому смутку:

чоловік – ЯРОСЛАВ
дочка – ДАРКА з чоловіком ІГОРЕМ і дітьми АНАСТАЗІЄЮ і сином ПЕТРУСЕМ
дочка – НАТАЛКА з мужем ДАВИДОМ і дітьми ДІЯНОЮ і сином МИКОЛОЮ

Просимо молитися за душу покійної Ірени.

ПОДЯКА

З великим горем повідомляємо Рідних і Приятелів, що 10 квітня 2003 р. упокоїлася

св. п.

ГАЛИНА ЛИТВИН

з дому ЯРИМОВИЧ

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім, що прибігли в цю хвилину нашого горя з розрадою та співчуттям.

В першу чергу наша подяка о. дек. Маріянові Процикові за духовну підтримку та похоронні обряди і Літургію.

Дякуємо всім Рідним, Приятелям і Знайомим за співчуття і добрі слова розради в нашім горю і замість квітів на свіжу могилу зложили пожертви на:

СЛУЖБИ БОЖІ:
Цьолко Люба, Кучер Анна, Курляк Алекс і Анна, Литвин Володимир і Ненсі, Марк Надя і Віліям, Стасюк Маріян і Марта, Стасюк Галина, Стасюк Петро, Тимчишин Славко, Уляк Тереса і Віліям.

БУДІВЛЮ СОБОРУ В КИЄВІ:

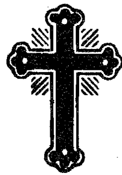
	600 дол.	Литвин Володимир і Ненсі;
	400	Литвин Ярослав;
по	100	Степан і Дарія Кравченюки, Мирон і Леся Стасюки;
по	50	Безщинскі Стенлей і Сузі, Горбачук Оля, Курилас Степан і Оля, Мєцияк Роксоляна і Річард, Орос Ґеорджина і Майк, Стасюк Андрій і Ірена, Стасюк Маріян і Марта, Стасюк Маркіян і Ліда;
по	30	Мороз Ігор і Христина, Шепелява Христина;
	25	Пришляк Теодозій і Галина;
по	20	Бережницька Оксана, Борачок Ярослава, Бравн Христина, Чмола Ольга, Дроздовська Анна, Ганущак Богдан і Марія, Головатий Любомир і Софія, Горбачук Іван і Баб, Лоза Уляна, Новадли Елейн, Осташук Василина, Середюк Ефрозина;
	15	Бараницький Дмитро і Долорес;
по	10	Бурда Анна, Хома Роман і Люба, Ковтало Ева, Маланяк Марія, Мельник Анна, Осьмак Іванка, Заньків Анна.

ПОЖЕРТВИ НА ПАТРІЯРХАЛЬНУ РАДІОПРОГРАМУ:
по 20 дол. Дранка Дмитро і Марія, Сташків Катерина.

НА ФОНД КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ЛЬВОВІ:
по 50 дол. Стасюк Христина і Юрій Фаріон, диякон Андрій і Ґертруд.

Ще раз велике спасибі!

муж – ЯРОСЛАВ ЛИТВИН
син – ВОЛОДИМИР з дружиною НЕНСІ ЛИТВИН

Ділимося сумною вісткою, що 1 травня 2003 р. по довгій, тяжкій недузі, заосмотрений святими Тайнами, відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

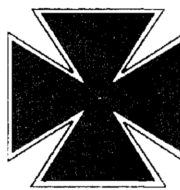
д-р інж. МИХАЙЛО ОРЕСТ ГОЛОВАТИЙ

нар. 21 листопада 1922 р. в Івано-Франківську (Станіславів).

Похоронні богослуження були відправлені в українському католицькому соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фльорида.

Залишені в глибокому смутку:
дружина – ІВАННА (ВАЯ)
дочки – ХРИСТИНА (ІТА) ШЛЕЗІНҐЕР
– МАРТА з мужем ЮРКОМ ҐАРСІЯ
– ОЛЕКСАНДРА (ЛЯЛЯ) з мужем КЕНТ ГІЛДЕБРАНТ
син – ЮРІЙ з дружиною МАРДЖІ
онуки – ТАНЯ, ДОМІНІ, ЕРІК, РОБІ, КАРА, ЕРІН, МИХАЙЛО, САРА і троє правнучат
та ближча і дальша родина в Україні, США і Канаді.

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1 УД-УНА В НЮАРКУ в глибокому смутку ділиться сумною вісткою зі своїм членством та українською громадою, що 14 травня 2003 р. відійшов у вічність

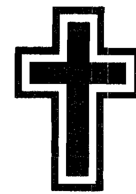
бл. п.

ПРОКОП ПІКУЛОВИЧ

Довголітній член братства, професійний музикант, член дивізійної оркестри, сурмач табору полонених в Ріміні та довголітній член оркестри Няка Гірняка.

Вічна Йому пам'ять!

Складаємо глибоке співчуття дальшій родині та близьким приятелям.

Ділимося сумною вісткою, що 17 травня 2003 р. на Фльориді відійшов у вічність

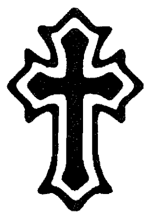
бл. п.

ОРЕСТ СОРОБЕЙ

нар. 2 травня 1922, село Біле, р-н Чортків.

Залишені в смутку:
дружина – СВІТЛЯНА
дочка – ІРЕНА з мужем
та ближча і дальша родина в Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями та знайомими, що у вівторок, 29 квітня 2003 р. відійшов у вічність наш найдорожчий БАТЬКО, БРАТ і СТРИЙ

бл. п.

ЛЮБОМИР СЕВЕРИН КОЛТУНЮК

нар. 24 березня 1920 р. в с. Вільшани, повіт Перемишль.

У глибокому смутку:
син – АНТІН з дружиною АНЕЮ
брат – ОРЕСТ з дружиною АНТОНІНОЮ
братанич – РОМАН з дружиною МАРІ ДЖО
ближча і дальша родина в ЗСА та в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 3 травня 2003 р. з української католицької церкви Преображення Господнього на місце вічного спочинку, на цвинтар Мавнт Олівет в Денвері, Кольорадо.

Вічна Йому пам'ять!

Пожертви в пам'ять Покійного:

- Orphans Aid Society, Inc. P.O. Box 630245, Little Neck, NY 11363-0245
- Shevchenko Scientific Society, Inc., 6363 Fourth Ave., New York, NY 10003
- Ukrainian Museum/Archives, 1202 Kenilworth Ave., Cleveland, OH 44113
- The Ukrainian Museum, 203 Second Ave., New York, NY 10003.

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що дня 1 квітня 2003 р. в Торонто, Канада упокоївся в Бозі, прийнявши Найсвятіші Тайни, наш найдорожчий БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п.

інж. ЯРОСЛАВ ЩУКА

проживши 79 років свого трудолюбивого життя.

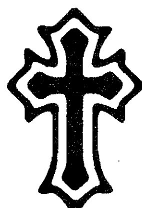
Тіло Покійного похоронено дня 5 квітня 2003 р. на католицькому цвинтарі „Небесної Цариці" у Вудбридж, Онтаріо.

У глибокому смутку:

донька – СОФІЯ і муж МАРКО БЕРЕЗОВСЬКИЙ з дітьми АНДРІЄМ, АНАСТАЗІЄЮ і АЛЕКСАНДРОМ
син – АНДРІЙ і дружина АНДРІЯННА з донькою ВІРЛЯНОЮ
братова – ІРЕНА ЩУКА з дітьми та внуками
родини – ХАБУРСЬКИХ і КОХАНОВСЬКИХ з дітьми і внуками.

Будемо вдячні за молитви в намірені Померлого.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 18 травня 2003 р. на 96-му році життя відійшла у вічність

бл. п.

ЄВГЕНІЯ ПЛЕСКАЧЕВСЬКА

нар. 1908 р.

ПАРАСТАС відбувся в четвер, 22 травня 2003 р., о год. 7-ій веч., а також в п'ятницю, 23 травня о год. 8:30 в похоронному заведенні в Гантері, Н. Й.

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА 23 травня, о год. 9-ій ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Гантері. Похорон на цвинтарі св. Андрія Первозваного, у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
сестрінка – ОРИСЯ
сестрінок – ЮРІЙ
братанок – АНДРІЙ
В Україні сестрінки – ЛЕСЯ і ГАЛИНА та діти: ІРЕНА з мужем і ЮРІЙ з дружиною та дітьми.

Вічна Їй пам'ять!